

IKERRÉGIÓK MAGYARORSZÁGON

MAGYARORSZÁG INNOVÁCIÓS TENGELE

KÖZÉP-DUNÁNTÚLI RÉGIÓ ÉS KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI RÉGIÓ

A KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI RÉGIÓ INNOVÁCIÓS STRATÉGIÁJA ÉS AKCIÓTERVE

CHIC Közép-magyarországi Innovációs Központ Kht.

2004. július 30.

A dokumentum az Európai Unió 5. Kutatási, Technológiafejlesztési és Demonstrációs Keretprogramjának támogatásával készült

KÉSZÍTETTE

a Pro Régió Közép-magyarországi Regionális Fejlesztési és Szolgáltató Kht. megbízásából

a

CHIC KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI INNOVÁCIÓS KÖZPONT KHT.

Témavezető:

Hantos Zoltán ügyvezető igazgató

Közreműködők:

Bitay Balázs projektmenedzser

Polgárné Májer Ildikó ügyvezető igazgató (Budaörsi ISC Kft.)

Somogyi Miklós KKV üzletágvezető

A stratégia alapjául szolgáló felméréseket, interjúkat készítették:

Földi Zsuzsa tervező (Terra Studio Kft.)

Hantos Zoltán ügyvezető igazgató (CHIC Kht.)

Horváth Kinga tervező (Terra Studio Kft.)

Polgárné Májer Ildikó ügyvezető igazgató (Budaörsi ISC Kft.)

Szilberek Judit projekt menedzser (Innostart Kft.)

Répási János ügyvezető (Kedvnet Bt.)

Tartalomjegyzék

<u>IKERRÉGIÓK MAGYARORSZÁGON.....</u>	<u>1</u>
<u>Bevezetés.....</u>	<u>4</u>
<u>1 A Közép-magyarországi régió helyzetének áttekintő elemzése.....</u>	<u>5</u>
<u>1.1 Földrajzi és infrastrukturális adottságok.....</u>	<u>5</u>
<u>1.2 Demográfiai jellemzők, emberi erőforrások.....</u>	<u>9</u>
<u>1.3 Kutatás és fejlesztés jellemzői.....</u>	<u>14</u>
<u>1.4 A kis- és középvállalkozások helyzete.....</u>	<u>17</u>
<u>1.5 Nemzetközi kapcsolatok, kitekintés.....</u>	<u>18</u>
<u>1.6 A Régió SWOT analízise.....</u>	<u>23</u>
<u>2 Keresleti oldal.....</u>	<u>26</u>
<u>2.1 Felmérés jellemzői.....</u>	<u>26</u>
<u>2.2 Keresleti oldali szervezetek általános, gazdasági jellemzői.....</u>	<u>26</u>
<u>2.3 Tevékenység.....</u>	<u>27</u>
<u>2.4 Infrastruktúra.....</u>	<u>27</u>
<u>2.5 Munkaerő ellátottság.....</u>	<u>28</u>
<u>2.6 Innovációs jelleg / K+F tevékenység.....</u>	<u>28</u>
<u>2.7 Szolgáltatási igény.....</u>	<u>29</u>
<u>2.8 Jövőkép.....</u>	<u>30</u>
<u>2.9 A keresleti oldal innovációját segítő és akadályozó tényezők (SWOT).....</u>	<u>31</u>
<u>3 Kínálati oldal.....</u>	<u>33</u>
<u>3.1 Módszertan.....</u>	<u>34</u>
<u>3.2 Kínálati oldali szervezetek általános jellemzői.....</u>	<u>34</u>
<u>3.3 Munkaerő ellátottság.....</u>	<u>35</u>
<u>3.4 Szolgáltatások.....</u>	<u>36</u>
<u>3.5 Innovációs jelleg.....</u>	<u>37</u>
<u>3.6 Jövőkép.....</u>	<u>37</u>
<u>3.7 Az innovációt segítő és akadályozó tényezők (SWOT).....</u>	<u>38</u>
<u>4 Problémafa.....</u>	<u>40</u>
<u>5 Célfá.....</u>	<u>43</u>
<u>6 A Régió innovációs stratégiája.....</u>	<u>47</u>
<u>6.1 A stratégia elkészítésének elvi alapjai.....</u>	<u>47</u>
<u>6.2 A stratégia felépítése.....</u>	<u>47</u>
<u>6.3 Vízió.....</u>	<u>52</u>
<u>6.4 Stratégiai cél.....</u>	<u>52</u>
<u>6.5 A Regionális Innovációs Stratégia prioritásai.....</u>	<u>52</u>
<u>6.6 Intézkedések.....</u>	<u>58</u>
<u>7 Forrásallokációs terv.....</u>	<u>80</u>
<u>8 Akcióterv.....</u>	<u>81</u>
<u>8.1 Interaktív, folyamatosan karbantartott vállalati információs rendszer kialakítása, működtetése.....</u>	<u>81</u>
<u>8.2 A tőkéhez, forgóeszközhöz jutás feltételeinek javítása.....</u>	<u>84</u>
<u>8.3 A vállalkozások összefogásának ösztönzése (klaszterek és virtuális vállalatok).....</u>	<u>87</u>
<u>8.4 Keresleti és kínálati oldal humán erőforrás fejlesztése.....</u>	<u>90</u>
<u>8.5 Korszerű termékfejlesztési módszerek bemutatása és terjesztése.....</u>	<u>93</u>
<u>9 Pilot projektek.....</u>	<u>95</u>
<u>9.1 Termékfejlesztési konzorciumok kialakítása a KKV-k termékfejlesztésének gyorsítására ...</u>	<u>95</u>
<u>9.2 Kapcsolatrendszerek fejlesztése.....</u>	<u>99</u>
<u>9.3 Magvető tőkealap létrehozása.....</u>	<u>103</u>
<u>Mellékletek.....</u>	<u>106</u>

Bevezetés

A Közép-magyarországi régió **Regionális Innovációs Stratégiájának** kidolgozására az Ikerrégiók Innovációs Stratégiája – Innovációs Tengely című projekt keretében került sor. A 2002 januárjában elkezdett projektet az Európai Unió 5. Kutatási, Technológiafejlesztési és Demonstrációs Keretprogramja támogatta.

Az EU kritériumainak és az előírt módszertannak megfelelően a Regionális Innovációs Stratégia kidolgozásának célja a kis- és középvállalkozások versenyképességének és innovativitásának a növelése.

A Regionális Innovációs Stratégiának a jelenlegi helyzetből kell kiindulnia, és illeszkednie kell az ország, illetve a Régió általános fejlődési lehetőségeihez. Az állam legfontosabb feladata az innováció-barát környezet feltételeinek a minél szélesebb körű megteremtése, többek között úgy, mint:

- offenzív gazdaságpolitika;
- aktív iparpolitika;
- színvonalas oktatás;
- megtakarítást és fejlesztést ösztönző adórendszer;
- szellemi tulajdonjogok védelmének hatékony biztosítása;
- kedvező kamatozású hitelek;
- az innováció folyamatát segítő egyéb közvetlen és közvetett eszközök.

A Régió feladata, hogy a közeljövőben várhatóan bővülő források hatékony felhasználásával támogassa a KKV-k innovációs képességeinek és lehetőségeinek fejlesztését, amivel hatékony módon járulhat hozzá a vállalkozások versenyképességének megőrzéséhez illetve javításához.

Az összegző tanulmány készítésénél felhasználtuk a projekt keretében készült korábbi elő-és rész tanulmányok megállapításait, a keresleti és kínálati oldalon végzett felmérések eredményeit valamint a Régióval illetve a KKV-k innovációjával foglalkozó korábban készült dolgozatokat, felméréseket és elemzéseket.

Összefoglaltuk a Közép-magyarországi régió legfontosabb jellemzőit, erősségeit, gyengeségeit, igyekeztünk vázolni a fejlődés várható trendjeit, hogy a KKV-k innovációs lehetőségeinek vizsgálata során tekintettel lehessünk arra a makro- és mikro-környezetre, ahol a vállalkozások élnek és dolgoznak. A KKV-k fejlődési lehetőségeinek vizsgálata nem választható el a Régió általános fejlődésétől.

A Közép-magyarországi régió Regionális Innovációs Stratégiáját körültekintő módon, a gazdaság különböző szereplői véleményeinek és javaslatainak figyelembevételével állítottuk össze és többkörös egyeztetés (fókuszcsoportos megbeszélések, Tanácsadó Testületi, Irányító Bizottsági ülések stb.) illetve többszöri átdolgozás nyomán nyerte el jelenlegi formáját.

A Regionális Innovációs Stratégia megvalósítását szolgáló intézkedési tervet esősorban a SWOT analízisekből levont megállapítások és következtetések alapján kidolgozott problémafa illetve célfa alapján állítottuk össze. Meghatároztuk a javasolt intézkedések célját, javaslatot tettünk az elvégzendő feladatokra, megbecsültük a szükséges ráfordításokat és meghatároztunk olyan indikátorokat, amelyek alkalmasak lehetnek az eredmények mérésére.

Meggyőződésünk, hogy a stratégiai célban megfogalmazott célkitűzés középtávon megvalósítható és az elért eredmények nem csak a Régió, hanem az egész ország jövőjét fogják szolgálni.

1 A Közép-magyarországi régió helyzetének áttekintő elemzése¹

A Közép-magyarországi régió Budapestet és Pest megyét foglalja magába. Területe 6.919 km², ezzel az ország területének 7,4%-át teszi ki. Bár területileg a hét közül a legkisebb régió, az ország lakosságának 27,8%-át adja.² (2.826.000 fő) Így a régió Magyarország legsűrűbben lakott területe, a népsűrűség az országos átlag négyszerese.(408,3 fő/km²)

A Régió lakosságának több mint 80.8%-a 32 városban lakik, a fennmaradó 19.2% pedig 153 községben.³ A munkanélküliségi ráta az országos átlagnál (5,5%) alacsonyabb, 4%, azaz 50.600 fő volt. Az aktivitási arány 58,3%, amely az országos átlagot 4,2%-kal haladja meg.⁴ Az egy főre jutó GDP 2001-ben az országos átlag 158%-át tette ki.

A Közép-magyarországi régió – nevének megfelelően – az országos térszerkezetben központi helyet foglal el. Budapestnek köszönhetően az ország gazdasági-, pénzügyi központja. Itt koncentrálódik az infrastruktúra, az intézményrendszer is. A Régiónak, - geopolitikai helyzetéből adódóan - kiemelkedő lehetőségei vannak a nemzetközi együttműködésekben.

1.1 Földrajzi és infrastrukturális adottságok

1.1.1 Közlekedési hálózat⁵

A Közép-magyarországi régiót Európa közlekedési tengelyei, az ún. "Helsinki-folyosók" közül három fő, és két mellék folyosó érinti: IV. Berlin/Nürnberg-Prága-Pozsony/Bécs-Budapest-Konstanca /Szaloniki /Isztambul; V. Velence-Trieszt/Koper-Ljubljana-Budapest-Ungvár-Lvov; VII. Duna; V/C. Plocse-Szarajevó-Eszék-Budapest; X/B. Budapest-Újvidék-Belgrád folyosók. A Közép-magyarországi régió az Észak- és Dél-Európa, valamint Nyugat- és Kelet-Európa közötti áramlási irányok gyűjtő- és elosztó központja, ezért jó eséllyel válhat az európai régiók/városhálózat meghatározó szereplőjévé.

Közúthálózat

2003-2006 között a tervek szerint jelenleg meglévő 633 km hosszú gyorsforgalmi úthálózat 420 km új gyorsforgalmi úttal egészül ki A Sztráda Expressz elnevezést viselő program keretében tovább épül az M0-ás autópálya. 2015-ig szóló gyorsforgalmi úthálózat fejlesztési program során prioritást élvez a főváros átmenő forgalomtól való tehermentesítése (új Duna hidak és rávezető gyorsforgalmi útszakaszok építésével).

Kiemelkedő feladat a budapesti agglomeráció közúti forgalmi problémáinak megoldása. Ezen belül az ország keleti és déli régiói elérhetőségének javítása és az EU tagságból következő forgalomnövekedés levezetése a nemzetközi közlekedési folyosókon.⁶

¹ Készült a Közép-magyarországi Régió Stratégiai Terve 2001-2006, A Közép-magyarországi Régió Innovációs helyzetének általános felmérése, valamint a Regionális Fejlesztési és Operatív Program 2004-2006 című dokumentumok felhasználásával.

² Központi Statisztikai Hivatal Információs Szolgálat, 2001. évi népszámlálás adatai alapján

³ A Közép-magyarországi Régió Innovációs helyzetének általános felmérése

⁴ KSH 2003-as adatok

⁵ Készült a Közép-magyarországi Régió Stratégiai Terve 2001-2006 alapján

⁶ Gyorsabban az Európai Unióba. Gazdasági és Közlekedési Minisztérium. 2003. április. 5.

Vasúti közlekedés

Az országos vasúti törzsvonal hálózat, mint minden közlekedési módozat, centrálisan szervezett. Budapestről 11 vasútvonal indul ki, amelyek közül 8 törzsvonal, 3 mellékvonal.

A helyközi közlekedésben jelentős szerepet játszik a vasút, magas a fővárosba vasúton ingázó munkavállalók által generált forgalom. Sűrűsége és eloszlása ugyan megfelelő, de nagyon előregedett a járműpark, és a villamosított pályaszakaszok aránya is alacsony. A pályatest állapota különösen megnehezíti egy korszerű, gyors, környezetbarát közlekedési rendszer viszonylag gyors kialakítását.

	Főút (km)		Egyéb országos közút (km)	Közút összesen (km)	100 km ² -re jutó országos közút (km)	100 km ² -re jutó vasút hossza (km)
	Autópálya autótút	Első és másodrendű				
Közép-Magyarország	158	486	1908	2605	37,6	10,3
Közép-Dunántúl	138	922	2905	3965	35,3	9,7
Nyugat-Dunántúl	72	1021	3756	4848	43,1	8,2
Dél-Dunántúl	18	976	3338	4334	30,6	8,4
Észak-Magyarország	119*	815	3777	4655	34,7	7,4
Észak-Alföld	5*	1157	3749	4905	27,7	9,0
Dél-Alföld	56	1073	3881	5010	27,3	7,6
Összesen:	566*	6503	23313	30322	32,6	8,4

1. táblázat: Az országos közút- és vasúthálózat mutatói Forrás: KSH 200 *2002. december

A vasúti fejlesztések terén a tervezett 1500 kilométer hosszú Párizs–Strasbourg–München–Bécs–Győr–Budapest vasútvonalának fejlesztése jelenthet kiemelt beruházást, ami a Transz-Európai Közlekedési Hálózat (TEN-T) része lenne. A teljes szakasz kiépítését 2015-re tervezik.

Vízi közlekedés

Az ország belvízi hajózásában a Duna játssza a fő szerepet, amely egyben a VII. számú transzkontinentális folyosó is. A Budapest feletti szakasz elégtelen medermélysége tartósan rontja a vízi áruszállítás gazdaságosságát, határainkat elhagyva pedig szerbiai szakaszán jelenleg a hajózhatóság feltételei korlátozottak.

A nemzetközi és belföldi áruforgalom a Csepeli Szabadkikötőben összpontosul. A százhalombattai kikötő kizárólag folyékony áruk rakodására alkalmas. Menetrendszerű, személyforgalom csak a fővárosban, illetve Budapesttől északra alakult ki, ez is leginkább idegenforgalmi céllal üzemel.

Légi közlekedés

A repülőtérre tavaly összesen 88.500 járat érkezett, illetve indult, mely 13,5%-os növekedést jelent az előző évhez képest - derül ki a KSH legfrissebb jelentéséből. Ferihegy utasforgalma 2003-ban 5 millió fő volt, 12%-kal több mint egy évvel korábban. Az összes kereskedelmi utasforgalom döntő részben Európán belül bonyolódott.

Kedvező változásnak tekinthető, hogy Régióban és a környező országokban nő a desztinációk száma, amely hozzájárulhat a régiós üzleti kapcsolatok fejlődéséhez, valamint a „fapados” társaságok megjelenése, melyek alacsonyabb árakkal többek számára teszik elérhetővé az utazást.

A Budaörsi füves pályájú repülőtér, - a hasonló tulajdonságú Dunakeszi, Gödöllő, Budakeszi-Farkashegy, Hármashatár-hegy repülőterekkel közösen, - a kisgépes forgalom fogadásával fontos kiegészítő szereppel bír a nemzetközi üzleti kapcsolatokban, valamint a Régió szabadidő és sport célú ellátásában.

1.1.2 Telekommunikációs infrastruktúra

A korábbi évek fejlesztései ellenére a régiókban az infokommunikációs, műszaki infrastruktúra közösségi intézményekben való kiépítettségében jelentős lemaradás van. A számítógéppark hiányosságai, a hálózatok kiépítettségi fokának alacsony szintje, az adatátvitel sebessége jelentősen megnehezíti az elektronikus információcserét a helyi közigazgatásban és gátja az e-közigazgatás gyors kiépítésének. Az elérési költségek nemzetközi viszonylatban magasak. Vonatkozik ez mind az internet előfizetési díjakra, mind a telefon tarifákra. Megjelentek a digitális hangtovábbítás alapuló megoldások, amelyek a nemzetközi hívások költségét csökkentik, de nagy szükség lenne a KKV-k körében az informatikai megoldások megismertetésére, népszerűsítésére. Remélhetően a távközlési piac megnyitása kedvező hatással lesz az elérési költségek alakulására is.

Vezetékes és mobil telefonok elterjedtsége

A KSH adatai szerint 2004. I. negyedév végén 3,61 millió vezetékes telefonvonal volt Magyarországon, 36 ezerrel kevesebb, mint egy évvel korábban. A negyedév során ezerrel 599 ezerre csökkent a vezetékes fővonalakon belül az ISDN-csatornák száma. 2003 első negyedév végén az ISDN csatornák száma 585 ezer volt. A száz lakosra jutó vezetékes fővonalak száma a negyedév végén 35,7 volt, az előző év azonos időpontjában mért 35,9 után.

A mobil-előfizetések száma 2004. I. negyedév végén 8,1 millió volt, ez mintegy 106 ezres növekedés 2003 december végéhez és 14 százalékos (971 ezres) bővülés a tavaly első negyedévihez képest. A 100 lakosra jutó mobil-előfizetések száma 79,6-ra növekedett az előző negyedév végén mért 78,3-ról, és a 2003 első negyedév végi 69,6-ról.

Internet használat

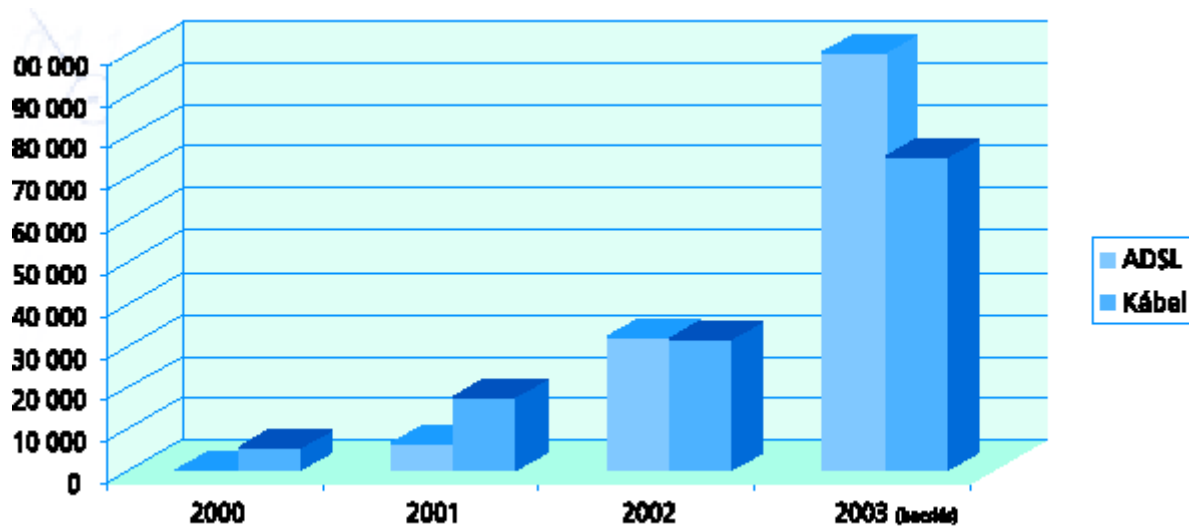
Magyarországon a felnőttek 15 százaléka használja az Internetet, amelynek elterjedtsége így közepesnek mondható a régió többi országaihoz képest. A GfK Piackutató Intézet legújabb, ideai adatai szerint az éllovas Szlovénia, ahol a 15 éves és idősebb lakosság 40 százaléka internetezik.

Ország	Százalék	Ország	Százalék
USA	69	Csehország	31
Finnország	68	Szlovákia	22
Svédország	67	Horvátország	16
Németország	50	Magyarország	15
Belgium	41	Románia	14
Szlovénia	40		

2. táblázat: Internet-használók aránya 2003-ban a 15 éves és idősebb felnőtt lakosság százalékában.

Forrás: Fessel-GfK Piackutató Intézet, Bécs

A vállalati és közszféra internet ellátottságában Magyarország elmaradottsága kisebb. 2003 végén a magyar vállalatok 78, az alap- és középfokú oktatási intézmények 85, a kórházak 99 és az önkormányzatoknak több mint 80 százaléka rendelkezett internet-hozzáféréssel. Az internet-szolgáltatás piacán 2002-2003-ban a szélessávú elérések száma növekedett a leggyorsabban, 2002-ben és 2003-ban egyaránt mintegy háromszorosára emelkedett az ilyen előfizetések száma.

3. táblázat: Az ADSL és kábelmodemes előfizetések számának alakulása, 2000-2002 Forrás: KSH

A szélessávú előfizetés árát a jövedelem százalékában kifejezve Magyarország világviszonylatban a 35., Európában pedig a 23. helyen áll. Ez alapján egy magyarországi ADSL felhasználó a jövedelmének közel tízszer nagyobb hányadát költi szélessávú előfizetésre, mint egy német vagy egy osztrák előfizető.

1.1.3 Település szerkezet és térségi egyenlőtlenségek

A KSH⁷ a kistérségeket fejlettségük, fejlődésük szerint öt csoportba - 1) dinamikus fejlődő, 2) fejlődő, 3) felzárkózó, 4) stagnáló, 5) lemaradó - sorolta⁸. A Közép-magyarországi régió az egyetlen a hét régió közül, amelynek kistérségei kizárólag az első három csoport valamelyikébe tartoznak.

A Régió belül határozottan elkülönül a dinamikus fejlődő főváros és az agglomerációs gyűrű. Budapesten a történelmi városmag és a budai oldal fejlettsége jelentősen meghaladja egyes kívül eső pesti kerületekét. A fejlettségük szerint elkülöníthető kistérség-csoportokon belül természetesen további különbségek mutatkoznak.

A külföldi működő tőke egy lakosra jutó értéke a Budaörsi kistérségben és Budapesten a legmagasabb, többszörösen meghaladva a többi kistérség értékét. Ezzel szemben ezen értékek jóval alacsonyabbak a "külső" kistérségekben valamint Dunakeszi kistérségében. Ebből adódóan a személyi jövedelemadó alapot képező jövedelem egy lakosra jutó értéke ugyancsak Budapesten és a Budaörsi kistérségben a legmagasabb. Az agglomerációban a két déli (Gyáli, Ráckevei) kistérség helyzete kedvezőtlenebb jelenleg.

A városok, illetve a nagyobb népességű települések a fővárost megközelítő utak mentén helyezkednek el. A Budapestről sugárirányban kiinduló útvonalak mentén található a nagyobb települések, melyek ellenpólusként szolgálhatnak. De mivel egymás közötti kapcsolataik hiányoznak, térszervező hatásuk csak közeli környezetükre terjed ki.

A fővárosközpontú, sugaras szerkezetű főútvonal és vasúthálózat, valamint a folyami hidak elégtelen száma gátolja a regionális kapcsolatok erősítését, és jelentős egyenlőtlenségeket okoz az elérhetőség színvonalában.⁹

Szükséges lenne az évek óta napirenden lévő, tömegközlekedési szolgáltatások (MÁV, BKV, Volán) összehangolása, hogy legalább stagnáljon, de inkább bővüljön a helyi és helyközi

⁷ KSH Magyarország kistérségei / Közép-Magyarország

⁸ A besorolás kilenc mutató szerint történt, melyek közül hat a fejlettséget, három a fejlődést méri.

⁹ Közép-magyarországi Régió Stratégiai Terve 2001-2006

tömegközlekedést igénybe vevők száma. A tömegközlekedési szolgáltatások fejlesztése az életminőség és a települési környezet javítása, a gyorsabb elérhetőség biztosítása, valamint a közlekedésbiztonság növelése érdekében lenne indokolt.

1.2 Demográfiai jellemzők, emberi erőforrások

1.2.1 Demográfiai adatok

Magyarország minden régiójában 1981 óta folyamatosan csökken a népesség, amely Európában és világviszonylatban is kiemelkedő mértékű. 2003. július végén 10 millió 121 ezer lakosa volt az országnak. Az előrejelzések szerint a népesség további jelentős csökkenése várható.

	Népesség, 2001	Nép- sűrűség 2001	Természetes szaporodás			Vándorlási különbözet			Népesség- változás 1990-2001 (%)
			1000 lakosra						
			1990	1995	2001	1990	1995	2001	
Közép- Magyarország	2829047	409	-4,0	-4,7	-4,0	4,9	0,9	0,6	-4,6
Ebből: Budapest	1739569	3312	-5,1	-6,2	-5,7	5,8	-5,9	-8,1	-13,7
Pest megye	1089478	170	-1,6	-1,9	-1,1	5,0	13,9	14,7	+14,7
Ország összesen:	10174853	109	-1,9	-3,3	-3,5	-	-	-	-1,7
EU-15	377920000	116	+1,5	+0,8	+1,0	+3,1	+2,0	+3,0	+3,7

4. táblázat: Demográfiai mutatók Forrás: KSH, Eurostat

Az elmúlt évtizedek migrációja a Közép-magyarországi régió sajátossága, amely a gazdasági fejlettség és az életminőség területi különbségeire vezethető vissza. Az 1980-as évek végén, 1990-es évek legelején számos fiatal és magasan kvalifikált munkavállaló telepedett le Budapesten (bevándorlás mértéke 1985: 7,3‰, 1990: 5,8‰).

Ma már ez koránt sincs így, elsősorban a szuburbanizációnak és a magas természetes fogyásnak köszönhetően az elmúlt 12 évben Budapest lakossága jelentősen, közel 280 ezer fővel csökkent (az elvándorlás mértéke 2001-ben 8,1‰ volt). Ezzel szemben a Pest megyei lakosság ezt meghaladó mértékben nőtt, így összességében a régióban a lakosok száma nőtt.

1.2.2 Foglalkoztatás

A kilencvenes évek elején a foglalkoztatás és a gazdasági aktivitás nagymértékben csökkent, a munkanélküliség ugrásszerűen megnőtt az országban. A gazdasági szerkezetváltás következtében sor került a munkaerő főbb szektorok és foglalkozások közötti átrendeződésére is. A regisztrált munkanélküliek száma 1993 elején meghaladta a 700 ezer főt. Számuk azóta folyamatosan csökken, a munkanélküliségi ráta 2003-ra 5,5%-ra csökkent.

A régió ennél jobb helyzetben van, jelenleg 4% a munkanélküliség. A gazdasági aktivitás 58,3%, ez is jobb képet mutat az országos átlagnál (54,1%). Figyelemre méltó azonban, hogy az adatokat Budapest javítja, a Pest megyei mutató az országos átlag alatt van. Ez a tény is rávilágít a Régió belüli területi egyenlőtlenségekre.

A nemzetgazdaságban 2004 I. negyedévében átlagosan 2 millió 766 ezren álltak alkalmazásban, ez 0,8 százalékos növekedést jelent az előző év azonos időszakához képest. Ezen belül a versenyszféra létszáma 1,4 százalékkal nőtt, a költségvetés létszáma 1,1 százalékkal csökkent.¹⁰

A munkaerő-piaci problémák fontos forrása, hogy az ipar és a felsőoktatás közötti megfelelő együttműködés hiányában a szakképzési kínálat nem tudott megfelelően alkalmazkodni a gazdaság igényeihez. Nincsenek az egyes térségek speciális gazdasági-társadalmi adottságaihoz illeszkedő modern ismereteket nyújtó át- és továbbképzések, illetve a meglévő képzések korszerűtlenek. A munkanélküliek között magas a piacképes szakképzettséggel nem rendelkezők aránya, és az elmúlt két év során jelentősen megnőtt a diplomás munkanélküliség is.

A régió foglalkoztatási szerkezetét vizsgálva a szolgáltatási szektor szerepe meghatározó (több mint 70%).

1.2.3 Életminőség, életszínvonal

Átlagkereset:

A bruttó nominális átlagkereset 9,4 százalékkal, a nettó átlagkereset 8,0 százalékkal, a reálkereset (a fogyasztóiár-index 6,8 százalékos növekedése mellett) 1,1 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbit - áll a KSH által kiadott közleményben.

A teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó nominális átlagkeresete 140 700 forint volt. (Ezen belül a fizikai foglalkozásúaké 92 200 forint, a szellemi foglalkozásúaké 196 600 forint). A versenyszférában dolgozók átlagosan 131 400 forintot (ezen belül a fizikaiak 91 600 forintot, a szellemiek 209 600 forintot), a költségvetési szervezeteknél alkalmazásban állók 163 200 forintot (ezen belül a fizikaiak 96 800 forintot, a szellemiek 184 600 forintot) kerestek.

A nettó átlagkereset nemzetgazdasági szinten 91 300 forintnak felelt meg, (ezen belül a fizikai foglalkozásúaké 68 100 forint, a szellemi foglalkozásúaké 117 900 forint).

Amíg 1991-ben még a magyar felnőttek 55 százaléka vélekedett úgy, hogy elégedett az életszínvonalával vagy legalábbis sokat elért abból, amit szeretett volna, addig tavaly már 69 százalékot ért el ez az arány.¹¹

Régió	Index
1. Közép-Szlovénia	311
5. Prága	276
13. Budapest	256
14. Pomurska (Szlovénia)	245
15. Fejér megye	216
16. Karlovy Vary	215
17. Győr-Moson-Sopron megye	214
18. Komárom-Esztergom megye	211
19. Liberec	211
20. Közép-Csehország	211

5. táblázat: Magyar régiók helyzete az egy főre jutó vásárlóerő-index szempontjából, 300 közép- és kelet-európai régió rangsorában. Százalékban. Közép- és Kelet-Európa átlaga=100 százalék. Forrás: GfK Piackutató Intézet, 2003 március

¹⁰ Forrás: KSH

¹¹ Fessel-GfK Piackutató Intézet, Közép- és Kelet-Európa piacait elemző bécsi konferencián.

1.2.4 Oktatás

Iskolai végzettség tekintetében a Régió országos átlagot felülmúló mutatói egyértelműen a főváros jelenlétének köszönhetőek, mivel a pest megyei átlag az országos átlagtól elmarad, ami újabb jel a Régió belüli különbségekre. Az ország diplomásainak 41%-át adja a több mint 30 (összevonások előtt 59), a Régióban fellelhető felsőoktatási intézmény. A Régió képzési intézményeivel különösen a műszaki értelmiség, a közgazdászok, az orvosok és a művészek képzésében vállal jelentős szerepet. A térség ilyen végzettséget adó intézményeiben tanul az összes hallgató több mint fele. Ezen túl az itt lévő intézményekben szerez diplomát a mezőgazdasági, természet-tudományi és jogtudományi képzésben részesülők közel fele is.

A kedvezőtlen demográfiai helyzet, a képzési rendszerekbe bekerülő korosztály számának gyors csökkenése az ország nagy részén a tanulólétszám jelentős csökkenését eredményezi, ez a fővárosra kiemelten jellemző.

Az alapfokú oktatási rendszer infrastruktúrája területileg kiegyenlítetlen, erőteljes különbségeket mutat régióként. A kisebb településeken még rosszabb a helyzet, ami nehezíti ezen települések, kistérségek felzárkózását. Az oktatási-nevelési intézmények épületeinek 40%-a részben, 9,2 %-a teljes felújításra szorul.¹² Döntő többségükben az akadálymentesítés nem megoldott, ami megnehezíti a fogyatékkal élők képzését.

	Óvodák száma	Beíratott gyermekek száma	100 férőhelyre jutó óvodás	Általános iskolák száma	Általános iskolai tanulók száma	1 osztályra jutó tanulók száma	1000 lakosra jutó tanulók száma
Közép-Magyarország	991	88396	101	714	230918	20,9	82
Közép-Dunántúl	504	38257	92	438	108109	19,7	96
Ország összesen:	4633	342285	97	3852	944244	19,8	93

6. táblázat: Az óvodai és általános iskolai ellátottság Forrás: KSH, 2002

Az elmúlt 15 évben a magyar lakosság képzettség tekintetében felzárkózóban van az EU átlaghoz. 2001-es adatok szerint a lakosság vizsgálat szempontjából szóba jöhető korcsoportjainak 60%-a járt érettségit adó középfokú intézménybe (EU 64%), és további 20% szakiskolába. De a képzettségben is, mint szinte minden más területen, a Közép-magyarországi régió adatai az országos átlagot meghaladó értéket mutatnak: a középiskolai végzettséggel rendelkezők arányát illetően továbbra is első a Közép-magyarországi régió, ezen belül is a főváros (58,7%) emelkedik ki.

	Általános iskolát végzett 15 évesnél idősebbek aránya (%)		Középiskolát végzett 18 évesnél idősebbek aránya (%)		Felsőfokú végzettségű 25 évesnél idősebbek aránya (%)	
	1990	2001	1990	2001	1990	2001
Közép-Magyarország	85,1	92,9	38,6	51,0	15,6	19,4
Közép-Dunántúl	80,2	90,2	26,2	34,3	8,4	10,4
Nyugat-Dunántúl	80,0	90,0	28,0	36,1	8,5	10,9
Dél-Dunántúl	76,8	87,7	24,6	32,0	7,9	9,9
Észak-Magyarország	76,6	87,1	25,9	33,2	7,7	9,3
Észak-Alföld	74,5	85,3	23,5	30,9	7,6	9,4
Dél-Alföld	75,7	86,9	24,3	32,3	7,6	9,8
Országos átlag:	79,4	89,1	29,2	38,2	10,1	12,6

7. táblázat: A megfelelő korú népesség iskolai végzettsége Forrás: KSH

A kilencvenes években *felsőfokú* képzésben résztvevők száma is robbanásszerűen emelkedett, 2002-re az egyetemi és főiskolai hallgatók száma elérte 341 ezret, ami a megfelelő korosztály közel

¹² Regionális Fejlesztési Operatív Program 2004-2006, Miniszterelnöki Hivatal Nemzeti Területfejlesztési Hivatal, 2003. október 15-i változat

25%-át teszi ki. Ebből nappali tagozatos volt a diákok 60%-a, mintegy 193 ezer fő. A felsőoktatásban részt vevő nők aránya ma már meghaladja a férfiakét (56,6%). A felsőoktatásban a képzés helye szerint jelentős területi koncentráció figyelhető meg, annak ellenére, hogy minden régió rendelkezik fejlett felsőoktatási intézménnyel, minden második hallgató továbbra is a Közép-Magyarországi régió valamely intézményében tanul.

	Képzés helye szerint		Állandó lakhely szerint*	
	1994	2001	1994	2001
Közép-Magyarország	51 900	87 908	11,2	17,8
Közép-Dunántúl	5 837	14 403	9,7	16,6
Összesen:	116 186	184 071	11,3	17,1

8. táblázat: Nappali tagozatos egyetemisták, főiskolások száma Forrás: KSH, *szülő állandó lakóhelye szerint

Megye, főváros, régió	Felsőokt. intézmény (db)	%	Oktatók száma (fő)	%	Felsőoktatásban hallgatók száma (fő)	%	Ebből egyetemi, főiskolai szinten			
							Összesen %	nappali tagozaton	%	
Budapest	32	48%	10406	44,90%	149288	39,10%	127503	37,40%	81420	42,10%
Pest	3	4,50%	1237	5,30%	34800	9,10%	32835	9,60%	10727	5,50%
Közép-Magyarország	35	53%	11643	50,29%	184088	48,20%	160338	46,90%	92147	47,70%
Országos összesen	66		23151		381560		341187		193155	

9. táblázat: A felsőfokú oktatási intézmények főbb adatai 2002/2003 KSH Területi Statisztikai Évkönyv 2002

A felsőfokú képzésre jellemző területi koncentráció egyik fő oka, hogy a vidéki felsőoktatási intézmények képzési kínálata messze elmarad a fővárosétól. A felsőoktatási intézmények által oktatott szakok nem tudtak megfelelő mértékben alkalmazkodni régióik gazdaságának új igényeihez. Egyes szakmákra a túlképzés jellemző, másokban nincs elég kínálat a munkaerőpiac számára. A hagyományosan poroszos oktatási rendszer oktatási módszertanán is változtatni kell, a könyvszerű ismeretek helyett, mellett az úgynevezett „tacit” tudásra, személyes kompetenciák fejlesztésére és a gyakorlati ismeretek megszerzésére kellene nagyobb hangsúlyt fektetni. Ezek szükségessé teszik az gazdaság és az oktatási intézmények közötti kapcsolatok erősítését, ami közvetve elősegítené a hallgatók mielőbbi alkalmazásba kerülését is.

További problémát jelent, hogy a felsőoktatási intézmények közvetlen kapcsolata a térség gazdasági szereplőivel, önkormányzataival, lakosságával nem kielégítő. Kapcsolatok leginkább csak multinacionális nagyvállalatokkal épültek ki, holott nagy szükség lenne a kis-és középvállalkozásokkal való kapcsolatokra is. Annál is inkább, mivel a KKV szektor az országban több, mint a foglalkoztatottak 50%-ának nyújt munkalehetőséget. Köztudott, hogy a frissen végzettek körében növekszik a munkanélküliség, jelenleg mintegy 14%-uk nem talál munkát. A KKV kapcsolatok elősegítenék a friss diplomások munkába állását. A friss diplomások alkalmazása a KKV szektorban pedig elősegítené a tudás diffúzióját is.

Ha az oktatásra fordított összeget tekintjük, akkor talán sokak számára meglepő, hogy nemzetközi összehasonlításban elég jól állunk. Azonban az adatok azt is mutatják, hogy a leginnovatívabb európai országok – Finnország, Svédország – az EU átlagot jóval meghaladó mértékben költenek erre a célra.

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
EU (25 ország)	5.09	:	5.06	:	5.01	4.97	5.09

Cseh Köztársaság	4.62	4.68	4.43	3.93	4.05	4.04	4.16
Magyarország	5.04	4.48	4.61	4.56	4.66	4.54	5.15
Lengyelország	5.14	4.73	4.84	5.09	4.88	4.99	5.56
Szlovákia	4.98	4.50	4.80	4.51	4.40	4.15	4.03
Anglia	6.85	7.00	6.52	6.29	6.31	6.12	6.24
Svédország	7.22	7.37	7.62	7.71	7.47	7.39	7.32
Japán	3.53	:	3.53	3.45	3.53	3.59	3.57
Egyesült Államok	5.03	4.84	4.86	4.90	4.93	4.93	5.08

10. táblázat: Az oktatásra a központi költségvetésből fordított összeg a GDP százalékában

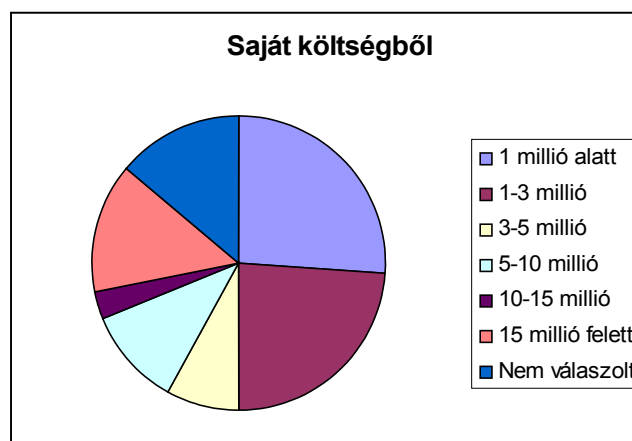
Forrás: Eurostat

Felnőttképzés¹³

Úgy tűnik, növekszik az igény a szakképzés, továbbképzés, felsőfokú képzés iránt. Az oktatás/képzésre fordított összeg leginkább a cégmérettel mutat összefüggést. A piaci szereplők nagyobb aránya a piac növekedésére számít, és leginkább a jogi, pénzügyi, számvitel, kereskedelem, vámszabályok, környezetvédelem, pályázat írási ismeretek területén mutatkozik igény.

11. táblázat: Az oktatásokkal szembeni igény változása. Forrás: A tanácsadói és oktatási piac általános helyzetének felmérése, BKIK 2003

12. táblázat: a cégeknél oktatásra rendelkezésre álló keret Forrás: A tanácsadói és oktatási piac általános helyzetének felmérése, BKIK 2003

¹³ Forrás: A tanácsadói és oktatási piac általános helyzetének felmérése, BKIK 2003

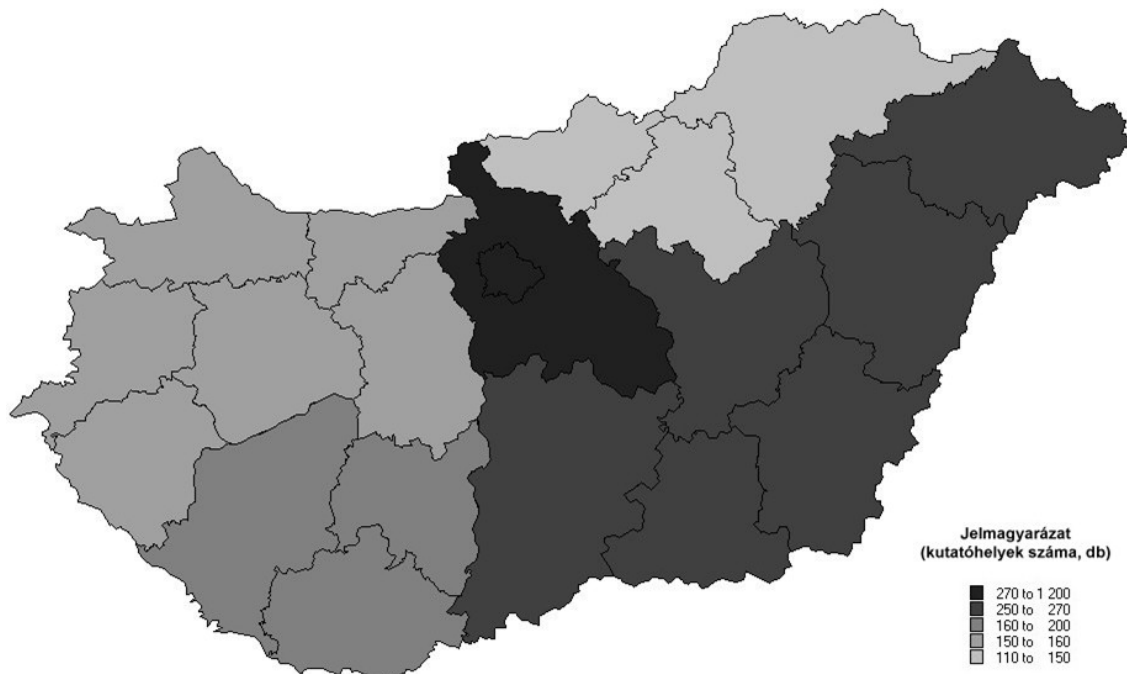
1.3 Kutatás és fejlesztés jellemzői

A Közép-magyarországi régió a K+F területén meghatározó szerepet tölt be. 2001-ben a kutatóhelyek közel 50%-a volt a régióban található (2. ábra), amely szorosan kapcsolódik a felsőoktatás koncentrációjához. A nemzetközi vállalatok magyarországi központjaikat és / vagy a K+F részlegeiket is ide telepítik, kihasználva a kedvező tudásbázist és a megfelelő kiszolgáló intézményrendszert.

2002-ben Magyarországon összesen 2426 kutatóhely működött.¹⁴ A Közép-magyarországi régióban a kutatóhelyek száma kiemelkedően magas, azonban ezek döntő többsége a fővárosra koncentrálódik (1041 db).

Megye, főváros, régió	Kutató- és fejlesztőhely	%	Az összes dolgozó tényleges száma	%	Ebből: kutató és fejlesztő	%	A tudomány doktora	%	A tudomány kandidátusa, PhD	%
Budapest	1 041	42,9 %	25 639	52,6%	16 346	54,9%	1023	59,7%	4654	53,8%
Pest	177	7,3%	2 282	4,7%	1 365	4,6%	64	3,7%	492	5,7%
Közép-Magyarország	1 218	50,2 %	27 921	57,3%	17 711	59,5%	1087	63,4%	5146	59,5%
Országos összesen	2 426		48 727		29 764		1715		8655	

13. táblázat: A kutató-fejlesztő helyek adatai 2002 Forrás: KSH Területi Statisztikai Évkönyv 2002

2. ábra: A kutatói létszám területi megoszlása régióként, 2001. Forrás: KSH adatok alapján szerkesztette Szépvölgyi Á., 2003.

¹⁴ A következő fejezet a közép-dunántúli kínálati oldali elemzésre épít: Grosz András (2003) Kínálat oldali felmérés a Közép-dunántúli régió regionális innovációs stratégiájához. MTA RKK NYUTI, Győr.

A kutatóhelyek számának változása kedvező képet mutat, hiszen a kutatóhelyek száma folyamatosan bővül (1. ábra). A területi megoszlás azonban a fővárosi koncentráció fennmaradását támasztja alá. Országosan 1997-ben 1679 kutatóhelyet tartottak nyilván, amelyből akkor is meghatározó volt a főváros részesedése (722 db).

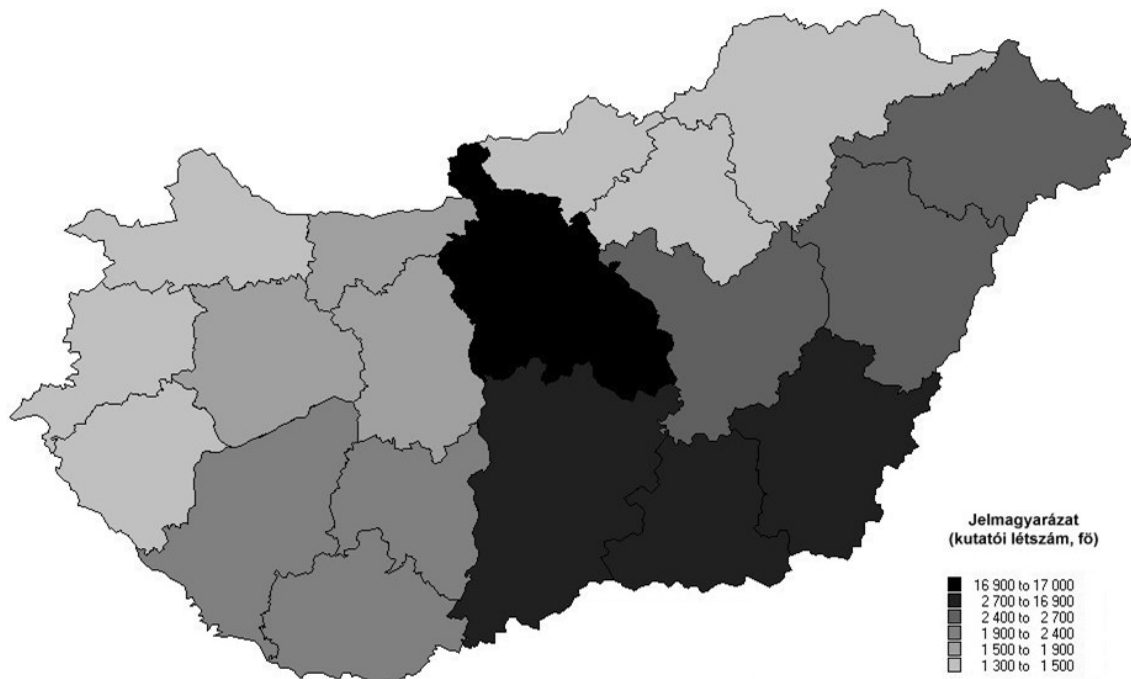
A kutatóhelyi hálózat befogadó intézményeként a régióban a legjelentősebb szerepe a felsőoktatási intézményeknek és az MTA kutató-intézeteknek van.

Régió	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Közép-Magyarország	710	802	861	967	998	1199
Közép-Dunántúl:	64	80	76	101	161	158
Nyugat-Dunántúl	109	142	128	155	146	150
Dél-Dunántúl	125	154	145	164	130	195
Észak-Magyarország	101	118	104	109	110	118
Észak-Alföld	162	187	219	190	248	250
Dél-Alföld	190	196	192	201	227	267
Magyarország	1461	1679	1725	1887	2020	2337

14. táblázat: A kutatóhelyek számának alakulása régióként, 1997-2001 Forrás: KSH adatok alapján szerkesztette Grosz A., 2003.

Az ipari kutatóhelyek száma azonban továbbra is alacsony. Ezek a kutatóhelyek döntően a nagyvállalatokhoz kötődnek, a hazai kis- és középvállalati szektorban e területen alig történt előrelépés.

A kutatóhelyek száma mellett lényeges, hogy az adott területen mennyi a tényleges kutatói létszám, vagyis a régió milyen kutatói és fejlesztői humán erőforrás háttérrel rendelkezik. Ebben a tekintetben is egyértelmű Budapest túlsúlya, ahol 15616 kutató dolgozik, amely a teljes kutatói létszám 56%-a (2. ábra).

2. ábra: A kutatói létszám területi megoszlása régióként, 2001 Forrás: KSH adatok alapján szerkesztette Szépvölgyi Á., 2003.

A kutatói létszám jelenlegi értékei – a növekedés ellenére (2. táblázat) – jelentősen alulmúlják a rendszerváltozás előtti létszámot, annak mindössze 65%-át érik el. Ennek fő oka, hogy a vállalati kutatóhelyeket, illetve a kutató-fejlesztő intézeteket a 90-es évek elején jelentősen leépítették.

Régió	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Közép-Magyarország	12831	13128	14086	14799	16899	16924
Közép-Dunántúl	732	822	936	1059	1437	1513
Nyugat-Dunántúl	830	1143	1283	1317	1417	1411
Dél-Dunántúl	1417	1457	1404	1548	1844	1973
Észak-Magyarország	1160	1080	1116	1283	1281	1326
Észak-Alföld	2213	2188	2550	2164	2482	2489
Dél-Alföld	2126	2181	2172	2439	2516	2715
Magyarország	20859	21999	23547	24609	27876	28351

15. táblázat: A K+F területén foglalkoztatottak számának alakulása régióként, 1996-2001 Forrás: KSH adatok alapján szerkesztette Grosz A., 2003.

Ha a kutatás-fejlesztés területén foglalkoztatottak közül csak a tudomány doktora címmel rendelkezőket vizsgáljuk, hasonló a helyzet. A Régiós érték az országos átlaggal megegyező (5,7%). Emellett az elmúlt évek tendenciáit vizsgálva kiderül, hogy a kutatással foglalkozók között egyre csökken a tudománya doktora címmel rendelkezők aránya (16. táblázat).

Régió	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Közép-Magyarország	8,0	7,0	7,7	7,4	7,4	5,9
Közép-Dunántúl	5,7	4,9	5,3	4,2	4,5	4,8
Nyugat-Dunántúl	4,7	3,5	3,7	4,2	3,8	3,2
Dél-Dunántúl	8,3	6,0	7,1	6,4	5,9	5,8
Észak-Magyarország	5,9	5,1	5,7	5,8	4,7	4,1
Észak-Alföld	6,0	5,9	5,8	7,2	6,9	6,5
Dél-Alföld	7,9	7,2	8,1	7,5	7,8	6,0
Magyarország	7,7	6,5	7,1	6,9	6,8	5,7

16. táblázat: A tudomány doktora címmel rendelkezők arányának alakulása a K+F területén foglalkoztatottak között régióként, 1996-2001 Forrás: KSH adatok alapján szerkesztette Grosz A., 2003.

A helyi közigazgatásban dolgozók sokszor nem megfelelő ismeretei rontják ezen szervezetek hatékonyságát, ezért az önkormányzati köztisztviselők képzésére és továbbképzése szükséges. Szervezetkorszerűsítési módszerek megismerése, az informatikai és elektronikus kormányzatra vonatkozó ismeretek fejlesztése, illetve az alapvető idegen-nyelvi tudás mellett alapos ismeretekkel kell rendelkezniük az őket érintő közösségi jogszabályok (pl. közbeszerzés) tekintetében.

Innovációs kultúra

Az innovációhoz való hozzáállás

A fogyasztási kultúra érdekes jellemzője a fogékonyság az újdonságokra, új termékekre.¹⁵ A válaszadók 34 százalékát képviselik, akik érdeklődnek az új irányzatok és fejlesztések iránt, s feltétlenül kipróbálják az új dolgokat, - számarányuk azonban némileg csökkentő tendenciát mutat. Szintén a válaszadók 34 százaléka mondja azt, hogy nem érdeklik az újdonságok, inkább a kipróbált, jól bevált dolgokhoz ragaszkodnak, - itt a tendencia növekszik. További 32 százalék nem érdeklődik kimondottan az új termékek és fejlesztések iránt, hagyja, hogy mások próbálják ki az újdonságokat.

1.4 A kis- és középvállalkozások helyzete

A KKV szektor országos szinten közel 1,5 millió embernek nyújt munkalehetőséget.¹⁶ Ezen belül a foglalkoztatásban különösen a mikrovállalkozások szerepe meghatározó, amelyek jelentős hányada kényszervállalkozó. A kis- és közepes vállalatok részesedése a foglalkoztatásban közel 14%.

Pest megyében a KKV szektorban foglalkoztatottak 45,44%-a az iparban, 41,96%-a a terciér szektorban, és 6,23%-a a mezőgazdaságban tevékenykedik. Az egyes ágazatokon belül a feldolgozóiparban (34,67%), a kereskedelemben (22,91%), az ingatlanügyletekben (9,67%) és az építőiparban (9,24%) a foglalkoztatottak aránya.

Az ezer főre jutó működő kis- és középvállalkozások (Magyarországon 63,4, szemben az EU 52,4-es értékével) tükrözik a magyar vállalkozói aktivitás magas szintje. A magas vállalkozói kedv azonban nem párosul a vállalkozások sikeres működtetéséhez szükséges ismeretekkel és készségekkel, ebből is fakadhatóan a vállalkozások túlélési rátája számottevően elmarad az EU-tól (1995 és 1997 között két évre 53,8% volt). Ebből következően a vállalkozások számának alakulása mögött jelentős mértékű fluktuáció húzódik meg.

Megye, főváros, régió	Mezőgazdaság		Ipar		Építőipar		Kereskedelem, javítás		Idegenforgalom		Szállítás, raktározás, távközlés		Többi gazdasági ág		Összesen	
		%		%		%		%		%		%		%		%
Budapest	599	2,4%	6 709	17,4%	5 230	12,4%	14 481	14,5%	2 038	8,0%	7 314	23,5%	54 640	25,6%	90 911	19,2%
Pest	1 767	7,0%	4 994	12,9%	5 397	12,8%	10 557	10,6%	2 406	9,5%	3 982	13,0%	21 156	9,9%	50 259	10,6%
Közép-Magyarország	2 366	9,4%	11 703	30,3%	10 627	25,2%	25 038	25,1%	4 444	17,5%	11 196	36,5%	75 796	35,5%	141 170	29,8%
Országos összesen	25 167		38 579		42 068		99 647		25 392		30 665		213 160		474 678	

17. táblázat: A működő egyéni vállalkozások száma gazdasági ág szerint 2002 Forrás: KSH Területi Statisztikai Évkönyv 2002

¹⁵ GFK Kutatóintézet, A közgondolkodás változásai 1989-től napjainkig, Rendszerváltás – fogyasztói társadalom – EU-csatlakozás. 2004

¹⁶ Regionális Fejlesztési Operatív Program 2004-2006, Miniszterelnöki Hivatal Nemzeti Területfejlesztési Hivatal, 2003. október 15-i változat

Megye, főváros, régió	Kft	%	Rt	%	Szövetkezet	%	Egyéb jogi személyiségű	%	Bt	%	Egyéb nem jogi szem.	%	Egyéni vállalkozás	%	Összesen	%
Budapest	67 864	42,9%	1 980	51,3%	891	16,5%	1 103	35,4%	65 703	36,4%	12 369	47,4%	90 911	19,1%	241 111	36,2%
Pest	17 769	11,2%	262	6,7%	367	6,8%	1 103	4,2%	22 711	12,5%	711	2,7%	50 259	10,6%	92 245	13,8%
Közép-Magyarország	85 633	54,1%	2 242	58%	1 258	23,3%	1 559	39,6%	88 414	48,9%	13 080	50,1%	141 170	29,7%	333 356	50,0%
Országos összesen	158 342		3 857		5 392		3 934		180 534		26 060		474 678		666 712	

18. táblázat: A működő vállalkozások száma gazdasági forma szerint 2002 Forrás: KSH Területi Statisztikai Évkönyv 2002

Vállalkozásfejlesztés intézményrendszere

A Régióban jelentős számban megtalálhatóak, illetve kialakulóban vannak a vállalkozásfejlesztési intézmények, közvetítő szervezetek (szakmai szövetségek, inkubátorházak, innovációs központok). Magas az ipari parkok száma, jelenleg 27 működik a Régióban. Az inkubátorok száma viszonylag alacsony, előfordul, hogy a megnevezés ellenére nem nyújtanak inkubációs szolgáltatásokat a vállalkozásoknak. A térségben működik az ország egyetlen tudományos parkja, valamint egy technológiai park is.

A helyi közigazgatás működésének hatékonysága jelentősen befolyásolja a helyi gazdasági, társadalmi és kulturális kezdeményezések, fejlesztési elképzelések megvalósulásának sikerét. Az uniós támogatások hatékony felhasználásának, ezen belül különösen a projektek tervezése, megvalósítása érdekében, elő kell segíteni a helyi közigazgatás kapacitás fejlesztését, valamint a köz- non-profit és a vállalkozói szféra közti együttműködés erősödését.

1.5 Nemzetközi kapcsolatok, kitekintés

Népességszáma alapján Budapest elmarad a kontinens világvárosaitól (London, Párizs) és a nagyobb nyugat-európai fővárosoktól (Berlin, Madrid, Róma). A "második vonalas" nyugat-európai nagyvárosokkal azonban nagyjából egy "súlycsoportot" képez. Ezen városok közé sorolható példának okáért Manchester, Barcelona, Hamburg, Milano, illetve a kelet-közép-európai térség nagyobb fővárosai (pl. Varsó, Bukarest, Bécs). Budapest lehetséges szerepvállalását behatárolja a környező államok, gazdaságok kis mérete és a köztük meglévő politikai kapcsolatok érzékenysége.

Az ENSZ Fejlesztési Programjának (UNDP) jelentése minden évben a világ 173 országát rangsorolja összesített életminőségi index (HDI) alapján. A közép-európai térség államai közül Szlovénia a 29., Csehország a 33. helyezett, Magyarország a 35. helyen szerepel, minket követ 36. helyen Szlovákia, a 37.-en pedig Lengyelország.¹⁷

Budapest megfelelő helyzetben van ahhoz, hogy a tudás alapú gazdasági fejlődésben rövid távon legalább a tizenötök gyengébb régióival felvegye a versenyt¹⁸. Igaz, Prága e téren jócskán megelőzi a magyar fővárost, sőt egy kicsit Pozsony is jobb helyzetben van.

¹⁷ A magyarok a jól élő egyharmadban. 2002-07-27. www.magyarhirlap.hu

¹⁸ Robert Huggins, a nevet viselő brit tanácsadó cég igazgatója

A tudás alapú fejlődés szempontjából alapvető, hogy sikerül-e szoros kapcsolatot kialakítani a Régió felsőoktatási és kutatási potenciálja, illetve üzleti szektora között.

1. San Francisco	228,7 pont
87.Ny-Ausztria	74
93. Prága	68,2
114. Pozsony	49,8
115. Budapest	45,3

19. táblázat: A Robert Huggins Associates tudás alapú versenyképességi rangsora

A 2003. évi versenyképességi rangsor szerint Magyarország megelőzi Portugáliát, Görögországot, Szlovákiát és Szlovéniát, de valamivel mögötte marad Csehország és Észtország teljesítményének. Az utóbbi évek rangsorának jelentősebb átrendeződései közé tartozik, hogy Csehország maga mögé utasította Magyarországot, illetve, hogy a Magyarország a kilencvenes évek vége óta eltelt idő alatt megelőzte Portugáliát. Összességében megállapítható, hogy a hozzánk hasonló méretű régióbeli országok között Magyarország relatív kedvező helyet foglal el, és e pozícióban nincs viszonylagos romlás az utóbbi évben.¹⁹

Európa régióinak összesített (tehát nem kizárólag a tudás alapú fejlődést tükröző) versenyképessége egyébként fokozódó polarizációt mutat. Mint a Robert Huggins Associates rangsorából kiderül, néhány „szuperrégió” (mint Helsinki, Stockholm, Brüsszel, Ile de France vagy Hamburg) túlsúlya van kialakulóban, és a régiók közötti versenyképességi különbség éppen a tudás alapú tényezők körében a legnagyobb.

Ország	GDP/fő	Legfejlettebb régió	GDP/fő	Legfejletlenebb régió	GDP/fő	Legfejlettebb / legfejletlenebb régió (GDP/fő)	
Ausztria	25 831	Németország	Hamburg	41 025	Dessau	14 502	2,8
Svédország	24 090	Ausztria	Wien	35 483	Burgenland	16 556	2,1
Németország	24 053	Svédország	Stockholm	33 235	Norra Mellansverige	20 570	1,6
Finnország	23 498	Finnország	Uusimaa (Suuralue)	32 365	Itäe-Soumi	16 849	1,9
Szlovénia	15 183	Csehország	Praha	27 354	Stredni Morava	10 167	2,7
Csehország	12 701	Szlovákia	Bratislavsky	22 134	Vychodné Slovensko	8 014	2,8
Magyarország	11 245	Magyarország	Közép-Magyarország	17 555	Észak Alföld	7 106	2,5
Szlovákia	10 375	Lengyelország	Mazowieckie	13 316	Lubelskie	6 019	2,2
Lengyelország	8 783	Románia	Bucuresti	10 876	Nord-Est	3 878	2,8
Románia	5 265						

20. táblázat: A versenytárs országok régiójának fejlettségi adatai

¹⁹ Piaci Környezet, szabályozás, vállalkozásösztönzés A „Gazdasági versenyképesség: helyzetkép és az állami beavatkozás lehetőségei” című kutatás résztanulmánya 2003. augusztus

Technológiai cégek növekedése:²⁰

A Deloitte 2003-as felmérése szerint egyetlen magyar vállalkozás sincs a leggyorsabban növekvő húsz regionális technológiai cég között, pedig 2002-ben még hét magyar cég volt ezen csoport tagja.

A nyilvánosságra hozott kelet-közép-európai listán három kategóriában szerepelnek a cégek.

Az első kategória a „Technology Fast Companies”, vagyis a negyven leggyorsabban növekvő technológiai cég Közép-Európában. Az első helyet egy cseh cég, az Aliatel szerezte meg, amely 4846 százalékos bevétel-növekedést produkálva, az alternatív távközlési cég öt év alatt csaknem megötvenszeresítette bevételeit. Az Aliatel sikere Csehországban nem egyedülálló, a lista harmadik helyén is csehországi vállalat áll.

A lista első tíz helyéből ötöt cseh vállalatok foglalnak el, vagyis a régió legnyugatibb országa majdnem képes volt megismételni a magyar cégek tavalyi sikerét, amikor mi hét céggel képviseltettük magunkat a top 10-ben. A top 20-ban hasonló az arány: a vállalatok fele Csehországból került ki.

Lengyelország viszonylag kevés céggel képviselteti magát a legjobb húsz között: négy társaságuk szerepel a listán, ám ez a négy mindjárt az első tízbe is bejutott.

A legjobb tízbe egyetlen ország, Szlovénia képviselője jutott be a lengyelek és a csehek mellett. A legjobb húszba még egy szlovén cég, a Halcom Informatica jutott be.

A top 20-ba bekerült országok a lengyeleken, a cseheken és a szlovénokon kívül: Szlovákia (egy cég, a 16. helyen) és Lettország (két cég a 12. és a 15. helyen) A magyarok közül a legjobban szereplő cég a 22. helyen álló ICON Computing, amely 339 százalékos növekedést mutathat fel. A harminc közé sem jutott be a második legjobb magyar cég, a Marketlink, a 31. lett a rangsorban 195 százalékos növekedéssel. Az Archico dokumentumkezelő cég a harmadik legjobban szereplő magyar cég lett, a lista 36. helyén, 168 százalékos növekedéssel.

Ugyanakkor a D&T által összeállított másik két kategóriában jobban szerepeltek a magyarok: az úgynevezett emelkedőben lévő cégek, a „rising stars” között a magyar Solvo Biotechnology 371 százalékos növekedésével a negyedik helyet szerezte meg. A legjobb tízben négy lengyel, három cseh és egy-egy magyar, észt és szlovák cég szerepel. Ugyancsak kedvezőbb a kép, ha az úgynevezett All Star kategóriát nézzük a D&T listáin. A magyarok a hatodik és a hetedik helyet is megszerezték a már említett Icon és Marketlink révén. Az All Star kategóriába azokat a cégeket sorolják, tartósan magas növekedést képesek felmutatni. Mindössze nyolc ilyen létezik Kelet-Közép-Európában.

A régió leggyorsabban növekvő cégei 5 év alatt

Aliatel (cseh)	4846%
Home.pl (lengyel)	2280%
Obchodni dum (cseh)	1974%
P.U.P. SPIN (lengyel)	1847%
ICZ (cseh)	1436%
GLOBE INTERNET (cseh)	1339%
Logos (cseh)	1081%
MEDNET (szlovén)	1061%
ZIGZAG (lengyel)	926%
PPI Magellan (lengyel)	911%

21. táblázat: A régió leggyorsabban növekvő cégei
Forrás: Deloitte 2003 felmérés

A feltörekvő cégek – 3 év alatt a leggyorsabban növekedtek

HOGA.PL (lengyel)	1727%
ZOOM International (cseh)	476%
AARON GROUP (cseh)	446%
SOLVO Biotechnology (magyar)	371%
Merlin.com.pl (lengyel)	327%

22. táblázat: A régió feltörekvő cégei
Forrás: Deloitte 2003 felmérés

²⁰ Lemaradtak a magyar cégek – technológiai lista a Deloitte-től 2003. október 14. www.fn.hu

Nyelvtudás²¹

Összehasonlítva az EU és a hazai felméréseket komoly a lemaradásunk. A népszámlálási adatok szerint a magyar felnőtt lakosság 19,2 százaléka képes idegen nyelven másokat megérteni és magát megértetni, ezzel szemben az Európai Unióban az idegen nyelvet ismerők aránya 53 százalék. Sajnos a fiatalok körében csak alig valamivel jobb a helyzet, a 15 éven felüliek negyede beszél valamilyen szinten az öt leggyakoribb nyugati nyelv - angol, német, francia, olasz és spanyol - egyikét.

A felnőtt lakosság 14 százaléka tud legalább alapfokon angolul, 13 százaléka németül. A 15 éven felüli magyarok idegennyelv-ismerete az Európai Unióhoz csatlakozó államok közül a legalacsonyabb.

Konferenciák Budapesten²²

Az ICCA (International Congress & Convention Association) adatai alapján Budapest 12 helyet javítva a 6. a kongresszusi világranglistán a konferenciák számát tekintve.

A UIA (Union of International Associations) adatai alapján mind Budapest, mind Magyarország megőrizte erős pozícióját a ranglistán. Magyarország minden tekintetben teljesen azonosan áll Csehországgal. A közel azonos népességű országok közül Görögország és Portugália adatai hasonlóak, bár 25%-al több konferenciának adott otthont. Az 1995-ben csatlakozott 3 ország, Ausztria, Svédország és Finnország példája a következőket mutatja: az ausztriai konferenciák száma a csatlakozást követően hullámzóan növekedett átlagosan 20%-al, Svédország és Finnország növekedése folyamatos volt és elérte az 50%-ot.

Országok befektetési rangsora²³:

Az EIU a világ 60 legnagyobb gazdaságát méri fel rendszeresen a befektetői környezet szempontjából. A 2003-tól 2007-ig tartó öt éves időszakra vonatkozó vizsgálat szerint Magyarország a lista 28. helyét foglalja el, közvetlenül Japán mögött és Lengyelország előtt. Az 1998-2002-es rangsorhoz képest az ország két hellyel visszacsúszott. A korábban Magyarország által elfoglalt 26. helyre most Csehország került.

²¹ Forrás: <http://www.mfor.hu> Komoly gondok vannak a nyelvtudás terén 2003. április 14.

²² Forrás: Magyar Kongresszusi Iroda

²³ <http://www.origo.hu/uzletinegyed/hirek/vilaggazdasag/20030716kanadaban.html>

1.6 A Régió SWOT analízise

Erősségek

- A Régió kedvező földrajzi helyzete
- A Régió Közép-Európa egyik legdinamikusabban fejlődő, legvonzóbb pénzügyi, kereskedelmi, kulturális centruma, sikeresen integrálódott
- Felfutó félben lévő gazdaság, ahol a külföldi befektetések indukálta növekedés mértéke meghaladja az EU átlagot
- Magyar viszonylatban magas a gazdasági aktivitás (EU viszonylatban alacsony)
- Nemzetközi viszonylatban magasán kvalifikált, szakképzett, relatív olcsó munkaerő
- A régióban koncentrálnak a kutatói potenciál
- Történelmi értékekkel bíró környezet mellett gyorsan fejlődő épített környezet, javuló életminőség, életszínvonal
- A megfelelő infrastruktúrának, gazdasági szerkezetnek köszönhetően jelentős külföldi tőkebeáramlás, az országon belül itt koncentrálnak a külföldi befektetések
- Nemzetközi viszonylatban fejlett, történelmi hagyományokon alapuló innovációs kultúra
- Növekvő termelékenység
- Az exportpiacok átstrukturálódása nagyobb hozzáadott értéket képviselő termékek irányába
- Korszerű, fejlett kommunikációs infrastruktúra
- A Régió szervezeteinek aktivitása a nemzetközi szervezetekben
- A lakosság képzettségi színvonala nő

Gyengeségek

- A Régióon belül nagyok a különbségek mind képzettség, bérszínvonal, infrastruktúra, gazdasági aktivitás tekintetében, a Pest megyei adatok sok esetben gyengébbek az országos adatoknál, míg a Budapesti adatok kimagaslóan jobbak
- KKV-k jövedelemtermelő képessége, gazdasági potenciálja, tőkével való ellátottsága nemzetközi szinten alacsony
- A munkavállalók szakképzettsége valamint az egyetemek oktatási kínálata nem követi a gazdaság igényeinek alakulását
- Nemzetközi viszonylatban magasak a munkabér járulékai
- Az integrált innovációpolitika hiánya
- Az innováció politikai körökben való támogatottsága alacsony, az innovációval kapcsolatos kommunikáció a lakosság felé gyenge
- Kockázati tőke tevékenység alacsony szintje
- A térségmarketing és a vállalkozások EU lobbija gyenge, más hasonló potenciállal rendelkező régiókkal, városokkal szemben. (pl. Prága)
- Kooperációs készségek gyengése, az ipari-egyetemi partnerségi kapcsolatok alacsony szintje gátolja a tudás és technológia diffúzióját, az iparilag alkalmazható kutatások, fejlesztések számát és hatékonyságát
- A helyi közigazgatás, és a civil szervezetek humán erőforrás kapacitásában, valamint eszköz ellátottságában meglévő hiányosságok (pl. uniós, informatikai ismeretek terén) korlátozzák a közigazgatás hatékony működését, modernizációját
- Idegen nyelvi tudás alacsony színvonala hátrány a nemzetközi kooperációkban
- Az információs társadalom elemei fejletlenek, valamint az új gazdasághoz kevés képzett munkaerő áll rendelkezésre

- Nemzetközi összehasonlításban a K+F-re költött összeg és a kutatóhelyek száma még mindig alacsony
- Előregedő népesség
- A tömegközlekedési rendszerek integrációjának hiánya
- A kiépítetlen települési utak magas aránya
- Kulturális nagyrendezvények hiánya, amely csökkenti a térség vonzerejét a nagy (magán) befektetők körében

Lehetőségek

- Az Európai Unióban transznacionális közlekedés-fejlesztési projektek megvalósulása várható az elkövetkező években, melyek közül Magyarország négyben is érintett
- A megnyílt Európai Uniós pályázati lehetőségek lehető legmagasabb szintű kihasználása életképes projektekkel
- A gazdasági együttműködések szerepének felértékelődése
- Az egyes társadalmi csoportok gazdasági aktivitásának növelése
- A tudásalapú társadalom fejlesztésének lehetősége az oktatásba történő befektetéssel
- A K+F karrier vonzerejének növelése
- A KKV-k számára szóló innovációt ösztönző intézkedéscsomagok, adókedvezmények
- Monitoring és értékelő rendszerek kidolgozása a stratégiai célok teljesülésének mérése érdekében

Veszélyek

- Az oktatás képzési színvonala romlik, a felsőoktatási intézmények nem követik a Régióban lévő vállalkozások igényeit
- Tovább növekedik Budapest dominanciája, növekednek a Régióon belüli különbségek
- A reálbérek növekedése, a gazdasági környezet versenyképességének romlása következtében az alacsony bérköltségre és betanított bér munkára építő külföldi vállalkozások elhagyják az országot, ami által nőhet a munkanélküliség
- A világgazdasági és az európai integrációs folyamatokkal szembeni érzékenység
- A regionális területfejlesztés és a regionális innováció elkülönül
- Nem innovációbarát a gazdasági és jogi környezet
- A termékfejlesztés elmaradása miatt a KKV-k piaci lehetőségei csökkennek, KKV-kat tartós tőkehiány jellemzi különösen a K+F-re fordítandó források tekintetében
- Mennyiségi szemléletű felsőoktatás, ill. a szakképző intézetek középfokú képesítése miatt szakmai hiányok alakulhatnak ki
- A szellemi termékek alkotói kiszolgáltatottak a nem megfelelő jogi szabályozás következtében

A Régió elemzésének alapján, röviden összefoglalva, az alábbi megállapításokra jutottunk:

A Régió számos erősséggel rendelkezik, amelyek jó alapul szolgálnak a tudás alapú fejlődéshez. Az innovációs folyamatok szempontjából biztató a magasan kvalifikált munkaerő jelenléte, az oktatási, képzési, illetve a kutatás-fejlesztési intézetek koncentrációja. Ezen túlmenően a Régió földrajzi és gazdasági helyzetéből adódóan a legintenzívebb nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezik. Önmagáért beszél, hogy a Régióban található meg az ország innovatív vállalkozásainak mintegy 40%-a.

Emellett természetesen számos fejlesztendő terület van. A Régióban meglévő nagy területi különbségeket csökkenteni kell, a fejletlenebb kistérségeket is be kell kapcsolni a modern gazdaságba, amelyben a vállalkozói együttműködések ösztönzésének is nagy szerepe van. A korszerű kommunikációs technológiák – ezen belül is elsősorban az internet – alkalmazását növelni kell, hiszen ezek a tudás alapú gazdaság kialakulásának és fejlődésének alapfeltételei. A Régió oktatási intézményeinek képzéseit jobban össze kell hangolni a gazdaság igényeivel, a regionális innovációs rendszer meglévő elemeinek működésének összehangolása is szükséges.

Összességében véve egy megfelelő, és következetesen végrehajtott innováció-politikával a Régió jó esélyei vannak ahhoz, hogy a tudás alapú gazdasági fejlődésben felvegye a versenyt, bár két versenytársunk, a prágai, és a pozsonyi régió némileg kedvezőbb helyzetben van.

2 Keresleti oldal

2.1 Felmérés jellemzői

A Regionális Innovációs Stratégia projekt egyik kulcseleme a régió KKV szektorának igényfelmérése. A felmérés **fő célja a cégek szükségleteinek feltérképezése az innováció, a technológiák és a kapcsolódó szolgáltatások területén**, továbbá azon gyenge és erős pontoknak az azonosítása a régió gazdaságában, amelyekre a majdani stratégiának irányulnia kell.

A felmérést (**kérdőívek, interjúk**) – a külföldi szakértők tapasztalata alapján – elsősorban azokra a cégekre **koncentrálva készítettük el, amelyek érdeklődnek az innováció iránt, innovatívvá tehetők**, és maguk is szívesen bekapcsolódnának ilyen típusú projektekbe.

Az elvégzett felmérés elsősorban nem kvantitatív, hanem kvalitatív jellegű, a stratégiát befolyásoló kulcsfontosságú tényezőket és azok összefüggéseit hivatott feltárni.

A regionális innováció keresleti oldalának szereplőiből kétféle mintát hoztunk létre: az **innovációval már kapcsolatba került** (innovatívnak tekinthető), illetve **véletlenszerűen kiválasztott** cégek halmaza (összesen 360 cég).

Mivel – különösen a véletlenszerű listából – viszonylag kevesen voltak hajlandók válaszolni, illetve interjút adni, ezért 150 további szervezetet kerestünk meg, amelyek elsősorban az innovatív vállalati körből kerültek ki.

A felmérés így az **innovatív és innovatívvá tehető vállalkozások innovációs helyzetéről mutat reális képet**, az átlagos vállalkozások valós helyzetéhez képest pozitívabb képet fest.

Végeredményben az 510 megkeresett vállalkozástól 90 kérdőívet kaptunk vissza.

A **kérdőívek 68%-a budapesti, a maradék 32% pedig Pest megyei** vállalkozásoktól érkezett vissza. Ez alapvetően megegyezik az eredeti sokaságban kialakított arányokkal, viszont eltér a működő közép-magyarországi vállalkozások közötti arányoktól.

Az alábbiakban összefoglaljuk a felmérés főbb megállapításait.

2.2 Keresleti oldali szervezetek általános, gazdasági jellemzői

A magyarországi **kis- és középvállalkozások jellemzően fiatalok** (a válaszadó társaságok átlagéletkora 15,2 év), hiányzik a több évtizedes vállalkozói kultúra.

A **vállalkozások jegyzett tőkéje általában kicsi** (az interjúalanyok több mint 2/3-ának kevesebb, mint 3 millió Ft).

A válaszadó vállalkozások gazdálkodási formájukat tekintve **többségében korlátolt felelősségű társaságok**.

A **Minta felénél (48%) szerepelnek a felső vezetők fő tulajdonosként** 50%-ot meghaladó tulajdonrészrel. A minta jellegéből fakadóan (korlátolt felelősségű társaságok magas száma), a második helyen a „más magánszemélyek” állnak (12%). A külföldi többségi tulajdonú vállalatok a válaszadó szervezetek 10%-át adják.

A szervezetek többsége sikeresnek tekinthető, hiszen csak három vallotta magát veszteségesnek, a **válaszadók ötödének 1 milliós, ötödének 1-10 millió Ft közötti eredménye volt** a 2002. évben. A

cégek nyeresége az utóbbi három évben – a kérdésre választ adó 86 cégnél – a következőképpen alakult: **45% esetében nőtt**, 26%-nál nem változott és 16%-nál csökkent.

2.3 Tevékenység

Az első körben lekérdezett vállalkozások jelentős hányadánál a **szolgáltatás a fő termék** (80%), úgy az innovatív vállalkozásoknál, mint a véletlenszerűen választott vállalkozásoknál. A Minta alapján nem általánosítunk a Régióra vonatkozóan, bár a Régió foglalkoztatásában és a kibocsátásában a szolgáltatói szektor eléri a 72% körüli arányt.

A Régió kis és középvállalkozásai (KKV) **termékeiket jellemzően más vállalkozások felé értékesítik**. A Minta 47%-a termékei több mint felét adja más vállalkozásoknak továbbfeldolgozásra. Második legfontosabb piaci szegmense a közigazgatási intézmények jelentik.

A kiskereskedelem és nagykereskedelem a megkeresett vállalkozások elhanyagolható hányadánál alkotják a forgalom legnagyobb részét.

A KKV-k **kiszolgáltatói helyzetére** következtethetünk abból, hogy a Minta harmadánál a forgalom több mint felét teszi ki a legnagyobb vásárló felé irányuló értékesítés.

A mintában szereplő cégek 47%-a rendelkezik jelentős exporttal, ezek termékeik több mint felét exportálják. **A cégek többsége hazai beszállítókkal, országos piacra termel.** A vállalkozások **38%-ának piacán sok a versenyző**, ezzel szemben 37%-uk piacát néhány cég uralja. Szinte minden a Mintához tartozó cég **kapacitásának kihasználtsága magasabb, mint 50%**.

A gazdaság élénkülésére, a KKV-k lehetőségeinek bővülésére utal, hogy a cégek fele (56%) úgy ítéli meg, hogy **piacuk az utóbbi három évben bővült**.

2.4 Infrastruktúra

Saját technológiai színvonalát a Minta közel fele (39%) ítéli kissé jobbnak a konkurencia átlagához képest.

Internet kapcsolattal szinte valamennyi válaszadó rendelkezik (97%), s több mint 80%-uk viszonylag gyors (ISDN) vonalon. Közel ugyanennyien rendelkeznek saját honlappal is, jóllehet ezek színvonala változó.

A vállalkozások több mint felénél a dolgozók többségének van számítógépe, míg a mobiltelefonokat tekintve ez az arány csak 30%.

A vállalkozások döntő többsége (80%) a gépeket az irodai alkalmazásokon túl más típusú feladatokra is használja (integrált vállalatirányítási rendszerek, termelést segítő programok).

A vállalkozások többsége (58%-a) rendelkezik már valamilyen minőségbiztosítási rendszerrel, és a jelenleg még az azt nem birtokló vállalkozásoknak is majdnem a fele tervezi annak bevezetését a közeljövőben.

2.5 Munkaerő ellátottság

A **vállalkozások többsége (43%-a) a kisvállalkozási** kategóriába tartozik, míg a mikro-vállalkozások aránya 29%. A **középvállalatok aránya** – hasonlóan az országos viszonyokhoz – meglehetősen **alacsony**.

A Mintában szereplő valamennyi cég esetében **magas a szellemi munkát végzők aránya** (majdnem a felénél meghaladja a 90%-ot).

Az innovatív KKV-knál jellemzően **magas a felsőfokú végzettségűek és a nyelvtudással rendelkezők aránya** (a minta 90%-ánál van legalább egy idegen nyelvet beszélő személy).

Az utóbbi három év átlagát tekintve a vállalkozások harmadánál (33%) az **összlétszám emelkedett**, közel harmadánál változatlan maradt.

A Minta közel harmadánál (37%) a dolgozói létszám több mint **fele vett részt valamilyen képzésen** az elmúlt három évben, ennek mintegy harmada a teljes dolgozói kört képezte.

Csupán a Minta 13%-a, azaz 12 cég nem fordított gondot a képzésre (1-2 fős társaságok, és fiatal, három éven belüli vállalkozások).

2.6 Innovációs jelleg / K+F tevékenység

2.6.1 Szervezet önértékelése innovativitás szempontjából

A kis- és középvállalkozások **igen keveset költenek reklámra**, hirdetésre. Több mint 30%-uk egyáltalán nem, közel 33%-uk pedig árbevételük 3%-át nem meghaladóan fordít erre a célra.

Piackutatásra a válaszadók fele (57%) egyáltalán nem költ, 20%-uk pedig az árbevétel pár százalékát használja erre a célra, noha többségük kiemelkedően fontosnak tekinti ezt a feladatot.

A vállalkozások megoszlása a K+F-re költött forrásokból meglehetősen szélsőséges képet mutat. A szervezetek közel ugyanakkora hányada költi bevételei több mint 10%-át kutatás-fejlesztésre, mint amekkora hányad egyáltalán áldoz erre a célra.

Kutatási-fejlesztési tevékenységet a cégek közel egyharmada nem végez. A **legtöbben technológiai fejlesztéssel** (a Minta közel 2/3-ánál) és gyártmányfejlesztéssel (56%-uknál) foglalkoznak. Jelentős még az alkalmazott kutatást folytatók száma (43%) is.

2.6.2 Termékek, szabadalmak

Az **új termék kifejlesztése** a vállalkozások mintegy **45%-ánál saját, közel 62%-ánál külső célra történik**. A Mintához tartozó cégek **35%-ánál** voltak a kifejlesztett új termékek illetve technológiák **világviszonylatban** is újak tekinthetők, s ugyancsak 34%-uknál számított csak Magyarországon újnak.

Új termékek, technológiák kifejlesztésének fő célja az új piacok megszerzése (58%), illetve a piaci részesedés növelése és a termékszerkezet bővítése.

A cégek többségének (60%-ának) az **ötlettől a bevezetésig átlagosan 3-12 hónap** kell. Kisebb hányaduk (17%) azonban sokkal gyorsabb, nekik három hónapnál rövidebb idő is elég.

2.6.3 Fejlesztési impulzusok

A **fejlesztések indíttatása**, forrása a legtöbb cégnél (68%) a **vevői igény**. A második leggyakoribb indíttatás a vállalkozás vezetése (49%), melyet a versenytársak és a vállalati munkatársak követnek (33%-kal).

A fejlesztési **impulzusok forrásai esetében a kiállítások (28%) és a pályázati kiírások (26%)** emelkednek ki, amelyeket a szakfolyóiratok és konferenciák követnek. Elgondolkodtató, hogy a kínálati oldali intézményekről szinte alig esik említés.

A vállalkozások a konkurenciához képest saját **innovativitásukat (59%) jobbnak ítélik** versenytársaikénál.

A vállalaton belüli **akadályozó tényezők** közül első helyen a **saját forrás hiánya szerepel (54%)**, amelyet lemaradva követ a szakképzett munkaerő hiánya és a pályázati képességek hiánya. Legkevesebben a műszaki információk hiányát, valamint az elavult technológiákat nevezték meg a vállalkozások szempontjából releváns akadályként.

A problémák forrását legtöbbször a külső gazdasági környezetben vélték megtalálni. A válaszadók **70% kiemelte a magas közterheket**.

A szabályozási és támogatási rendszer problémái mellett a válaszadók közel fele (47%-a) az erősödő **versenyt** érzi a fejlesztést, innovációt akadályozó tényezőnek.

2.7 Szolgáltatási igény

2.7.1 Kapcsolat a kínálati oldali intézményekkel

A vállalkozások többsége a **pályázati** lehetőségekkel van leginkább tisztában, illetve a **pénzügyi és képzési** szolgáltatásokkal.

Legkevésbé a **termékfejlesztéshez, illetve a szabadalmi és jogvédelmi kérdésekhez** tartozó szolgáltatások (szervezetek) ismertek.

Ezen intézmények regionális **ismertségének növelése, szolgáltatásaik felhasználóbaráttá tétele** egyik feladata lehet a Regionális Innovációs Stratégiának.

2.7.2 Kapcsolat innovatív vállalkozásokkal

Tartós együttműködése a legtöbb cégnek a gazdasági kapcsolatokon (régióban működő vállalatok 51%, külföldi vállalatok 44%) **kívül a Régióban működő üzleti tanácsadókkal, kutatóintézetekkel, és felsőoktatási intézményekkel** van.

Érthető módon – vélhetően az exportra való termelés előnyeit szem előtt tartva – a legtöbb vállalkozás (a Minta 39%-a) **a külföldi vállalatokat tartja kiemelkedő fontosságúnak** cége szempontjából. Ezt követi ebben a kategóriában a Régió (33%), majd a Régió kívüli vállalkozások (19%). A legfontosabbak tehát a gazdasági kapcsolatok, majd ezt követi az *üzleti tanácsadókkal fenntartott kapcsolat* (24%).

A **pénzügyi intézetekkel és ágazati minisztériumokkal** 70%-uknak nincs kapcsolata, s a kapcsolatfelvételt **nem is tartják fontosnak**.

Kimutatható, hogy a **gazdasági (vállalati) kapcsolatok a legerősebbek a személyes kapcsolatok vonatkozásában is (39-31%)**. Pozitív, hogy a vállalatok után a legtöbb vezetői szintű kapcsolata a régióbeli felsőoktatási intézményekkel és a hazai kutatóintézetekkel van a régió KKV-inak.

Nincs viszont erős kapcsolatuk a vállalkozásfejlesztési intézményrendszerrel és az önkormányzatokkal (15-17 cégnek van) s erre – válaszaik alapján – nincs is igazán igényük.

2.7.3 Szolgáltatási igény

A legtöbb cég (a Minta 44%-a) a **pénzügyi szolgáltatásokat igényli**, egyharmaduk igényel kockázati tőke szolgáltatást.

A **kutatás-fejlesztés nincs az érdeklődés homlokterében**, az összehasonlításokban rendre a középmezőnyben szerepel.

Ha az egyes szolgáltatások és **szolgáltatók ismertségével vetjük egybe az irántuk mutatkozó igényt**, levonható az a következtetés, hogy a vállalkozók *meg tudják találni a szükséges szolgáltatásokat*, amennyiben ezekre érdemben szükségük van (legyen az piackutatás, képzés, vagy pályázati forrás).

Nagyobb szükség lehet az igénykeltésre a kevésbé ismert szolgáltatások esetében (kockázati tőke kihelyezés, vagy iparjogvédelem).

2.7.4 Tendenciák, változások

A vállalkozások túlnyomó többsége (47%) – a gazdasági körülmények bizonytalansága, gyors változása miatt – jellemzően rövidtávra, **egy évre tervez**.

A vállalkozásokat az elmúlt években érő változások közül kiemelhető, hogy **a nyereségüket többnyire a forgalom növelésével tudták növelni**.

50%-uk hajtott végre kisebb-nagyobb léptékű beruházást, viszont csak 27%-uk hajtott végre termékváltást. Piacváltás a cégek jelentéktelen csoportját jellemezte.

Szervezeti átalakításokat viszonylag kevesen hajtottak végre, alig több mint egyharmaduk.

2.8 Jövőkép

A vállalkozások **döntő többsége pozitívan ítéli meg a gazdasági kilátásokat**, csupán kis hányaduk vár a negatív változásokat.

A cégek közel fele (47%) úgy érzi, hogy javulni fog a versenyképessége, hasonlóan a piaci helyzetéhez (42%) és a nyereségességéhez. Annak ellenére bizakodók, hogy az üzleti környezet biztonsága vélekedésük szerint vagy nem változik vagy csökken.

2.9 A keresleti oldal innovációját segítő és akadályozó tényezők (SWOT)

Erősségek:

- Gyors, rugalmas alkalmazkodás a piaci igényekhez
- Az innovatív vállalkozások piaci rést betöltő tevékenységet folytatnak
- A növekvő pályázati források segítik a vállalkozások innovációjának felgyorsítását
- Pályázati tapasztalatok felhalmozódása mind az innovatív vállalkozásokban, mind pedig a pályázatírára szakosodott vállalkozásokban
- Innovatív KKV-k koncentrációja a tudományos központok környezetében
- Az innovatív vállalatok átlagot meghaladó ráfordítása kutatás-fejlesztésre, képzésre

Gyengeségek:

- Az innovatív KKV-k a felsőoktatási, valamint hídképző intézményekkel való kapcsolatának nem megfelelő szintje
- Nem alakult ki erős beszállítói kapcsolat a KKV-k és a nagyvállalatok között
- A KKV-k és felsőoktatási intézmények közötti kapcsolatok gyengesége
- A híd szerepet betöltő intézmények gyenge hatékonysága
- Előítéletek, bizalmatlanság a közvetítő szervezetekkel szemben
- Hiányzik a sok évtizedes múltra visszatekintő vállalkozói kultúra
- Helytelen tulajdonosi szemlélet
- A kis- és középvállalkozások alacsony tőkeellátottsága
- A KKV-k piaci ismereteinek alacsony szintje
- Szakképzett munkaerő hiánya egyes szakmákban
- Pályázati és innovációs menedzsment képességek gyengeségei
- Termék és technológia minőségi hiányosságai
- Gyenge érdekérvényesítés
- Nem jellemző a többéves stratégiai, üzleti tervezés
- A kutatók kevésbé motiváltak vállalkozás alapítására

Lehetőségek:

- EU csatlakozással megnyíló piacok
- A külföldi tőke megjelent a kockázati tőke szerkezetében
- Közös EU 6 keretprogramban való részvétel
- Külföldi vállalkozásokkal való kapcsolat további erősítése
- Külföldi kutatóintézetekkel, egyetemekkel kapcsolatok erősítése
- Külföldi szakmai szervezetekkel, technológia transzfer intézményekkel kialakítható kapcsolat erősítése
- A közvetítő szerepet felvállaló szervezetek és inkubátorházak, infoparkok szolgáltatásainak igénybevétele
- Egyre több a pályázható, kutatásra fordítható forrás (hazai és nemzetközi)
- Támogató vállalkozáspolitikai kialakítása
- Készül az innovációs törvény
- A magyar felsőoktatás nemzetközi összehasonlításban jó színvonalának emelése, hírnevének erősítése

- KKV-k együttműködésének fejlesztése (konzorciumok, szövetkezetek, klaszterek létrehozása, a meglévők bővítése)
- Innovációs kultúra terjesztése (oktatás, képzés)

Veszélyek:

- Üzleti környezet biztonságának romlása
- Nem innováció-barát gazdasági és jogi környezet
- A vállalkozástámogatási politika kiszámíthatatlansága
- Magas adókulcsok és közterhek
- Burokratikus eljárásrend (forrásokhoz való hozzájutás nehézkes)
- A felsőoktatás általános színvonalának romlása
- A termékfejlesztés elmaradása (KKV-k piaci lehetőségei csökkennek)
- Szűk belföldi piac, erős nemzetközi versenytársak
- A nemzetközi verseny fokozódása

3 Kínálati oldal

A hazai technológiai és tudástransfer intézményrendszert az elmúlt tíz évben már többször átvilágították a legkülönbözőbb felmérések keretében (MISZ, Szonda Ipsos, ITC-AMT Kft, Ipargazdasági Kutató és Fejlesztő Kft, RIS projekt stb.). A különböző módszerrel, mintával stb. végzett kutatások eredményei jól összecsengenek és csak részleteiben térnek el egymástól.

Az elmúlt több mint tíz évben óriási változásokon ment át az ipar, ami azzal is együtt járt, hogy a korábban jól-rosszul működő szakmai információs csatornák szétszakadtak. A kutatás-fejlesztési tevékenység az egész országban jelentősen visszaesett.

- Az akadémiai kutatóintézet-hálózat létszámában és teljesítményében is jelentősen csökkent.
- Az ipari kutatóintézeti hálózat javarészen felszámolásra került.
- Az egyetemi kutatóhelyek többsége a felsőoktatásban általánosan jellemző finanszírozási gondok miatt ellehetetlenült, az oktatói-kutatói gárda elöregedett, a műszaki felsőoktatás színvonala jelentősen csökkent. A gyakorlatorientált képzésnek a tárgyi feltételei többségében hiányosak.

Voltak és vannak új kezdeményezések, pl. létrejött a Bay Zoltán intézethálózat, különböző, elsősorban Phare támogatású projektek keretében információs irodák, technológiai transzfer társaságok stb. alakultak, de ezek hatása a kevés élő vállalati kapcsolat és az innováció-barát környezet hiánya miatt igen kicsi.

Örvendetes tény, hogy a magyar kutatók nagy részének elsősorban személyesen kiépített kapcsolatok révén sikerült bekapcsolódnia a nemzetközi K+F vérkeringésébe, a folyamat kedvezőtlen mellékhatása viszont a fokozódó mértékű "agyelszívás".

A kialakult helyzetet jól jellemzi, hogy az ipar sikerágazatának, a gépiparnak egyetlen technológiai K+F intézménye sincsen jelenleg az országban.

Ha áttekintjük a fejlesztési szolgáltató cégek által kínált tevékenység listát, abból látható, hogy igen széleskörű, a vállalkozások tevékenységének csaknem minden elemére kiterjedő szolgáltatásokat tudnak nyújtani, azaz az innovációs szolgáltatások körének kereslete és kínálata szinte összecseng a felmérések szerint, ennek ellenére azok egy részét a cégek nem tudják igénybe venni vagy forráshiány, vagy információ hiány miatt (a KKV-k zöme nem tudja kiválasztani, megtalálni a problémájára megoldást kínáló szolgáltatót).

- A kutató intézeteknek gyakorlatilag nincs kisvállalati kapcsolatrendszer, a megrendelőik többsége a nagy és középvállalati körből kerül ki.
- Az akadémiai intézetek és egyetemi kutatóhelyek vállalati kapcsolatrendszer a korábbiakhoz képest nagyon beszűkült.
- A technológiai transzfer szervezetek, inkubációs házak és innováció közvetítő intézmények tevékenységének legnagyobb részét a különböző hazai és nemzetközi pályázatok teljesítése teszi ki, ami részben érthető, mert többségében ezek az intézmények megfelelő alapellátást nem kapnak és az önfenntartásukat valamiből biztosítani akarják.

A megkérdezett fejlesztési szolgáltatók kliensei között - szolgáltató típusonként különböző mértékben - megtalálhatók a kis- és középvállalkozások, a kis- és középvállalkozásoktól származó árbevétel azonban nagy többségüknél 10-50 százalék között van. Ugyanakkor megfigyelhető, hogy a szolgáltatásokat igénybe vevő kis- és középvállalkozások száma az elmúlt két évben a legtöbb fejlesztési szolgáltató esetében nőtt. Azok a szolgáltatók, amelyek nem nyújtanak KKV-k számára

szolgáltatásokat, ezt anyagi okokkal indokolták: a KKV-k nem tudnák megfizetni az általuk nyújtott szolgáltatást, illetve nem lenne gazdaságos a KKV-knak szolgáltatást nyújtani.

3.1 Módszertan

A kínálati oldali felmérések módszerét – csakúgy, mint a keresletét – alapvetően az **Európai Bizottság Vállalkozásfejlesztési Főigazgatósága által megadott módszertan** határozta meg.

A kínálati oldali szervezetek megismerésében – a meglévő adatbázisok és tanulmányok elemzése mellett – a kérdőíves felmérésre és az interjúkra helyeztük a hangsúlyt.

Az elemzés kiindulópontjaként – a meglévő dokumentumokra támaszkodva, és a külföldi partnerek tanácsait, illetve az EU ajánlásokat követve – **feltételeztük, hogy az innováció kínálati oldali szereplői nem tudnak maradéktalanul megfelelni a kereslet oldali szervezetek elvárásainak.**

Feltételeztük továbbá, hogy **működési feltételeikben, kapcsolataikban vannak hiányosságok,** amelyek felszámolását a Regionális Innovációs Stratégia is támogathatja.

A helyzetfeltárás nemcsak ezeket a problémákat kívánta megismerni, hanem vizsgálta azokat az adottságokat is, amelyekre az Innovációs Stratégia építhet.

A kínálat oldali felmérés másik fontos része a meglévő, innovációhoz kapcsolódó, illetve azzal összefüggésbe hozható tágan értelmezett **intézményi hálózat feltárása.**

A regionális innováció **kínálati oldalának a legfontosabb szereplőit** a felsőoktatási intézmények, a kutatóintézetek, az innovációs és technológiai központok és inkubátorházak, a fejlettséget tekintve érett szakaszban lévő ipari parkok, a régióban létrehozott klaszter kezdeményezések, a finanszírozásban résztvevő szervezetek, a vállalkozásfejlesztési és a területfejlesztési tevékenységet végző különböző szervezetek (ügynökségek, alapítványok), valamint az érdekképviselői és szakmai szervezetek jelentik.

	Felmért intézmények típusa	Felmért intézmények száma
1.	Egyetemi kutatóhelyek / intézetek	10
2.	Állami kutatóhely (MTA, minisztériumok)	25
3.	Támogató szervezetek	12
4.	Szakmai szervezet / egyesület	16
5.	Profitorientált vállalat kutatóhelye	4
6.	Egyéb	10
	Összesen	77

23. táblázat: A felmért intézmények típusai a Közép-magyarországi régióban Forrás: Regionális Fejlesztési és Operatív Program 2004-2006

3.2 Kínálati oldali szervezetek általános jellemzői

3.2.1 Tevékenység

A válaszadó szervezetek több mint felét (60%) 1989 után hozták létre többnyire állami, illetve hazai befektetések révén.

Az egyes tevékenységek gyakoriságát tekintve az *oktatási és képzési tevékenység* vezet. A második két leggyakoribb tevékenység a *kísérleti fejlesztés és az alapkutatás*, illetve a termékfejlesztés (27-26 esetben jelölve).

A tevékenység megoszlásában jellemzően a termékfejlesztést az innovatív nagyvállalatok és a szolgáltató vállalkozások végzik, míg a tanácsadás és az oktatás a szervezet alaptevékenységétől, méretétől függetlenül széles körben végzett tevékenység.

3.2.2 Működési feltételek (támogatás, források)

A válaszadó **szervezetek közel fele** nem képes saját bevételeiből fedezni működési költségeit, ami azt jelenti, hogy folyamatosan **külső támogatásra, külső forrás bevonására szorulnak** (a mintából 37 szervezet (48%) tulajdonképpen állami támogatásból él).

A szervezetek többsége a 100 és 500 milliós kategóriába tartozik, amely lehetővé teszi egy 10-20 fős szervezet fenntartását.

A *források megoszlásában a szervezetek kb. 51%-ánál nincs változás*, a többi intézmény jelzése szerint a kutatóintézeteknek és egyetemi kutatóhelyeknek egyre inkább saját forrásaikra kell támaszkodniuk (a szervezetek 87%-a már rendelkezik saját forrással).

3.2.3 Hatékonyságot javító beruházások

A finanszírozást biztosító szervezetek a válaszolók 53%-ánál fogalmazznak meg a munka hatékonyságát biztosító követelményeket.

A **megkérdezettek több mint fele (56%-a) vezetett be hatékonyságot javító rendszert** vagy intézkedést: minőségirányítási rendszer; egyéni teljesítmény mérés; akkreditáció; új szervezeti rend; projekt irányítási rendszer; teljesítményösztönző bérek; szorosabb költségellenőrzés; továbbképzés.

A vizsgált **szervezetek többségénél történt hatékonyságot növelő beruházás**. Ez az esetek többségénél a számítástechnikai rendszer fejlesztését jelentette, ezen kívül elsősorban gépek, berendezések, műszerek beszerzését. A beszerzések gyakran pályázatok útján szerzett pénzből történtek.

A **legnagyobb fejlesztéseket a kutatás-fejlesztéssel is foglalkozó nagyvállalatok hajtották végre** az elmúlt időszakban.

3.3 Munkaerő ellátottság

A fő tevékenységben résztvevő alkalmazottak számát tekintve a kérdést megválaszoló szervezetek közel fele 29 (47,5%), 20 fő alatti létszámmal dolgozik.

Átlagosan az alkalmazottak 82%-a legalább egy diplomával rendelkezik. A doktori fokozattal rendelkezők aránya átlagosan 27%.

A vizsgált intézmények közel **harmadánál (23) az alkalmazotti létszáma évek óta stabilnak** tekinthető, másik **harmadánál (24) növekvő tendencia volt tapasztalható** az elmúlt 10 évben.

Az alkalmazottak végzettségi színvonala a szervezetek több mint felénél (66%) növekszik, míg az **alkalmazottak átlagéletkora többnyire csökken** (43%), vagy stagnál (12%).

A hazai szakemberek felkészültsége tekintetében a szervezetek *döntő részre (66%-a) jó véleménnyel rendelkezik.*

3.4 Szolgáltatások

3.4.1 Kapcsolat a keresleti oldali intézményekkel

A kínálati oldal szervezetei véleménye szerint az innovációs piacon a kínálati és a keresleti oldal egymásra találásában a **legnagyobb jelentősége a személyes kapcsolattartásnak van.** (A válaszadók 76%-a (59) szerint a személyes kapcsolattartás, ezen túl a konferenciák (49) az egymásra találás esélyét növelő, illetve megteremtő fórumok.)

A kapcsolat létesítése szempontjából a válaszadók 61%-a (47) szerint **a kínálati oldali szereplők aktívabbak.** A tendenciák tekintetében fordított a kép, a kérdést megválaszolók fele (26 szervezet) a keresleti oldali szervezetek aktivitásának növekedését tapasztalta.

A fenti tapasztalatok a keresleti és kínálati oldal közötti kapcsolatteremtés problematikus voltára hívják fel a figyelmet. Szükséges lenne a szervezetek által nyújtott szolgáltatások körét, módját áttekinteni, és a kínálati oldal működését a keresleti oldal elvárásai szerint átstrukturálni.

3.4.2 Kapcsolat Innovatív vállalkozásokkal

Mintában szereplő szervezeteknek szinte kivétel nélkül (90%-ban) vannak kapcsolatai innovatív vállalkozásokkal.

A szolgáltatást igénybe vevő vállalkozások gazdasági tevékenysége rendkívül heterogén, a válaszadók többnyire a műszaki-mérnöki, technológiafejlesztés, információs technológiák fejlesztése, szolgáltatások, környezetvédelem tevékenységeket jelölték meg, mint az innovatív vállalkozások tevékenységeit.

A közös munka leggyakrabban **szaktanácsadást (46%), közös projektmegvalósítást (44%) és információcsere-t jelent,** de jellemző a közös **termékfejlesztés,** az **oktatás** és **technológiai transzfer,** és **alapkutatási** együttműködés kb. egyenlő, de valamivel kisebb gyakorisággal.

3.4.3 Kapcsolat más kínálati oldali szervezetekkel

A szervezetek **túlnyomó többsége (80%-a) rendelkezik kapcsolatokkal hasonló hazai szervezetekkel.** A kapcsolattartás intenzitása inkább rendszeres (45%), mint folyamatos vagy eseti (15, 18%).

Jellegét tekintve az **információcsere dominál (62%).**

Szinte valamennyi szervezet *kapcsolatban áll nem is egy, hanem több felsőoktatási intézménnyel.* A leggyakrabban említett egyetem a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem.

Nemzetközi szervezetekkel a válaszadók döntő többségének (80%) van kapcsolata, ezek azonban nem intézmény, hanem **kutatófüggők.**

3.5 Innovációs jelleg

3.5.1 Önértékelés

A négy működési feltételt biztosító eszköz (ingatlan, pénzügyi feltételek, műszaki berendezések, humán erőforrás) közül a megkérdezettek a **humán erőforrással a legelégedettebbek**, míg a **gyengének a pénzügyi feltételeket minősítik**.

3.5.2 Keresleti oldal értékelése

A keresleti oldalról többnyire nem túl pozitív a vélemény (sem aktivitását sem adaptációs képességét tekintve), ugyanakkor a kínálati oldal is tisztában van a KKV-k tőkehiányával és a hitelszerzés bonyolultságával.

A sikeres kapcsolatok többsége hosszabb időtávra nyúlik vissza és főként közép és nagyvállalkozásokkal áll fenn. Ennek oka egyrészt a hagyományok, másrészt a **kisvállalkozásokkal kapcsolatos bizonytalansági tényezők és bizalmatlanság.**

A fentiek a keresleti és kínálati oldal közötti kapcsolatteremtés problematikus voltára hívják fel a figyelmet.

3.5.3 Híd szerepet betöltő intézmények megítélése

A kínálati és keresleti oldal közötti kapcsolatokat létrehozó és fenntartó ún. **hídszerepet betöltő intézmények megítélése nem kedvező.**

(A kérdésre választ adó intézmények és szervezetek 55 %-a itéli gyengének, 33% elfogadhatónak munkájuk hatékonyságát. Kitűnő minősítést senki sem adott.)

A Magyar Innovációs Szövetség felmérése szerint a magyar KKV-k jogi, gazdasági segítséget gyakran, piaci elemzéseket, marketing stb. tevékenységet ritkán, és technológiai segítséget szinte elvétve vásárolnak, azaz nem veszik igénybe az ilyen jellegű kisebb vállalkozások intézmények lehetőségeit.

3.6 Jövőkép

A szervezetek többnyire igyekeznek a jövőben fenntartani, és esetleg **bővíteni** tevékenységi területüket. Többen jelezték, hogy szeretnének **komolyabb beruházásokat** végrehajtani a hatékonyság növelésének érdekében.

Az egyik legfontosabb tényező a szervezetek stratégiájában az **EU csatlakozásra** való felkészülés, illetve a kooperáció kiterjesztése a hazai és a nemzetközi szervezetekkel is. Sokat várnak az Unió tagságtól, egyesek viszont kétségeiket fogalmazták meg a kiéleződő verseny miatt.

A szervezetek jövőképében szerepel a **regionális szervezetekkel, vállalkozásokkal szorosabb kapcsolat kiépítése.** Igazi innovációra (termék vagy szervezeti-intézményi innovációra) kevés szervezet készül.

3.7 Az innovációt segítő és akadályozó tényezők (SWOT)

Erősségek:

- A Régióban megjelentek az innovációban közvetítő szerepet felvállaló szervezetek
- A Régió tanácsadói hálózata igyekszik kapcsolatot biztosítani a szervezetek között
- A Régióban található szervezetek és intézmények többsége elkötelezett a regionális innovációs intézmény-rendszer létrehozása és működtetése irányában
- A Régióban több irányban elindult a klaszterek szervezése
- A Régióban található kutatóintézetek és egyetemek között jó kapcsolatok épültek ki
- A nemzetközi szervezetekkel jó, és folyamatosan erősödő a kapcsolat
- A magyar kutatóintézetek többsége tagja nemzetközi szakmai szervezeteknek
- Pénzügyi intézmények által nyújtott szolgáltatások kiszélesedése
- A külföldi tőke nagy részesedése a kockázati tőke szerkezetében
- A magyar felsőoktatás egyes képzési ágai nemzetközi összehasonlításban is versenyképesek
- Néhány multinacionális cég már alakított ki aktív együttműködést felsőoktatási intézménnyel
- A kínálati oldal alkalmazottainak zömében megfelelő a szakmai képzettsége
- A kínálati oldali szervezetek infrastrukturális működési feltételei megfelelőek
- A magyar szakembereknek jó a nemzetközi megítélése

Gyengeségek:

- Az innovációs stratégia és a gazdaságpolitika hiánya
- A Régió szintjén hiányzik a K+F tevékenységet támogató pályázati forrás
- A kezdő vállalkozásokat, induló innovációs projekteket segítő magvető tőke hiánya
- Hitelhez, tőkéhez való jutás nehézkes, feltételei
- A kínálati és a keresleti oldal kapcsolata együttműködése szakértői rendszere hiányos
- A kínálati oldal - innovációt támogató – szervezetei nem működnek összehangoltan
- Nincs fejlesztést – szolgáltatást (tanácsadás) – finanszírozást koordináló, integrátor szervezet
- Nem elégséges a kínálati oldal tevékenységének, szolgáltatásainak piachoz, keresleti oldal igényéhez történő közelítése
- Nem ismerik kellőképpen a keresleti oldal igényeit
- Az önkormányzatok nem szolgáltatók
- Nincs megfelelő vállalkozói képzés
- A kínálati és keresleti oldal egymásra találásánál, fenntartásánál a személyes kapcsolat dominál
- A KKV információs rendszer nem működik megfelelően
- Nem jó a kommunikáció a kínálati oldal szervezetei között
- Nem jó a kommunikáció a keresleti és a kínálati oldal között
- Előítéletek, bizalmatlanság a közvetítő szervezetekkel szemben, a korábbi rossz tapasztalat és beidegződés alapján
- Hiányzik egy adatbázis, ami elősegíti az ötletek, kutatások feltérképezését
- Nincs információ a sikeres innovációkról (pl. megvalósult szabadalmi bejelentések)
- Nemzetközi összehasonlításban a K+F-re fordított összeg még mindig nagyon alacsony
- Nemzetközi összehasonlításban a kutatóhelyek száma alacsony
- A forrásokhoz való hozzájutás nehézkes és költséges a bürokratikus eljárásrend és a nehezen teljesíthető feltételek miatt
- A finanszírozáshoz kapcsolódó túlzott adminisztrációs tevékenység időt és energiát von el a kutatási tevékenységtől
- A teljesítmény mérése hiányzik az államigazgatásban, és a közszférában

- Az állami finanszírozású kutatóintézetek háttér infrastruktúrája nem megfelelő színvonalú (épületek nagysága, állaga)
- Gyenge a kutatói javadalmazás színvonala
- A szakértők, illetve a mérnökök számára, a kutatómunka nem vonzó

Lehetőségek:

- Az országos átlagnál nagyobb az oktatási intézmények és kutató intézetek sűrűsége
- A multinacionális cégek és a felsőoktatás közötti kapcsolat kiépítése és működésének aktiváltsága növekedhet
- Relatív sok innovatív vállalkozás működik a régióban
- A piaci résekben és az új húzóágazatokban növelhető a vállalkozások versenyképessége a kreatív magyar szellemre, és a termék-fejlesztés ösztönzésére alapozva
- Vállalkozások számára megfelelő gazdasági környezet megteremtése
- A központi államigazgatás szervezeteinek közelsége megkönnyíti az információszerzést és a lobby tevékenységet
- A készülő innovációs törvény stabil kereteket teremthet az innováció finanszírozására
- Egyre több a pályázható, kutatás-fejlesztésre fordítható hazai és nemzetközi forrás
- Kutatási és Technológiai Innovációs Alap létrehozása
- EU 6 KP-ban való hatékony részvétel
- Készül az EU egységes szabadalmi jogrendje
- Az innovációs szolgáltatási adatbázisok elektronikusan hozzáférhetővé válnak
- Szakmai műhelyek alakulását ösztönző, működését segítő feltételrendszer kialakulása

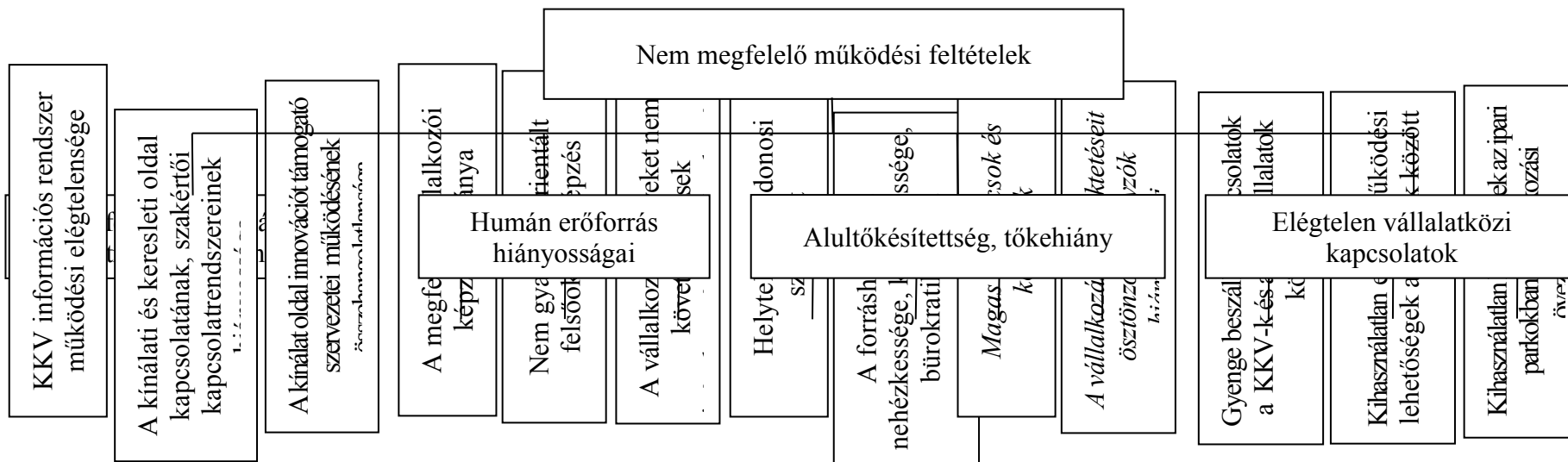
Veszélyek:

- Nem innovációbarát a gazdasági és jogi környezet (adórendszer)
- Gyenge érdekérvényesítés a törvényi szabályozási folyamatban
- A regionális területfejlesztés és a regionális innováció elkülönül
- Kiszámíthatóság, tervezhetőség hiányzik a támogatási rendszerben
- Az innovációra fordított támogatások szétforgácsolódása nem teszi lehetővé a látványos eredmények elérését
- KKV-kat tartós tökehiány jellemzi, különösen K+F-re fordítandó források tekintetében
- Szűk az adaptív KKV-k köre a régióban, nincs piaca a magas színvonalú fejlesztéseknek
- Vállalkozások fejlesztési, innovációs motivációja alacsony
- Mennyiségi szemléletű felsőoktatás, ill. a szakképző intézetek középfokú képzése miatti szakmai hiányok alakulhatnak ki
- A tudásközpontok, az intézetek, szakértők nem kapnak ösztönzést, ill. kényszerítést
- Az EU csatlakozás erősíti az agyelszívás jelenségét
- A műszerpark fejlesztése esetleges, pályázatfüggő marad
- A szellemi termékek alkotói kiszolgáltatottak a nem megfelelő jogi szabályozás következtében

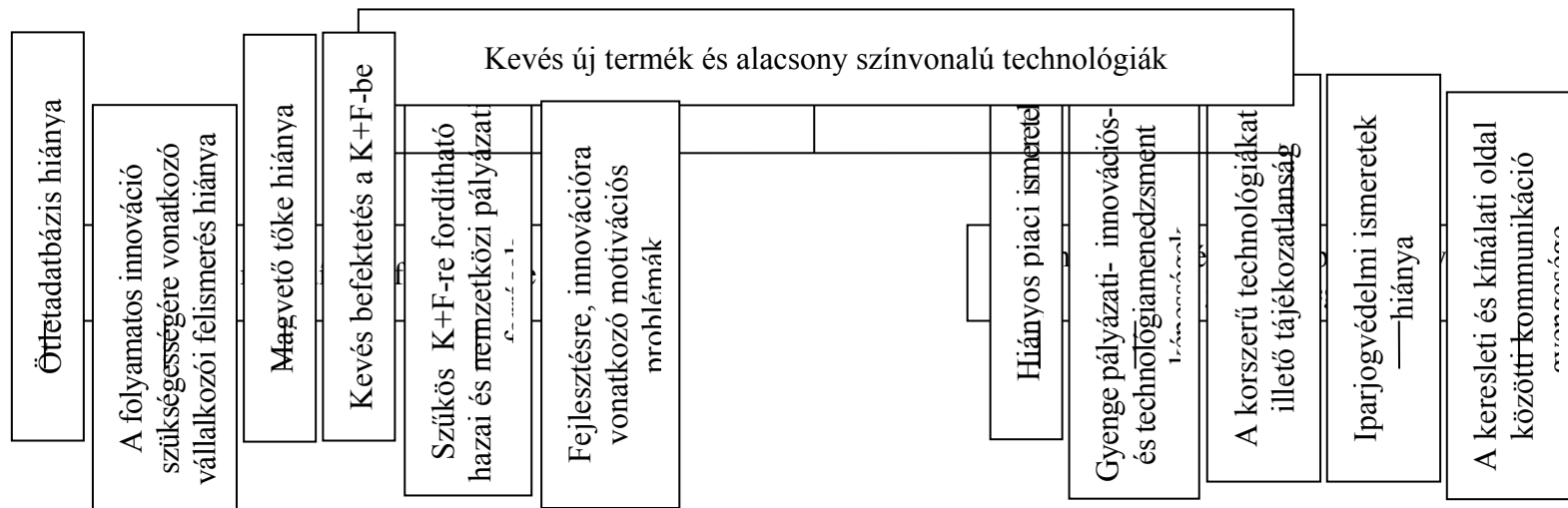
4 Problémafa

A Régió, illetve a keresleti és kínálati oldali elemzések alapján, feltárva az ok-okozati összefüggéseket, az alábbi, három ágú problémafa rajzolható fel:

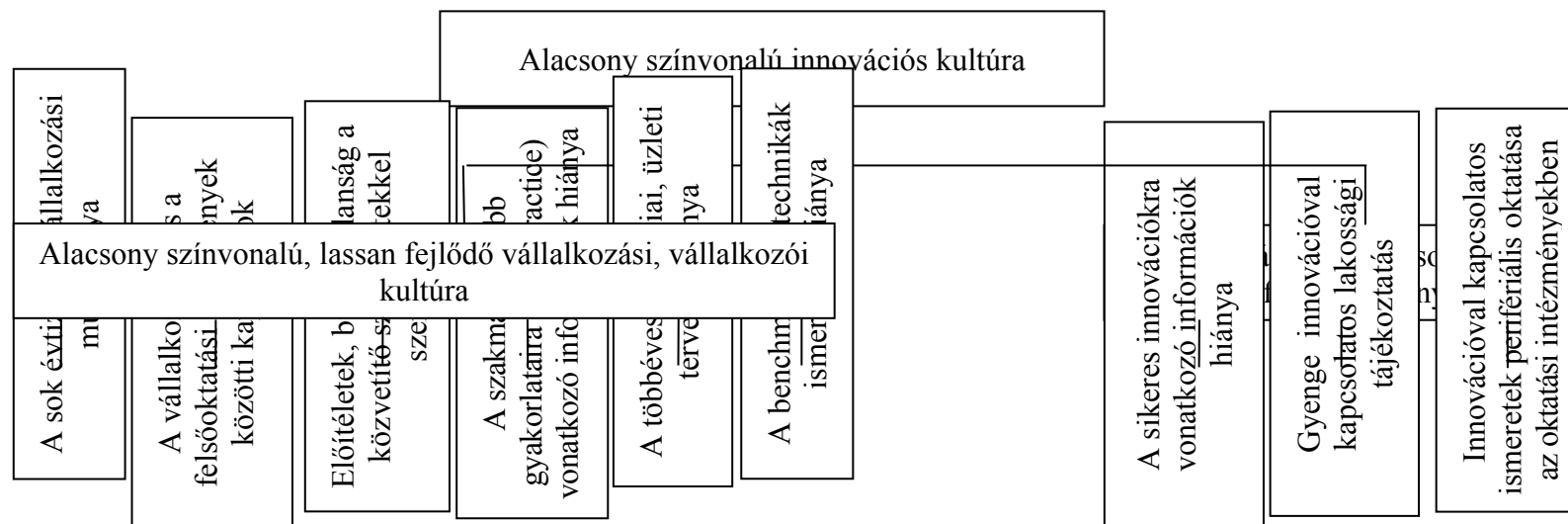
3.

Ábra: Problémafa, „Nem megfelelő működési feltételek”

4. ábra: Problémafa, „Kevés új termék és alacsony színvonalú technológiák”

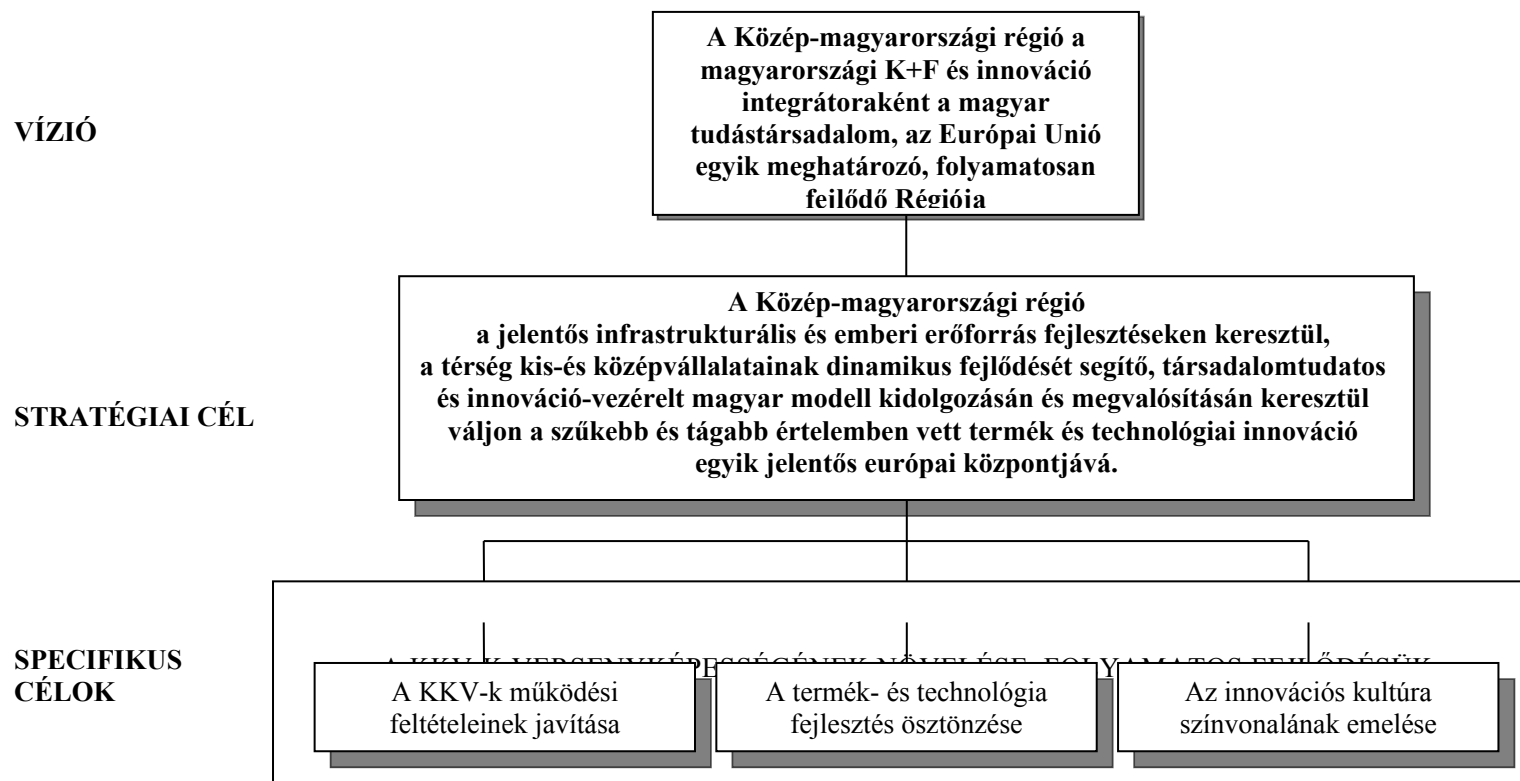

5. ábra: Problémafa, „Alacsony színvonalú innovációs kultúra”

5 Célf

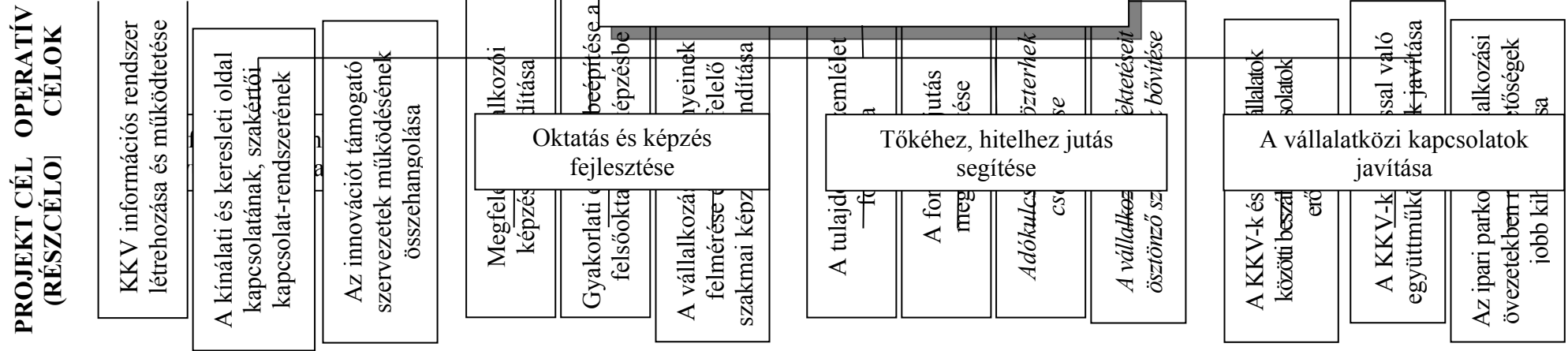
A Közép-magyarországi régió Innovációs Stratégiájának célrendszerét az alábbi 6. ábra szemlélteti (az operatív célok között dőlt betűvel jelöltek fontosságuk miatt szerepelnek az ábrán, jóllehet a RIS-nek ezekre közvetlenül nincs hatása):

A KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI RÉGIÓ INNOVÁCIÓS STRATÉGIÁJÁNAK CÉLRENDSZERE

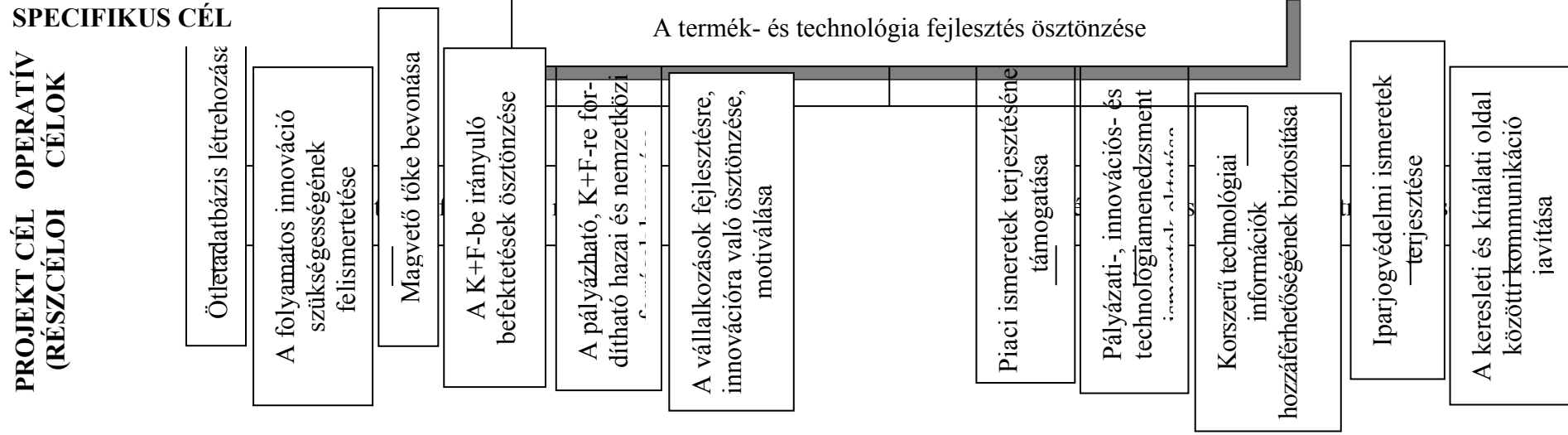

6. ábra: A Közép-magyarországi régió innovációs stratégiájának célrendszere

SPECIFIKUS CÉL

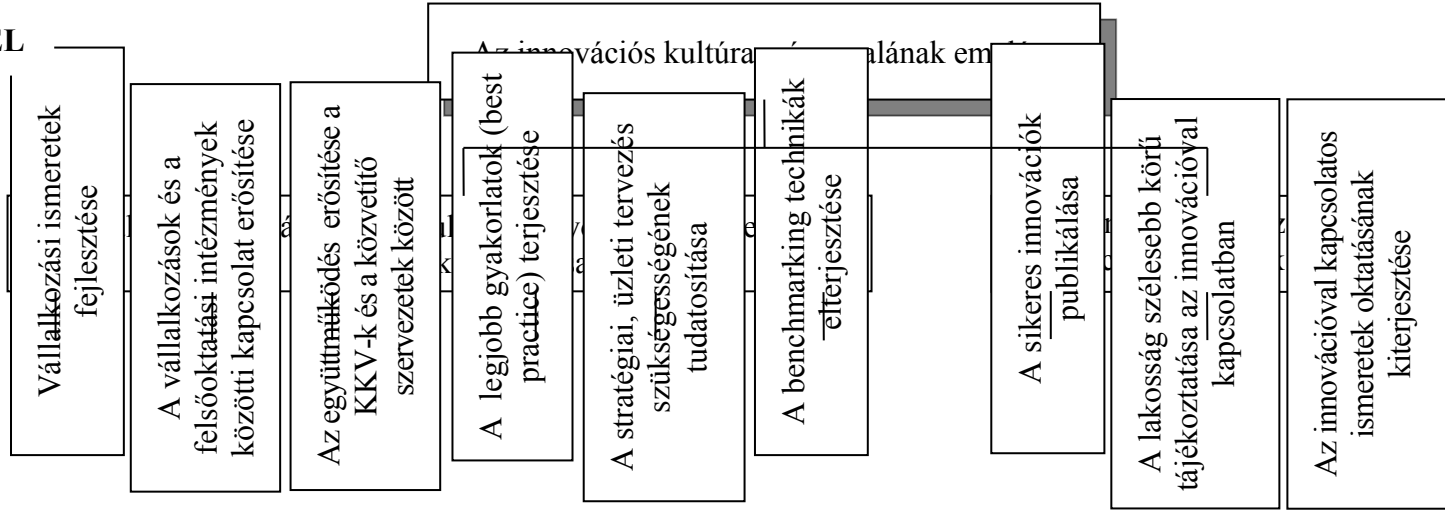
7. ábra: Célfa, „A KKV-k működési feltételeinek javítása”

8. ábra: Célfá, 'A termék- és technológia fejlesztés ösztönzése'

SPECIFIKUS CÉL

**PROJEKT CÉL OPERATÍV
(RÉSZCÉLOK CÉLOK**

9.

ábra: Célfá, „Az innovációs kultúra színvonalának emelése”

6 A Régió innovációs stratégiája

A stratégia az „Ikerrégiók Innovációs Stratégiája – Magyarország Innovációs Tengelye” projekt szerződésében megfogalmazott uniós előírásokra, és a módszertani műhelymegbeszéléseken („workshopok”) elfogadottakra alapozva, az olasz és német partnerek (META Group és a ZAB GmbH) szakértőinek a közreműködésével került kialakításra. A stratégia végleges célrendszerét az általuk elkészített célstruktúra figyelembevételével dolgoztuk ki.

6.1 A stratégia elkészítésének elvi alapjai

A stratégia elvi alapjai, készítésének fő szempontjai a következők voltak:

- Alapozzon a projekt keretében végzett felmérések eredményeire, a régió, illetve a keresleti és kínálati oldal SWOT analíziseire.
- Vegye figyelembe a Régióról a közelmúltban készült tanulmányokat, dokumentumokat, illeszkedjen a Régió 2001-2006 évre elfogadott fejlesztési stratégiájához és a 2004-2006 évi operatív programjához.
- A stratégia az érintettekkel kialakított minél szélesebb körű konszenzuson alapuljon, ezért a stratégia egyeztetési változata fókuszcsoportos fórumokon kerüljön megvitatásra, és az ott elhangzott javaslatok is épüljenek be a stratégiába.
- A stratégia illeszkedjen az Európai Unió strukturális politikájára, a Strukturális Alapok alapelveihez és célrendszeréhez, megkönnyítve ezzel a Régió uniós forrásokhoz való hozzájutását.
- A stratégia reális célokat tűzzön ki, hogy azok a 2004-2008 közötti, öt éves tervidőszakban jó eséllyel megvalósíthatók legyenek, azaz a terv reális erőforrások elérésével, felhasználásával számoljon.

6.2 A stratégia felépítése

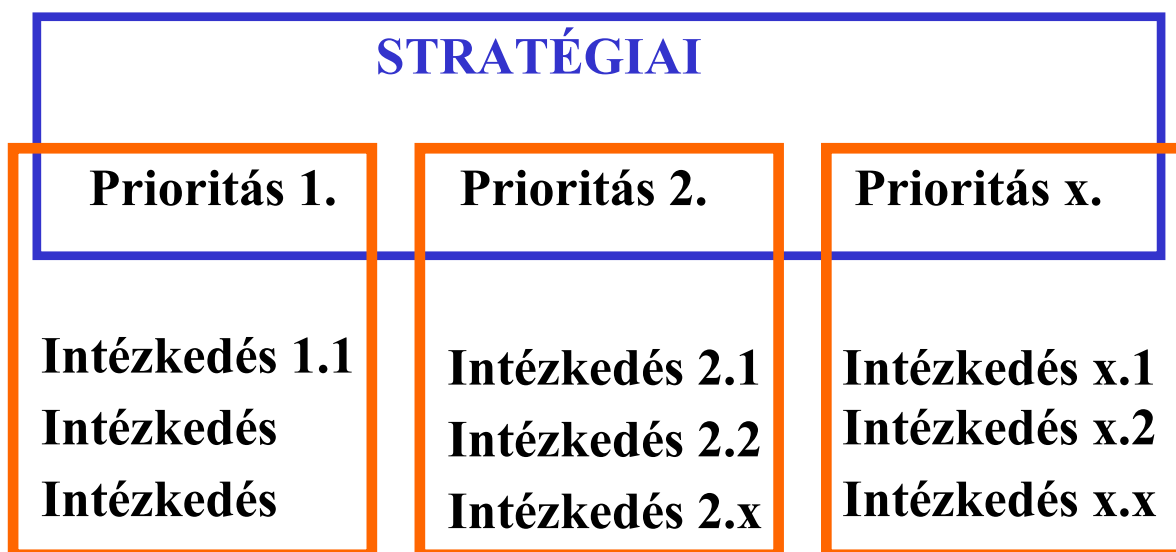
A stratégiai terv felépítése az elemzések eredményeit összegző SWOT analízis alapján megrajzolt problémafa szerkezetét tükrözi. Ez utóbbi alapján fogalmaztuk meg a célokat, s rajzoltuk meg a célok struktúráját, azaz a célját.

A Régió jövőképekének (vízió) elérését a stratégiai terv céljának megvalósítása biztosíthatja.

A problémafa csúcsain helyezkednek el a fő problémák. Az ezek által felvetett kérdésekre adnak választ a specifikus célok, a stratégia prioritásai.

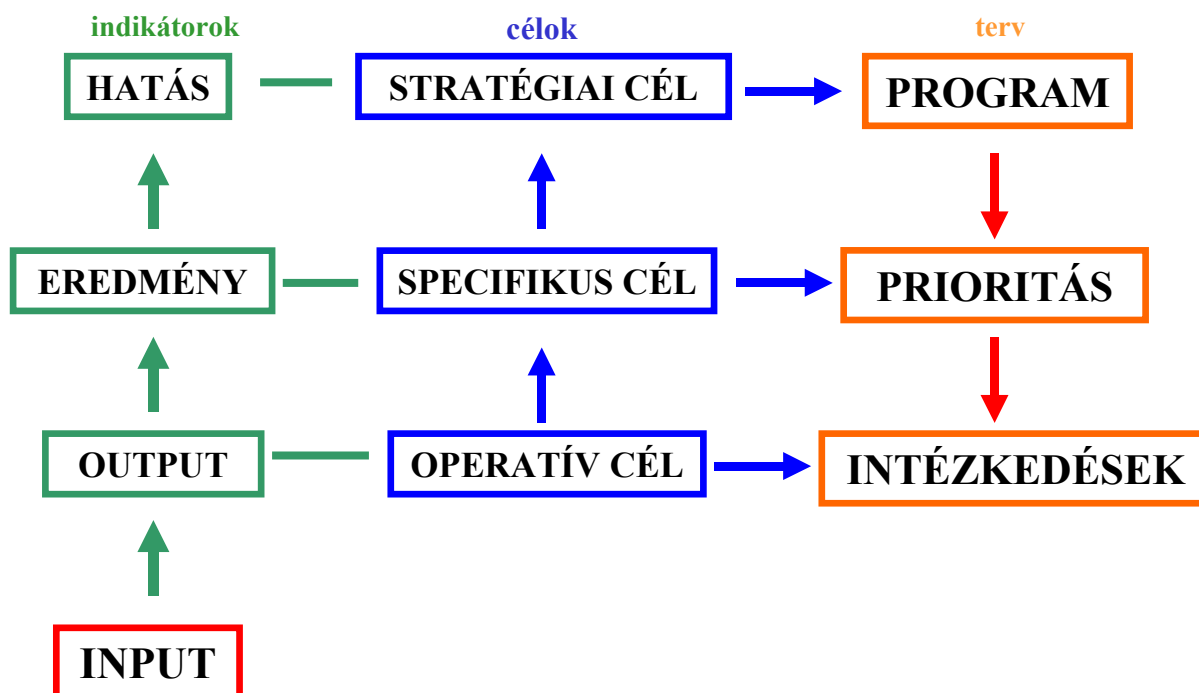
A specifikus célok operatív célokra bonthatók tovább, melyek elérését a terv javasolt intézkedéseinek a végrehajtása teszi lehetővé.

A terv szerkezetének áttekintését az alábbi ábra segíti:

10. ábra: a stratégia terv szerkezetének áttekintése

A stratégia beavatkozási logikáját az alábbi ábra szemlélteti:

11. ábra: a stratégia terv beavatkozási logikája

Az intézkedések közül azok, melyek végrehajtását a terv három éven belül javasolja, a továbbiakban, az „Akcióterv” fejezetben (7. fejezet) kerülnek részletesebb kifejtésre.

A dokumentum utolsó fejezetében 3 kísérleti projekt megvalósítására teszünk javaslatot. A stratégia szerkezetét a következő ábrán mutatjuk be:

VÍZIÓ

A Közép-magyarországi régió a magyarországi K+F és innováció integrátoraként a magyar tudástársadalom, az Európai Unió egyik meghatározó, folyamatosan fejlődő régiója

STRATÉGIAI CÉL

A Közép-magyarországi régió a jelentős infrastrukturális és emberi erőforrás fejlesztéseken keresztül, a térség kis- és középvállalatainak dinamikus fejlődését segítő társadalomtudatos és innováció-vezérelt magyar modell kidolgozásán és megvalósításán keresztül váljon a szűkebb és tágabb értelemben vett termék és technológiai innováció egyik jelentős európai központjává.

PRIORITÁSOK

A KKV-k működési feltételeinek javítása

A termék- és technológia fejlesztés ösztönzése

Az innovációs kultúra színvonalának emelése

INTÉZKEDÉSEK

- Interaktív, folyamatosan karbantartott vállalati információs rendszer kialakítása működtetése
- A multi- és transznacionális cégek igényeinek monitorozása és a többszintű folyamatos kommunikáció ösztönzése
- A tőkéhez, forgóeszközhöz jutás feltételeinek javítása
- A vállalkozások összefogásának ösztönzése (klaszterek és virtuális vállalatok)
- A „háztáji”, kevés eszközös bedolgozó körök szervezése
- Az ipari parkok és vállalkozási övezetek lehetőségeinek bővítése
- A különböző szintű szállítói tevékenységek ösztönzése
- A vállalkozások európai beilleszkedésének segítése
- A keresleti és kínálati oldal humán erőforrás fejlesztése

- Korszerű termékfejlesztési módszerek bemutatása és terjesztése
- Korszerű technológiai központok létrehozása közösségi segítséggel
- Technológiai információs rendszerek kidolgozása és működtetése

- A meglévő tapasztalatok szintetizálása és megismertetése a KKV-kal (best practice)
- Tanácsadási és oktatási projektek szervezése, támogatása
- Benchmarking módszerek terjesztése
- A minőség szemlélet és a korszerű vezetési módszerek terjesztése
- Az eddigi támogatási módszerek objektív értékelése és a tervezett támogatási projektek várható hatásának szimulálása
- Az innováció széles körű kommunikációja a felsőoktatásban résztvevők felé
- Az innováció széles körű kommunikációja a vállalkozói réteg és a társadalom számára

PILOT PROJEKTEK

- Termékfejlesztési konzorciumok kialakítása a KKV-k termékfejlesztése érdekében
- Kapcsolatrendszerek fejlesztése
- Magvető tőkealap létrehozása

12. ábra: a stratégia szerkezete

24. táblázat: Az intézkedések és a célok kapcsolatrendszere

Intézkedések	Operatív célok								
	Az információáramlás és az együttműködés javítása	Oktatás és képzés fejlesztése	Tőkéhez, hitelhez, jutás segítése	A vállalkozói kapcsolatok javítása	Fejlesztési ráfordítások növelése	Termékfejlesztés, technológia transzfer segítése	A vállalkozási, vállalkozói kultúra színvonalának emelése, fejlődésének gyorsítása	Az innováció népszerűsítése, innovációs ismeretek terjesztése	
Interaktív, folyamatosan karbantartott vállalati információs rendszer kialakítása működtetése									
A multi- és transznacionális cégek igényeinek monitorozása és a többszintű folyamatos kommunikáció ösztönzése									
A tőkéhez, forgóeszközhoz jutás feltételeinek javítása									
A vállalkozások összefogásának ösztönzése (klaszterek és virtuális vállalatok)									
A „háztáji”, kevés eszközös bedolgozói körök szervezése									
Az ipari parkok és vállalkozási övezetek lehetőségeinek bővítése									
A különböző szintű beszállítói tevékenységek ösztönzése									
A vállalkozások európai beilleszkedésének segítése									
A keresleti és kínálati oldal humán erőforrás fejlesztése									
Korszerű termékfejlesztési módszerek bemutatása és terjesztése									

Korszerű technológiai központok létrehozása közösségi segítséggel								
Technológiai információs rendszerek kidolgozása és működtetése								
A meglévő tapasztalatok szintetizálása és megismertetése a KKV-kal (best practice)								
Tanácsadási és oktatási projektek szervezése, támogatása								
Benchmarking módszerek terjesztése								
A minőség szemlélet és a korszerű vezetési módszerek terjesztése								
Az eddigi támogatási módszerek objektív értékelése és a tervezett támogatási projektek várható hatásának szimulálása								
Az innováció széles körű kommunikációja a felsőoktatásban résztvevők felé								
Az innováció széles körű kommunikációja a vállalkozói réteg és a társadalom számára								

6.3 Vízió

A Közép-magyarországi régió a magyarországi K+F és innováció integrátoraként a magyar tudástársadalom, az Európai Unió egyik meghatározó, folyamatosan fejlődő régiója

6.4 Stratégiai cél

A **Közép-magyarországi régió** a jelentős infrastrukturális és emberi erőforrás fejlesztések révén, a térség kis-és középvállalkozásainak dinamikus fejlődését segítő **társadalomtudatos és innováció-vezérelt** magyar modellkidolgozásán és megvalósításán keresztül váljon a szűkebb és tágabb értelemben vett termék és technológiai innováció egyik **jelentős európai központjává**.

6.5 A Regionális Innovációs Stratégia prioritásai

A Regionális Innovációs Stratégia prioritásai segítik a kis- és középvállalatok dinamikus fejlődését s néhány éven belül elvezetnek oda, hogy a Közép-magyarországi régió a termék és technológiai innováció egyik európai központjává váljon.

PRIORITÁSOK:

1. A KKV-k működési feltételeinek javítása
2. Termék és technológia fejlesztés
3. Innovációs kultúra terjesztése

A Regionális Innovációs Stratégia prioritásainak számozása nem jelent rangsort. Az egyes prioritásokat az alábbi fejezetekben indokoljuk, illetve fejtjük ki részletesen.

6.5.1 Prioritás_1: A KKV-k működési feltételének javítása

Cél

A prioritás célja a Régió vállalkozásai működési feltételeinek javítása versenyképességük fokozása, folyamatos fejlődésük elősegítése érdekében.

A fő cél megvalósulását az alábbi részcélok (projekt célok) elérése biztosíthatja:

- KKV információs rendszer létrehozása és működtetése
- A kínálati és keresleti oldal kapcsolatának, szakértői kapcsolatrendszerének fejlesztése
- Az innovációt támogató szervezetek működésének összehangolása
- Megfelelő vállalkozói képzesek elindítása
- Gyakorlati elemek beépítése a felsőoktatásba, és képzésbe

- A vállalkozások igényeinek felmérése és megfelelő szakmai képzések elindítása
- A tulajdonosi szemlélet formálása (birtoklás vs. profittermelés, verseny vs. együttműködés stb.)
- A forráshoz jutás megkönnyítése
- A KKV-k és a nagyvállalatok közötti beszállítói kapcsolatok erősítése
- A KKV-k egymással való együttműködésének javítása
- Az ipari parkok és vállalkozási övezetekben rejlő lehetőségek jobb kihasználása

Indoklás

A kis- és középvállalkozások működését, versenyképességét erősségeiken és gyengeségeiken túl a működési feltételeiket alapvetően befolyásoló gazdasági, politikai, jogi, demográfiai, természeti környezet határozza meg. Méretüknél, gazdasági erejükénél fogva ez a vállalkozói réteg sokkal inkább ki van szolgáltatva környezetének, mint a multinacionális vállalatok, és kevésbé tudják befolyásolni azt. Természetesen a hátrányokkal előnyök is párosulnak, a KKV-k – kis méretükből adódóan – sokkal rugalmasabbak, a környezet, a piac változásaira gyorsabban tudnak válaszolni.

Az elvégzett felmérések elemzése megerősítette azt az általános megállapítást, hogy a KKV-k működési feltételei gyengék. Ennek alapján a stratégia egyik prioritása a működési feltételek javítása kell, hogy legyen.

Az elemzés kimutatta, hogy jelenleg az információáramlás és az együttműködés mértéke, színvonala alacsony a Régió gazdaságának szereplői között. Nem alakult ki erős beszállítói kapcsolat a KKV-k és a nagyvállalatok között. A KKV-k egymással való együttműködése is a lehetőségek alatt marad. A kínálati és a keresleti oldal kapcsolata gyenge, szakértői kapcsolatrendszer hiányos. A kínálati oldal innovációt támogató szervezetei nem működnek összehangoltan, és nem igazán rendelkeznek profillal, ebből adódóan nem tudnak teljeskörű, magas szintű kompetenciát biztosítani egyes területeken. A vállalkozások nagyon kevés információval rendelkeznek környezetükről, kevés, a mindennapi tevékenységüket segítő, használható adatbázis létezik.

A KKV-k működésének másik javítandó feltétele a humán erőforrások. Nincs megfelelő vállalkozói képzés. Nem elég gyakorlatorientált a felsőoktatás, képzés, a diákok és a cégek nem nagyon kerülnek kapcsolatba a képzés során, ami pedig mindkét fél számára előnyös lenne. Különösen igaz ez a KKV-kra, hiszen ez jó lehetőség lenne számukra a szakképzett, friss diplomások alkalmazására. Ezáltal csökkenthető lenne az elmúlt két évben megnövekedett friss diplomás munkanélküliek száma. Régóta emlegetett téma, hogy a felsőoktatás csak kevésbé, és késve követi a vállalkozások igényeit. A Régióban található felsőoktatási intézmények koncentrációjának köszönhetően e téren nagy változások érhetők el.

Alultőkésítettség és tőke hiány még mindig sarkalatos problémakör a magyar gazdaságban. Bár ezen problémák többségére a Régió intézkedési hatásköre nem terjed ki (magas adókulcsok és közterhek, a vállalkozások befektetéseit ösztönző szabályozók hiányossága, forráshoz jutás nehézsége és költségessége) mégis fontosnak tartjuk megemlíteni.

Eredményindikátorok

- A KKV információs rendszer részeként létrehozott adatbázisok száma és látogatottsága, az adatbázisokat kezelő szervezetek száma, területi lefedettség a Régióban
- Létrehozott klaszterek száma
- A tőkéhez jutás költségének, idejének és bürokráciájának a csökkenése
- A beszállítói kapcsolatok számának növekedése, kapcsolatteremtő fórumok számának növekedése
- A kínálati oldal szakértői kapcsolatrendszerének fejlődése
- Elinduló vállalkozási képzések száma, minősége, és a képzésekben résztvevők száma
- Az egyetemek és vállalkozások közötti kapcsolatok erősödése
- A képzési struktúra változása, az új vagy átdolgozott képzések száma és piaci igényekhez való közelsége
- A KKV-knál dolgozó diplomások és kutatók számának alakulása
- A vállalkozások átlagos tőkeellátottsága

Intézkedések

- Interaktív, folyamatosan karbantartott vállalati információs rendszer kialakítása, működtetése
- A multi- és transznacionális cégek igényeinek monitorozása és a többszintű, folyamatos kommunikáció ösztönzése
- A tőkéhez, forgóeszközhöz jutás feltételeinek javítása
- A vállalkozások összefogásának ösztönzése (klaszterek, és virtuális vállalatok)
- A „háztáji”, kevés eszközös bedolgozói körök szervezése
- Az ipari parkok és vállalkozási övezetek lehetőségeinek bővítése
- Különböző szintű beszállítói tevékenységek ösztönzése
- A vállalkozások európai beilleszkedésének segítése
- A keresleti és kínálati oldal humán erőforrás fejlesztése

6.5.2 Prioritás_2: Termék és technológia fejlesztés

Cél

A prioritás célja, hogy növelve a kis- és középvállalkozások technológiai színvonalát, és a berkeiken belül zajló, sikeres termékfejlesztési projektek számát, fokozza versenyképességüket, segítése elő folyamatos fejlődésüket. A cél elérését az alábbi rész-célok elérése segítheti:

- Ötletadatbázis létrehozása
- A folyamatos innováció szükségességének felismertetése a vállalkozásokkal
- Magvető tőke bevonása
- A K+F-be irányuló befektetések összegének növelése
- A vállalkozások fejlesztésre, innovációra való ösztönzése, motiválása

- Piaci ismeretek terjesztésének támogatása
- Pályázati-, innovációs- és technológiamenedzsment ismeretek oktatása
- Korszerű technológiai információk hozzáférhetőségének biztosítása
- Iparjogvédelmi ismeretek terjesztése
- A keresleti és kínálati oldal közötti kommunikáció javítása

Indoklás

A magyarországi termelő kis és középvállalkozások többsége olcsó bér munkát végez, vagy alacsony hozzáadott értékű végterméket állít elő. Igen kevés az új, nemzetközi viszonylatban is piacképes termék. Ahhoz, hogy a magyar vállalkozások fenn tudjanak maradni az EU csatlakozással felerősödött piaci versenyben, jelentősen több új terméket kell kifejleszteniük. Ahhoz, hogy ez megvalósulhasson, számos tekintetben ösztönözni, támogatni kell ezt a tevékenységet. A problémafa kidolgozása során ez a problémakör nagyon szerteágazónak bizonyult.

Az új termékek hiányának az egyik oka a fejlesztési ráfordítások alacsony szintje. Ennek egyik fő oka természetesen a tőkehiány, ám ez a jelenség nem egyedül erre vezethető vissza. Az egyik probléma például szemlélet kérdése: a vállalkozók nem ismerik fel a folyamatos innováció szükségességét. Megmaradnak a régebbi termékeknél, és a hosszú távú gondolkodás, tervezés és piaci ismeretek hiányában sokan nem is törekednek technológiaváltásra, fejlesztésre. Szemlélet kérdése az is, hogy a vállalkozók többsége nem tartja kívánatosnak a társbefektetőket, jóllehet tőkebevonással gyorsabban valósíthatná meg fejlesztési elképzeléseit.

A piac, illetve a technológiai haladás nem várja meg, hogy a vállalkozás – folyamatosan visszaforgatva nyereségét – összegyűjtse a szükséges forrást.

Kevésbé szemléleti kérdés a hitelfelvétel, mely igen költséges forrásbevonás, különösen az uniós versenytársak lehetőségeihez mérten.

Érthető az a támogatási lehetőségektől való ódzkodás is, mely a bürokratikus eljárásrend, illetve a kihelyezett támogatási összegek túlbiztosítása miatt alakult ki a vállalkozókban.

Itt kell megemlíteni azt a sajnálatos tény is, hogy a pályázati lehetőségek a fejlesztéseknek csupán egy-egy fázisát támogatják. Nincs meg a folytonosság az időben sem, hiszen gyakran mind a támogatási célok, mind a lehetőségek változnak választási ciklusonként.

A „spin-off” vállalkozások létrejöttének, illetve fejlesztési projektek indításának gátja a magvető tőke hiánya a magyar tőkepiacon, mely tipikusan ezen nagy kockázatú, de nagy lehetőséggel, jó esélyekkel rendelkező termékfejlesztési projektek finanszírozására lenne hivatott.

Tehát a vállalkozások többsége saját szűkös forrásaiból próbál gazdálkodni és fejleszteni, így fejlődésük a piaci lehetőségek alatt marad.

A sikeres termékfejlesztéshez nemcsak pénz, de tudás és információ is kell. Ezért a „korszerű termékfejlesztési módszerek bemutatása és terjesztése” intézkedés keretében fejleszteni javasoljuk a innovációs- pályázati- és technológiamenedzsment képességeket. E folyamatban kiemelkedő szerepet játszhatnak a hatékonyan működő tanácsadó szervezetek, a dokumentumban létrehozni javasolt termékfejlesztési konzorciumok, technológiai központok.

A korszerű technológiai ismeretek csak kis mértékben jutnak el a kis- és középvállalkozásokhoz, közülük kevesen ismerik a technológiai lehetőségeket. Ezért ezen ismereteket terjeszteni kell, segítségével technológiafejlesztési igény generálható a vállalkozások körében.

A felmérés alapján nyilvánvalóvá vált, hogy kevés szervezet foglalkozik technológia-transzfer szervezéssel. Azon szervezetek, társaságok, amelyek tevékenyek e téren – s általában részben állami, részben uniós támogatások segítik munkájukat – igen alacsony hatékonysággal, fajlagosan magas költségekkel dolgoznak. Szükségszerűnek érezzük ezek számának, illetve a meglévők hatékonyságának növelését.

Eredményindikátorok

- Az adott évben új terméket kifejlesztő és piacra vivő vállalkozások aránya
- Az innováció- és technológiamenedzsment kurzusokat elvégzők száma
- Technológiai központok számának alakulása
- Az elérhető magvető tőke nagysága és az ebből útnak indított termékfejlesztési projektek száma
- A sikeres termékfejlesztési projektek (ötletből piacra vitt termék) száma, az összes menedzselt projekthez viszonyított aránya
- Az ötlettől a piacra jutásig eltelt idő
- A termékfejlesztési konzorciumok, technológiai központok által segített projektek megtérülési ideje, a projekt mint befektetés diszkontált jelenértéke
- Ezen projektek hozzájárulása a nemzeti össztermékhez (GDP)

Intézkedések

- Korszerű termékfejlesztési módszerek bemutatása és terjesztése
- Korszerű technológiai központok létrehozása közösségi segítséggel
- Technológiai információs rendszerek kidolgozása és működtetése

6.5.3 Prioritás_3: Az innovációs kultúra színvonalának emelése

Cél

A prioritás célja, hogy kommunikáció segítségével felhívja a figyelmet az innovációra, gondolatokat indítson meg az emberekben, amelyek még több új ötlethez vezetnek. Még fontosabb az, hogy az ötletekből sikeres innováció szülessen. Ezt a célt a prioritás az innovációs ismeretek oktatásában résztvevő kör kiszélesítésével, és az ismeretanyag elmélyítésével kívánja segíteni. Ezen keresztül hozzájárul a dokumentum által megjelölt átfogó célhoz: a sok ötlet és kevés termék országából, a tengernyi ötlet sok termék országává váláshoz.

Az prioritás célja a következő részcélok teljesítésével érhető el:

- Vállalkozási ismeretek fejlesztése
- A vállalkozások és a felsőoktatási intézmények közötti kapcsolat erősítése
- Az együttműködés erősítése a KKV-k és a közvetítő szervezetek között
- A legjobb gyakorlatok (best practice) terjesztése
- A stratégiai, üzleti tervezés szükségességének tudatosítása
- A benchmarking technikák elterjesztése
- A sikeres innovációk publikálása
- A lakosság szélesebb körű tájékoztatása az innovációval kapcsolatban

- Az innovációval kapcsolatos ismeretek oktatásának kiterjesztése

Indoklás

A gazdasági körülmények jelentősen megváltoztak az elmúlt másfél évtizedben, és ezzel együtt alakult ki, változott a vállalkozói kultúra. A termelés túlnyomó többségét multinacionális cégek adják, akik a tömegtermelésre rendezkedtek be. Az általuk teremtett munkahelyek többsége nem igényel különösebb képzettséget, az általuk foglalkoztatott, magasabban kvalifikált alkalmazottak munkája is kevés kreatív elemet tartalmaz.

A gazdasági környezet azonban folyamatosan változik. A magyar gazdaság fejlődésével a bérszínvonal is emelkedett, és versenyképességünk egyik fő eleme ezáltal csökkenően van. A kreativitás, mint érték lehet az egyik versenyelőny, amely ezt kompenzálja. Ahhoz, hogy ezt megfelelően ki is tudjuk használni, az innovációnak a társadalom összes szereplője számára mindennapivá kell, hogy váljon. El kell terjeszteni azt a mentalitást, amivel mindenhol az új megoldásokat, lehetőségeket keressük. Ezért szükséges az innovációs kultúra terjesztése, színvonalának emelése.

A innováció – egyik definíciója szerint – új ismeret, tudás létrehozása, hasznosítása és elterjesztése. Mivel ennek a folyamatnak kulcseleme a humán erőforrás, maga az egyén, ezért a korábbi fejezetekben tárgyalt feltételeken túl nagy hangsúly kell fektetni a KKV-k képzettségére tájékoztatására, a releváns ismeretek elsajátítására.

Eredményindikátorok

- Az innováció menedzsment ismereteket tanulók száma
- Az innovációval kapcsolatos publikációk, cikkek számának változása
- Innovációs projektekkel kapcsolatos esettanulmányok száma
- Az ügyfelek, projektek számának növekedése a kínálati oldal szereplőinek körében
- A kínálati oldal struktúrájának változása
- Az intézmények közötti együttműködések erősödése: közös projektek, pályázatok
- A keresleti és kínálati oldal szereplőinek tagsága nemzetközi szervezetekben

Intézkedések

- A meglévő tapasztalatok szintetizálása és megismertetése a KKV-kal (best practice)
- Tanácsadási és oktatási projektek szervezése, támogatása
- Benchmarking módszerek terjesztése
- A minőség szemlélet és a korszerű vezetési módszerek terjesztése
- Az eddigi támogatási módszerek objektív értékelése és a tervezett támogatási projektek várható hatásának szimulálása
- Az innováció széles körű kommunikációja a felsőoktatásban résztvevők felé
- Az innováció széles körű kommunikációja vállalkozói réteg és a társadalom számára

6.6 Intézkedések

Az intézkedések elsősorban projektek, pályázatok és portálok együttes alkalmazásával valósíthatók meg, de egyes esetekben szükség lehet meghívásos pályázatok keretében megvalósítható felmérések, tanulmányok készítésére is.

A projekteknek kettős, egymást támogató célt kell szolgálnia. Egyrészt elő kell segíteniük egy relatív szűk, de felkészült és ütöképes, innovációval foglalkozó szakembergárda, szakmai elit kialakítását, akik tevékenységükkel katalizátorként szolgálhatnak („train the trainer”). Másrészt pedig széles körben terjeszteni szükséges az innovációval kapcsolatos ismereteket, az *innovációs kultúrát*.

Az egyes intézkedéseket prioritásonként csoportosítva ismertetjük részletesen.

6.6.1 Prioritás_1: A KKV-k működési feltételeinek javítása

A különböző felmérésekből, a KKV-k működését vizsgáló tanulmányokból egyértelműen kiderül, hogy a fejlődésüket legnagyobb mértékben a kedvezőtlen működési feltételek akadályozzák:

- Általánosan jellemző a vállalkozások többségére az alultőkésítettség, a felhalmozott és tárgyiasult vagyon többnyire alacsony szintje, ami nehezíti a forráshoz jutást.
- A vállalkozások működési feltételeinek javításához sok esetben a megfelelő információk hiányoznak.
- Nincs szerves kapcsolat a fejlesztési szolgáltatók és a vállalkozók között, hiányoznak illetve nem megfelelően működnek a hídképző szervezetek.
- A tanácsadási kultúra és a folyamatos tanulás képzés igénye még nem alakult ki a KKV-k körében.
- Nagyon magasak az adóterhek és a különböző elvonások.

A felsorolt problémák orvoslása teljes mértékben regionális szinten nem oldható meg, de a különböző intézkedések révén javítani lehet a vállalkozások működési feltételeit.

6.6.1.1 Interaktív, folyamatosan karbantartott vállalati információs rendszer kialakítása, működtetése

Cél

Széles körben alkalmazható, a helyi információk összesítésére alkalmas, az egyedi igényekhez rugalmasan alakítható adatbázis létrehozása, ami lehetővé teszi a KKV-k tevékenységének monitorozását. Az összegyűjtött adatokból jól használható portálok és további adatbázisok állíthatók össze és jobban tervezhetővé válik a KKV-k támogatása.

Az intézkedés elsősorban az alábbi operatív cél megvalósulását szolgálja:

- Az információáramlás és az együttműködés javítása

Indoklás

A kis- és középvállalatok fejlődésének egyik legnagyobb gátja, a felmérések szerint, az általános információ hiány:

- KKV-k egymás közötti együttműködéséhez szükséges információk hiánya (pl. szabad kapacitások, technológiai szolgáltatások stb.)
- KKV-k és a fejlesztési szolgáltatók kapcsolata
- fejlesztési szolgáltatók tevékenységei stb.

Az elmúlt években többféle kvv-kal kapcsolatos adatbázis készült, de a meglévő vállalati információs rendszerek közös problémája, hogy egyszer feltöltötték az adatokat, de a karbantartás nem biztosított. A rendszerek nem interaktívak, nem napra-készek ezért a különböző vállalkozások tekintetében más és más időszereű adatok állnak rendelkezésre. Azoknak a cégeknek az adatai, akik gyakran kerülnek kapcsolatba az adatbázis működtető központtal, pontosabbak és általában napra készebbek, mint a többi vállalkozásé.

Az újonnan elkészítendő rendszer sokcélúan használható, interaktív, folyamatosan karban tartott vállalati információs rendszer.

Támogatott tevékenységek

- A projektvezető intézmény kiválasztása vagy létrehozása és megbízása
- Az adatbázisban tárolni kívánt adatok meghatározása, a későbbi potenciális felhasználók (fejlesztési szolgáltatók, regionális szervezetek, kamarák, ipari parkok, szakmai szervezetek, KKV-k stb.) bevonásával
- A meglévő nyilvános cég adatbázisok összehasonlítása, a használható adatok körének meghatározása. (Kerszöv, Opten stb.)
- Rendszerterv készítés
- Programozás
- Tesztelés, próbafeltöltések, próbafeldolgozások
- Az adatbázis központi és regionális alkalmazása hardver és szoftver feltételeinek megteremtése
- A folyamatosan feltöltött KKV adatbázisból különböző **információs portálok és adatbázisok** összeállítása
 - KKV termék és szolgáltatás portál
 - Technológiai centrumi szolgáltatások portálja
 - Szabad kapacitások portálja
 - Gyártó kapacitást kereső portál

6.6.1.2 A multi- és transznacionális cégek igényeinek monitorozása és a többszintű folyamatos kommunikáció ösztönzése

Cél

A külföldi, multi- és transznacionális vállalatok magyarországi befektetéseinek ösztönzése és a hazai KKV-k beszállítói volumenének növelése. A kapcsolatrendszer kialakításában két különböző irányt különböztethetünk meg. Az egyik azokra a cégekre vonatkozik, amelyek már rendelkeznek magyarországi gyártó telephellyel, a másik pedig azokra, amelyekkel

kapcsolatban szeretnénk elérni, hogy kialakítsák hazánkban elsősorban termelő, fejlesztő vagy logisztikai kapacitásukat.

Az intézkedés elsősorban az alábbi operatív célok elérését szolgálja:

- Az információáramlás és az együttműködés javítása
- A vállalatközi kapcsolatok javítása

Indoklás

A multi- és transznacionális cégek hazai működése már jelenleg is többszintű:

- egyre kevesebb azoknak a nagyvállalkozásoknak a száma, akik a magyarországi telephelyükön egyszerű összeszerelést végeznek, többségében képzetlen vagy kevéssé képzett munkaerőt alkalmaznak vagy többségében inkább logisztikai feladatokat látnak el
- a multinacionális vállalatok másik csoportjába azok tartoznak, amelyek vagy maguk után vonzották a saját beszállítói hálózatukat, akik szintén létesítettek Magyarországon telephelyet vagy kialakították hazai vállalatukból a saját beszállítói láncukat
- várhatóan azok a cégek lesznek a legjobb, leghosszabb távú partnereink, akik kutató-fejlesztő bázisokat is létesítettek hazánkban és igényesebb, nagyobb hozzáadott érték tartalmú termelő tevékenységet folytatnak és saját beszállítói hálózattal is rendelkeznek. Ezek a cégek nehezebben telepítik át a már meghonosított tevékenységüket az előző két pontban említettekénél

Jelenleg a multinacionális cégek betelepülésével és beruházásainak növelésével az ITD-Hungary foglalkozik, de a már letelepült és működő vállalatok folyamatosan felmerülő igényeinek figyelésével és kielégítésével csak ad-hoc jelleggel foglalkoznak egyes szervezetek. A KKV információs bázisra alapozva a multik igényeinek monitorozásával párhuzamosan jelentős fejlődésnek indulhatna a hazai beszállítói rendszer. A beszállítói csoportok kialakulását célzott támogatásokkal, pl. a pénzügyi minősítés megszerzésének támogatásával, speciális finanszírozási eszközökkel segíthető elő, elsősorban a gépgyártás, számítástechnika, elektronika, távközlés iparágakban.²⁴

Támogatott tevékenységek

- A beszállítói kör meghatározása
- A beszállítói termelő, fejlesztő kapacitás és egyéb igények felmérése
- A beszállítói igények és a KKV kapacitások találkozásának segítése
- A régió beszállítói potenciáljának felmérése, és a felmérés adatainak továbbítása a nagyvállalatok felé
- Rendszeres kapcsolatteremtési lehetőségek (kiállítások, konferenciák, fórumok) szervezése a kis és középvállalkozások, valamint a multinacionális cégek részvételével
- A munkaerő igények tolmácsolása az átképző intézmények felé
- Az ipari parkokban és egyes vállalkozási övezetekben, különböző régiókban meglévő befektetési lehetőségekről és kedvezményekről a multik folyamatos tájékoztatása
- A befektetés ösztönzés lehetőségeinek fejlesztésével kapcsolatos tanulmányok készítése

²⁴ A Közép-magyarországi Régió Stratégiai Terve

6.6.1.3 A tőkéhez, forgóeszközhöz jutás feltételeinek javítása.

Cél

A Régió KKV-i működési feltételeinek javítása az innovációhoz szükséges tőkéhez, forgóeszközhöz jutásuk segítségével.

Az intézkedés elsősorban az alábbi operatív célok elérését szolgálja:

- Tőkéhez, hitelhez jutás segítése
- Fejlesztési ráfordítások növelése

Indoklás

A KKV-k működési színvonalát vizsgáló valamennyi elemzés megállapítja, hogy a hazai vállalkozások többsége alultőkésített. A legtöbb KKV-nak komoly problémát jelent a fejlesztési hitelek igénybevételéhez szükséges fedezet biztosítása. A KKV-k fejlődését szolgáló pályázatokban megfogalmazott feltételek a KKV-k többsége számára – hasonló okokból – szinte teljesíthetetlen.

Enyhe túlzással állíthatjuk, hogy gyakorlatilag azok a vállalkozások juthatnak fejlesztési forráshoz, amelyeknek az anyagi helyzete ezt nem feltétlenül indokolja.

A KKV-k alacsony tőkeellátottságának másik oka a tulajdonosi szemlélet. Sok kis- és középvállalkozó nem hajlandó társtulajdonosokat bevonni, és ezáltal olyan tőkétől esik el, amely segíthetne vállalkozásának fejlesztésében, a piaci igényeknek megfelelő ütemű és méretű fejlesztés megvalósításában.

Támogatható tevékenységek

A tőkéhez, hitelhez jutás feltételeinek javítása jelentős részben állami, és nem regionális szintre tartozik. Ezen problémakörbe tartozik az adókulcsok és közterhek csökkentése, a vállalkozások befektetéseit ösztönző szabályozók bővítése. A regionális szinten felvállalható, támogatható tevékenységek a következők:

- A különböző forrásbevonási formákkal, likviditás-menedzseléssel kapcsolatos ismeretek terjesztése (hitel, kockázati tőke, lízing, faktoring stb. – előadások, tájékoztató anyagok)
- Az Európai Unió, országos és regionális pályázati források népszerűsítése
- Portál létrehozása, működtetése, vagy meglévő fejlesztése, népszerűsítése
- Regionális garanciaalap létrehozása, illetve a létrehozását célzó megvalósíthatósági tanulmány elkészítése a preferált ágazatokban tevékenykedő, innovatív KKV-k számára, elsősorban az uniós pályázati források elérhetőségének javítása érdekében

6.6.1.4 A vállalkozások összefogásának ösztönzése (klaszterek és virtuális vállalatok):

Cél

A KKV-k hálózatalakotási kedvének javítása, a hálózatosodásban rejlő elméleti előnyök gyakorlati eredményekre váltásával.

Az intézkedés elsősorban az alábbi operatív célok elérését szolgálja:

- Az információáramlás és az együttműködés javítása
- A vállalatközi kapcsolatok javítása

Indoklás

A specializált kis- és középvállalkozások szerepe felértékelődött napjaink nagyfokú rugalmassággal és sokirányú együttműködéssel jellemezhető gazdaságában. A kisvállalkozások rugalmas reagálása a piac kihívásaira jelentős előnyt jelent, a KKV-knak ugyanakkor meg kell küzdeniük a méretükből fakadó hátrányokkal is.²⁵ Ennek az ellentmondásnak a feloldására a fejlett országokban a kisvállalkozások különböző célú, szintű és megvalósítási formájú hálózatokat, társaságokat, klasztereket hoztak létre. A klaszterek képesek arra, hogy a nagyvállalkozások egyes előnyei a klaszterben lévő kis és közép vállalatoknak is elérhetővé váljon olyan együttműködés formájában, ahol a résztvevő feleknek nem kell önállóságukról lemondani. Ma hazánkban a vállalkozások ilyen mentén való összekapcsolódása rendkívül alacsony szintű, bár történtek próbálkozások a klasszteresedések elősegítésére, de ezek a többségében felülről jött kezdeményezések a ráfordításhoz képest csekély eredménnyel jártak. A hálózatok kialakításának egy valószínűsíthetően jobb módszere lehet a spontán kezdeményezések támogatása. Mindemellert az adott területet ismerő szolgáltatóknak fel kell, hogy tárják a KKV különböző szintű összefogásában rejlő előnyöket. Ha ezek a lehetőségek találkoznak a KKV jövőbeli elképzeléseivel, valamint a szükséges regionális támogatási forrás is rendelkezésre áll, akkor a KKV-k hálózatosodása egy sikeres folyamat lehet.

Az innovációs központok és különböző hídképző szervezetek Nyugat-Európában igen elterjedtek és a regionális gazdaságfejlesztés fontos intézményeivé váltak az utóbbi egy-két évtizedben, a kelet-közép-európai térségben azonban még csak kialakulóban vannak. Ezeknek az intézményeknek a sajátossága, hogy az infrastrukturális feltételek mellett a "soft" tényezők (pl. együttműködések generálása) is jelentősek, ugyanakkor az ez irányú tapasztalatok hiányosak a térségben.²⁶

Támogatott tevékenységek

- Nemzetközi hálózatokban való részvétel támogatása
- A KKV-k hálózatalakotási területeinek feltárása tanulmány formájában (közös beszerzés, közös értékesítés, közös fejlesztési és oktatási programok, termelési együttműködések, stb., közösen használható eszközök beszerzése, marketing akciók megvalósítása)
- Módszerek kidolgozása a vállalkozások érdekeltté tételére
- KKV brókerek alkalmazása, akiknek feladata a vállalkozások közötti együttműködések stimulálása
- A kialakulófélben lévő spontán kapcsolatok feltárása és megerősítésük
- Új kapcsolatok teremtése
- A beszállítói hálózatok erősítése lehetőségeinek vizsgálata
- Információgyűjtés a KKV adatbázisokhoz
 - A klaszter-szervezéshez ingyenes tanácsadás nyújtása
 - A működő klaszterek széleskörű bemutatása, a jó példa terjesztése
 - Modellek, variációk kidolgozása és bemutatása a vállalati együttműködésekre
 - „kézikönyv” a hálózatmenedzser számára

²⁵ A Közép-magyarországi Régió Stratégiai Terve 2001-2006

²⁶ A Közép-magyarországi Régió Stratégiai Terve 2001-2006

Megjegyzés: A klaszterek és virtuális vállalatok kialakulása meggyorsíthatja az egyes szektorok fejlődését, de a hálózatok erőltetett kialakítása lassíthatja is a vállalkozások fejlődését.

6.6.1.5 A „háztáji”, kevés eszközös bedolgozói körök szervezése

Cél

Az intézkedés célja a vállalatközi kapcsolatok javítása, a KKV-k együttműködésének, hálózatosodásának szervezése, támogatása a munkanélküliség csökkentése, a Régióban rendelkezésre álló munkaerő minél teljesebb kihasználása, végső soron az elmaradt térségek iparosítása megkezdésének érdekében.

Az intézkedés elsősorban az alábbi operatív célok elérését szolgálja:

- Az információáramlás és az együttműködés javítása
- A vállalatközi kapcsolatok javítása
- A vállalkozási, vállalkozói kultúra színvonalának emelése, fejlődésének gyorsítása

Indokoltság

A kisebb településeken, városok vonzáskörzetétől távol eső területeken kevés a munkahely, a munkaerő kihasználtsága alacsony. Ezekon a területeken jellemzően inkább mezőgazdasági tevékenység folyik, az ipari termelés részaránya alacsony. Japánban és Olaszországban történtek sikeres próbálkozások az ilyen „háztáji” bedolgozói körök szervezésére. Az intézkedés előnye a munkanélküliség csökkentése és a gazdasági aktivitás növelése mellett, hogy az ilyen területek alacsony bérköltsége miatt a termelés hatékonysága növelhető, az ott élő emberek életszínvonala javítható. Az ilyen települések önkormányzatai is általában nehéz helyzetben vannak, a helyi adók növekedésével az ő helyzetük is javulhat, így az intézkedésnek területfejlesztési hatásai is mutatkoznak. Végül, de nem utolsó sorban az intézkedés eredményeképp terjed az ipari és innovációs kultúra is.

Támogatott tevékenységek

- Japán és olasz hasonló módszerek tanulmányozása.
- A Régióban érintett kistérségekben rendelkezésre álló munkaerő képzettségének felmérése.
- A gyakorlattal rendelkező iparos és vállalkozási kör fejlesztési, továbbképzési lehetőségeinek vizsgálata.
- Az elképzelt speciális foglalkoztatás módszertanának, logisztikájának, minőségbiztosításának stb. kidolgozása.
- A módszer kipróbálására és elterjesztésére alkalmas technológiák kiválasztása.
- Próba projektek, értékelés, elterjesztés.

A projektkiválasztás kritériumai

A fent említett felmérések elvégzését követően pályázatok segítségével kell ösztönözni a vállalkozásokat mintaprojektek megvalósítására. A projekt kiválasztás kritériumai lehetnek:

- A projektben alkalmazott technológia: a pilot-projektek keretében célszerű több, különböző technológia kipróbálása, a programban való sikeres alkalmazhatósága
- A projekt hatása a közvetlen környezetre
- A projektben érintett helyi lakosok száma
- A projekt keretében termelt hozzáadott érték nagysága

6.6.1.6 Az ipari parkok és vállalkozási övezetek lehetőségeinek bővítése

Cél

Az ipari parkokban rejlő gazdaságfejlesztési lehetőségek kihasználása, a vállalatközi kapcsolatok javítása, és a gazdaságilag elmaradott területek felzárkóztatásának elősegítése a vállalkozási övezetek lehetőségeinek bővítése révén.

Az intézkedés elsősorban az alábbi operatív célok elérését szolgálja:

- Az információáramlás és az együttműködés javítása
- A vállalatközi kapcsolatok javítása

Indoklás

Jelenleg 165 ipari park van Magyarországon, amelyekben dolgozó vállalkozások jelentősen hozzájárulnak az ország gazdasági teljesítményéhez. 2000-ig bezárólag, az ipari parkok 2,7 milliárd dollár befektetést generáltak, területükön több, mint 1900 cég végzi tevékenységét. Az itt működő vállalkozások az ország exportteljesítményének 80%-át adják, ami a gazdasági növekedés motorjaként szolgál. Az ipari parkok kihasználtsága azonban még mindig relatív alacsony szinten van.

Az ipari parkok, tudományos parkok; inkubátorházak, innovációs központok; logisztikai parkok a nemzetközi és a hazai tapasztalatok szerint fontos szerepet játszanak az új ipari terek kialakításában. A Régióban megtalálhatók mindezek, de hatásuk a térszerkezet alakításában még kevésbé érezhető.²⁷ Az ipari parkok képesek előmozdítani az elmaradt térségek felzárkózását, fokozottabban érdekeltté kell tenni a sikeres vállalkozásokat, hogy fejlesztéseik egy részét érdemes legyen a megcélzott régiókba vinniük. A korábbi támogatási gyakorlat az ipari parkok infrastruktúra fejlesztésére korlátozódott.

Szükség lenne azonban az ipari parkok szolgáltatásainak támogatására is, hiszen az ipari parkok vállalkozások számára nyújtott előnyeinek többsége – a közös szolgáltató igénybevételeből eredő méretgazdaságosság, az együttműködések kialakulása a parkban lévő vállalkozások között, az üzletfejlesztő és támogató szolgáltatások parkban való jelenléte – a parkban szervezett szolgáltatásoknak köszönhető. Növelni kell a meglévő ipari parkok, tudományos parkok tökevonó képességét is.

²⁷ Közép-magyarországi Régió Stratégiai Terve 2001-2006

Támogatott tevékenységek

- A Régió ipari parkjaiban kialakult beszállítói láncok képviselőinek ösztönözése és támogatása annak érdekében, hogy egyes beszállítói kapacitásokat célszerű legyen áttelepíteni a nagyvállalat közvetlen közelébe
- Magasan kvalifikált menedzserek alkalmazásának támogatása az ipari parkokban
- Ipari parki menedzser képzési program támogatása
- Az ipari parkok által biztosított szolgáltatások körének bővítése
- A parkokban már működő vállalkozások együttműködésének ösztönzése
- Az Ipari Park címet nem nyert ipari parkok; üzleti és kereskedelmi stb. parkokban működő vállalkozások tevékenységének, legfontosabb paramétereinek felmérése, a bennük a vállalkozás közti kooperációk javítása céljából
- A vállalkozói övezetek kedvezményrendszerének felülvizsgálata új, nagyobb ösztönző erejű megoldások keresése
- A Régió innovációt támogató intézményeinek feltérképezése, a köztük való együttműködés rendszerének kialakítása

Megjegyzés

Az ipari parkok fejlesztési stratégiájának részletes kidolgozása előtt, a sikeres parkok illetve az ipari parkok képviselői vezetőinek véleményét és tanácsait közvetlenül is célszerű kikérni egy egynapos tanácskozás keretében. A kidolgozott stratégiát pedig célszerű vitára illetve véleményezésre bocsátani a pályázatok kiírása előtt.

6.6.1.7 A különböző szintű beszállítói tevékenységek ösztönzése

Cél

A vállalatközi kapcsolatok javítása, a KKV-k és a nagyvállalatok közötti beszállítói kapcsolatok erősítése, a multinacionális cégek igényeinek minél szélesebb körű kielégítése és a magasabb hozzáadott értéket képviselő beszállítási tevékenység ösztönzése.

Az intézkedés elsősorban az alábbi operatív cél elérését szolgálja:

- A vállalatközi kapcsolatok javítása

Indoklás

Nagyon sok multinacionális cég hozta tevékenységét Magyarországra, de a magyar beszállítók aránya továbbra is nagyon alacsony. A magyar cégek többsége termékei és folyamatai minőségéből adódóan nem képes a multinacionális cégek elvárásait teljesíteni. A beszállítókkal kapcsolatos elvárások pedig folyamatosan növekednek, a multinacionális cégek már nemcsak a gyártásban, de a termékfejlesztésben is számítanak beszállítóikra, így a jelenleg beszállító vállalatok innovatív képességeit is erősíteni kell. Így ezen cégek nemcsak megőrizhetik beszállítói pozíciójukat, de növelhetik a folyamatban az általuk hozzáadott értéket.

Ebben a folyamatban különösen nagy segítséget nyújthatnak azok a fejlesztési szolgáltatók és speciális technológiákkal rendelkező vállalkozások, amelyek a hagyományosan vett

beszállítói láncban nem, vagy alig voltak figyelembe véve, mert szolgáltatásaik általában nem folyamatosak, hanem esetiek.

Ezek a többségében innovatív cégek, már ma is nem kis mértékben közvetlen partnerei a hazánkban tevékenykedő transznacionális vállalatoknak.

A beszállítói tevékenységek a teljesség igénye nélkül, pl. az alábbi módon is feloszthatók:

- alkatrész és részegység szállítók
- szerszám, készülék és célgép gyártók
- fejlesztési szolgáltatók
- speciális technológiákat szolgáltatók, stb.

A jelenlegi gyakorlat szerint beszállítónak igazából az alkatrész és részegység gyártók valamint a speciális technológiákat szolgáltatók számítanak, mert ezeknek a cégeknek a tevékenysége szorosan kapcsolódik a beszállítást igénybevevő multi-, vagy transznacionális vállalat ütemezett gyártási tevékenységéhez mind térben, mind pedig időben. A fejlesztési szolgáltatók és szerszám, készülék illetve célgép gyártók tevékenysége nem folyamatos, hanem ciklikus, de esetenként sokkal több hozzáadott értéket és nagyobb kockázatvállalást tartalmaz mint a hagyományosnak tekinthető beszállítói kapcsolat.

Támogatott tevékenységek

- A különböző beszállítói tevékenységek fejlesztési igényeinek meghatározása
- A K+F tevékenységgel járó kockázat csökkentési lehetőségeinek vizsgálata
- A fejlesztési eredmények többszöri felhasználási lehetőségének vizsgálata
- A minőségügyi, termelékenységi ismeretek terjesztése
- A beszállítók támogatása a minőségügyi követelmények teljesítéséhez, tanácsadási projektek támogatása
- Az iparjogvédelem nyújtotta lehetőségek jobb kihasználási lehetőségeinek vizsgálata.

Projekt kiválasztás szempontjai (Beszállítók támogatása)

- Potenciális beszállító (audit alapján)
- Meglévő beszállítói szerződések, szándéknyilatkozatok
- Projekt mérete, önrész aránya
- Preferált iparág
- Megvalósulás helye (elmaradott térség, ipari park)
- Auditált tanácsadó (referenciák)

6.6.1.8 A vállalkozások európai beilleszkedésének segítése

Cél

A vállalkozások beilleszkedésének segítése, felkészítése az EU-csatlakozásból eredő kihívások és lehetőségek kezelésére, versenyképességük megőrzése, fejlesztése érdekében.

Az intézkedés elsősorban az alábbi operatív célok elérését szolgálja:

- Az információáramlás és az együttműködés javítása
- A vállalatközi kapcsolatok javítása

Indoklás

A felmérések szerint a magyar kis- és közép vállalatok többsége úgy véli, hogy felkészült az EU csatlakozással eljött változásokra. Többségük egyet ért abban, hogy ezáltal növekedik a verseny, de ezzel együtt úgy vélekednek, hogy az ő saját vállalkozásukat ez kevésbé fogja érinteni. A gazdasági szakértők közül időközben többen is a vészharangokat kongatják. Ennek fényében úgy tűnik, hogy a vállalkozások nem készültek fel kellő mértékben az EU tagsággal járó kihívásokra, de lehetőségekre sem. Például a különböző felmérések során megkérdezett vállalkozások elenyésző része készül a szomszédos országokra is kiterjeszteni a tevékenységét, miközben nyugati szomszédaink, illetve olasz, spanyol kis- és közép vállalkozások is egyre aktívabban tekintgetnek Magyarország felé.

Támogatott tevékenységek

- Az EU csatlakozással kapcsolatos országos felkészítő folyamat eredményeinek és hiányosságainak felmérése a KKV-k körében
- A különböző ágazatok szabályozókkal kapcsolatos információ igényének felmérése, tájékoztató anyagok készítése
- A Régió meghatározó ágazataiban dolgozó KKV-k számára szóló piackutatás, versenytárs elemzés készítése a környező országokra, versenytárs régiókra kiterjedően
- A különböző típusú vállalkozásoknak milyen információ halmazra van feltétlenül szüksége ahhoz, hogy a csatlakozás után ne kerüljön az információ hiány miatt hátrányos helyzetbe
- A nemzetközi partnerkereső adatbázisok ismertségének növelése
- Nemzetközi vásárokon való részvétel megkönnyítése, főbb nemzetközi vásárokon regionális stand szervezése
- Külföldi együttműködési, tapasztalatszerzési célú utak szervezése

6.6.1.9 A keresleti és kínálati oldal humán erőforrás fejlesztése

Cél

Az intézkedés célja egyik oldalról a kínálati oldalon az innovációval foglalkozó szakemberek szaktudásának fejlesztése, különös tekintettel az innovációs folyamatot támogató eszközökre. Célja továbbá a keresleti oldal vállalkozásai számára a vállalkozási ismeretek oktatásának kiterjesztése, valamint a szakképzett munkaerő keresésének és alkalmazásának elősegítése.

Az intézkedés elsősorban az alábbi operatív célok elérését szolgálja:

- Az információáramlás és az együttműködés javítása
- Oktatás és képzés fejlesztése

Indoklás

Az innovációt támogató folyamatok Magyarországon – és így a Régióban is - még relatív újszerűek és kiforratlanok. Az innovációs folyamatot támogató szervezetek többségénél még nem állnak rendelkezésre a korszerű menedzsment módszertanok. Amennyiben ez esetleg

meg is van, támogató szolgáltatók többségénél még nem halmozódott fel elegendő gyakorlati tapasztalat.

A keresleti oldalon lévő kis- és középvállalkozások túlnyomó része pedig nem rendelkezik kellő szintű vállalkezési ismeretekkel. Nem tudja magához vonzani, majd később forrás hiányában megtartani a magasan kvalifikált munkaerőt, vagy ha ezt meg is tehetné, nem érzi magát kellően ösztönözve kutató, fejlesztő mérnökök alkalmazására.

Az oktatásból hiányzik a gyakorlatorientáltság, a felsőoktatási intézmények és a vállalkozások közötti kapcsolatok gyengék. (Különös tekintettel a kis- és középvállalkozásokra. A multinacionális cégek egy része szorosabb együttműködésben van elsősorban műszaki felsőoktatási intézmények tanszékeivel)

Támogatott tevékenységek

- A frissen végzett diplomások valamint kutató fejlesztő mérnökök KKV-knál történő alkalmazásának támogatása
- Az innovációs menedzserek külföldi tapasztalatszerzésének ösztöndíjakkal történő segítése
- Tréningek az innovációt támogató üzleti szervezetek számára
- Szakember csereprogram a kutatói és üzleti szféra között
- Elemzések a gazdaság igények és a szakképzési kínálat egymáshoz illeszkedéséről, a Régió szakképzési és oktatási programjainak összevetése
- A szakképzésből kikerülők nyomon követése
- Kifejezetten KKV-k részvételével zajló, regionális alapon szervezett állásbörzék szervezése
- „KKV Akadémia” létrehozása

A projektkiválasztás kritériumai

Frisssdiplomások elhelyezkedését támogató projektnél:

- Támogatandó képzési formában való részvétel (mérnök, innovációs menedzser stb.)
- Preferált vállalkezési tevékenység
- Fejlesztői munkakör
- További foglalkoztatás vállalása

Innovációs menedzserek tapasztalatszerzésénél:

- Fogadói nyilatkozat megfelelő külföldi partnertől
- Munkaviszony és munkáltatói hozzájárulás vagy tanulmányi előmenetel
- Megfelelő szintű nyelvismeret

Csereprogramnál:

- Preferált kutatási, fejlesztési téma
- Közreműködő vállalkozások, kutatóintézetek száma
- Hazai, uniós partnerek
- Időtartam

6.6.2 Prioritás_2: Termék- és technológiafejlesztés

A KKV-k fejlődésének komoly gátja az általánosan jellemző alultőkésítettség és információhiányon túl, hogy többségében a világpiacon nem versenyképes terméket gyártanak és kevés kivételtől eltekintve elavult technológiákkal, alacsony termelékenységgel dolgoznak. Részben ebből is következik, hogy keveset tudnak fejlesztésre fordítani.

A Regionális Innovációs Stratégia második igen fontos prioritása tehát, hogy minden lehetséges eszközzel meg kell könnyíteni és segíteni kell a vállalkozások termék- és technológiafejlesztését.

6.6.2.1 Korszerű termékfejlesztési módszerek bemutatása és terjesztése

Cél

Az ötlettől a terméké válás folyamatának felgyorsítása, a sok ötlet és kevés termék országából a tengernyi ötlet és sok termék országává válni.

Az intézkedés elsősorban az alábbi operatív célok elérését szolgálja:

- Fejlesztési ráfordítások növelése
- Termékfejlesztés, technológia-transzfer segítése
- Az innováció népszerűsítése, innovációs ismeretek terjesztése

Indoklás

A termékfejlesztés célja a felhasználói igényeket (célpiacon) árban és minőségben kielégítő, a gazdaságos gyártást lehetővé tevő, szerelészelyes, technológiai-intenzív, környezetbarát konstrukció létrehozása és értékesítése a vállalkozás profitjának és folyamatos fejlődésének biztosítása céljából. Miért fontos a termékfejlesztés? A jól eladható termék gyártása általában lényegesen magasabb profitot biztosít, mint a beszállítói, illetve részegység-gyártói tevékenység. Magyarország image-át nagymértékben javítja, ha a kreatív magyar szellemre alapozott, eredeti és jó minőségben előállított saját termékkel jelenik meg a világpiacon.

Az utóbbi években az ipari termékek tervezésének és fejlesztésének filozófiája forradalmi változásokon ment keresztül. Amíg a korábbi felfogásban a tervezők csak a funkcionális és formai követelményekre helyezték a hangsúlyt, ma ezek mellett új követelményként jelentek meg a versenytárs termékek korszerűségi színvonalának összehasonlító elemzése, a termékek önköltségének folyamatos csökkentése, a termékfunkciók bővítése, az állandóan megújuló szabványelőírások figyelembevétele, valamint a termékek egész életpályájára kiterjedő költségelemzés.²⁸

Ma Magyarországon a kis- és középvállalatok körében, amíg egy ötletből terv lesz, nem ritka, hogy 5-10 év telik el, és csak kevés ötlet jut el a termék fázisig. Ez a lassú termékfejlesztési gyakorlat sok esetben piacvesztéshez, piacmúláshoz vezet. A korszerű termékfejlesztési módszerek bemutatásával és elterjesztésével a termékfejlesztés ideje lerövidíthető, kockázata csökkenthető.

²⁸ <http://www.consultingcenter.hu/portal/versenykepes/eredmenyek.html>

Támogatott tevékenységek

- A korszerű termékfejlesztési módszerek széleskörű elterjesztése:
 - A hazai és külföldi, sikeres termékfejlesztések tapasztalatainak hasznosítása
 - A korszerű termékfejlesztési módszerek oktatása innovációs menedzserek számára
 - Termékfejlesztési konzorciumok létrejöttének és folyamatos működésének ösztönzése
- A különböző termékfejlesztési kompetenciákkal kapcsolatos tanácsadási tevékenységek támogatása (iparjogvédelem, műszaki fejlesztés, piackutatás, stb.)
- Új, innovatív termékeket gyártó spin-off vállalkozások támogatása

A termékfejlesztési folyamat felgyorsításához szükséges magvető tőke alap létrejöttének támogatásának szükségességét a vállalkozások működési feltételeinek javítása kapcsán már tárgyaltuk.

- Innovációt támogató irodák kialakítása az egyetemeken
- A külföldön élő, magyar származású innovációs szakemberek feltérképezése, hálózatba szervezése, és szaktanácsadóként történő alkalmazása

6.6.2.2 Korszerű technológiai központok létrehozása közösségi segítséggel

Cél

A KKV-k korszerű, termelékeny technológiákhoz jutásának segítése. Az intézkedés elsősorban az alábbi operatív célok elérését szolgálja:

- Oktatás és képzés fejlesztése
- Fejlesztési ráfordítások növelése
- Termékfejlesztés, technológia-transzfer segítése

Indoklás

A technológiai centrum olyan gazdálkodó egység, amely a korszerű gyártási technológiát szolgáltatásként nyújtja a KKV-k számára. Miért van szükségük a KKV-knak technológiai centrumi szolgáltatásokra? Ennek alapvetően több oka van:

- A gyártástechnológiák többsége univerzálisan használható, termék-független, így szolgáltatásként is igénybe vehető.
- A termelékeny, korszerű csúcstechnológiák igen beruházás-igényesek, a kis- és középvállalatok kevés kivételtől eltekintve nem elég tőkeerősek ahhoz, hogy ezeket a berendezéseket és technológiákat megvásárolják.
- A rendkívül termelékeny kapacitást önállóan nem mindig tudják gazdaságosan kihasználni.
- A technológiai centrumok által nyújtott szolgáltatások a KKV-k számára nap mint nap olyan technológiai transfert jelentenek, amihez más módon az előbbi indokok alapján nem jutnak hozzá. Ez a technológiai transzfer lehetővé teszi, hogy a KKV-k részesedjenek a mások által már elvégzett fejlesztési tevékenységek eredményeiből és hasznosítási lehetőségeiből, javítva ezzel saját versenyképességüket.

A technológiai centrum előnyei:

- A KKV-k korszerű technológiákhoz jutnak a központok, szolgáltatások igénybe vételével
- A korszerű berendezések segítik a felsőfokú intézmények gyakorlati képzését
- A felsőfokú intézmények hallgatói, oktatói, kutatói részt tudnak venni a berendezések adaptációs továbbfejlesztési kutatásaiban

Jelenleg hazánkban ilyen technológiai központok csak elvétve működnek.

Támogatott tevékenységek

- Beszállító vállalatok technológiai szolgáltatás igényeinek felmérése, az elsősorban műszaki felsőoktatási intézmények mellett kialakítandó technológiai centrumok paramétereinek meghatározására
- A jelenleg is valódi technológiai centrumi szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások feltérképezése, előkészítve a technológiai centrumok országos hálózatának kialakítását
- Egy, a technológiai centrumok létrehozását és működését finanszírozó alapítvány létrehozása, ami alkalmas a közösségi és privát források fogadására és működtetésére

Megjegyzés

A vállalkozások technológiai centrum jellegű beruházásainak támogatása sokkal fontosabb egy-egy cég bármilyen más jellegű tevékenységének közvetlen támogatásánál (pl.: minőségbiztosítási rendszerfejlesztés, exporttámogatás stb.), mert a technológiai szolgáltatások révén több kis- és középvállalat műszaki színvonala emelkedhet, ha a cégek egy korszerű, termelékeny és gazdaságos technológiai lépést illeszthetnek az alkatrészgyártási műveleteik sorába.

6.6.2.3 Technológiai információs rendszerek kidolgozása és működtetése

Cél

Technológiai ismeretek terjesztése a vállalkozások körében, az általuk gyakran használt adatokra adatbázisok és portálok kifejlesztése, termelékenységük javítása érdekében

Az intézkedés elsősorban az alábbi operatív célok elérését szolgálja:

- Az információáramlás és az együttműködés javítása
- Termékfejlesztés, technológia-transzfer segítése
- A vállalkozási, vállalkozói kultúra színvonalának emelése, fejlődésének gyorsítása

Indoklás

Jelenleg a vállalkozások közül kevesen vannak tisztában a legújabb technológiákkal, és az ezek által nyújtott lehetőségekkel, ami többek között a korszerű technológiai információkhoz való elégtelen hozzáférésnek köszönhető. A KKV-k elavult technológiákat használnak, ez pedig alacsonyabb termelékenységet eredményez. A korszerű technológiákkal kapcsolatos ismeretek terjesztésével növekedhet az ipari kultúra szintje, elősegítheti azt a felismerést a vállalkozások vezetőinek körében, hogy a versenyképesség megőrzéséhez technológia fejlesztésre van szükség. Az információ átadás a technológia transzfer szolgáltatások

erősítésével, a meglévő technológia transzfer folyamatok hatásosságának növelésével kombinálva kedvező változásokat ígér.

Támogatott tevékenységek

- A szakmai szervezetek erősítése, ösztönzése szakma-specifikus technológiai információk összegyűjtésére
- Az intézmények kutatási erőforrásainak feltárása, állapotának felmérése és a kutatóhely-fejlesztés irányainak kimunkálása
- Külföldi tanulmányutak szervezése, ahol a vállalkozók megismerhetik a legújabb technológiákat
- Technológiai adatbázis, illetve portál fejlesztése
 - Anyagadatbázis
 - Innovatív technológiai eljárások és korszerű szerszámok adatai
 - Megmunkálási technológiák paraméterei
 - Technológiai centrumi szolgáltatások
 - Szabványok
 - Egyéb kiegészítő információk
- Üzleti kapcsolatok fejlesztését szolgáló adatbázis fejlesztése
- Együttműködő partner, vállalkozások és intézmények, valamint műszaki, gazdasági szakértők adatbázisának fejlesztése
- Meglévő műszaki eredmények adatbázisának kialakítása
- Best practice adatbázis adatainak folyamatos gyűjtése

Megjegyzés

A KKV információs rendszer lehetőséget ad a KKV-k tájékoztatási igényének felmérésére és a jól használható adatbázisok, portálok szükséges adattartalmának meghatározására.

6.6.3 Prioritás_3: Az innovációs kultúra terjesztése

A felmérések szerint a magyar társadalom többségének innovációs érzékenysége alacsony, a vállalkozások keveset fordítanak fejlesztésre, a sikeres innovációhoz szükséges ismeretek nem kis részben hiányoznak, és ezek elsajátításához szükséges tanácsadói, oktatási és képzési kultúra még sok helyen nem része a vállalati gyakorlatnak, ezért a lehető legszélesebb körben mindent meg kell tenni az innovációs kultúra fejlesztéséért. Az innovációs kultúra erősítése nem elégséges az innovatív vállalkozásokon belül, hanem ki kell terjednie az összes vállalkozásra és a társadalom minden rétegére.

6.6.3.1 *A meglévő tapasztalatok szintetizálása és megismertetése a KKV-kal (best practice)*

Cél

A hazai és nemzetközi tapasztalatok, sikertörténetek feltérképezése és ezek közkinccsé tétele, illetve a bennük rejlő specifikus információk, tanulságok és a használható módszerek eljuttatása a vállalkozásokhoz illetve a vállalkozásokat támogató szervezetekhez.

Az intézkedés elsősorban az alábbi operatív célok elérését szolgálja:

- A vállalalkozási, vállalkozói kultúra színvonalának emelése, fejlődésének gyorsítása

Indoklás

A hazai vállalkozók többségére jellemző, hogy kizárólag a saját üzletköréből adódó, a lehető legszűkebb problémákkal foglalkozik, így piac- és konkurencia stb. ismeretük az esetek többségében nem megfelelő. A vállalkozások vezetésének nyitottabbá tételével és a korszerű nemzetközi módszerek átvételével a vállalkozások fejlődése jelentősen gyorsítható. A felesleges vagy idejét múlt fejlesztések száma csökkenne, és a vállalkozások versenyképessége a jelenleginél gyorsabban növekedne. Az egyes iparágak legjobb gyakorlatainak (best practice) szisztematikus megismerése az egyik ilyen költségtakarékos és egyszerű módszer.

Támogatott tevékenységek

Mi a különböző területeken elérhető sikerek kulcsa?

- KKV fejlődési sikertörténetek bemutatása
- termékfejlesztési sikertörténetek bemutatása
- technológia fejlesztési sikertörténetek, stb. bemutatása

A különböző területeken sikereket elért országok gyakorlatának megismerése:

- A finn gazdasági csoda a nemzeti vállalatok fejlesztésében.
- Hogyan váltak az írek nagyhatalommá az IT területén?
- Milyen módszerekkel tudták részben iparosítani Sziciliát az olaszok?
- Hogyan segítették az egyes országok gazdasági felemelkedését az adott országban tevékenykedő multinacionális vállalatok? (Pl.: Spanyolország stb.)
- Mitől sikeresek például Ausztriában illetve Olaszországban a vállalkozások klaszter szerveződései?

A legjobb gyakorlati eredmények összegyűjtése a KKV-k működésének részterületein:

- KKV-k tevékenység- és létszámfüggő szervezeti modelljei
- a marketing és piackutatás lehetőségei
- a minőségközpontú szervezet és irányítás
- kreatív megoldások stb.

6.6.3.2 *Tanácsadási és oktatási projektek szervezése, támogatása*

Cél

Az innováció népszerűsítése, az innovációs ismeretek terjesztése. A tanácsadási és a folyamatos továbbképzési kultúra kialakításának segítése a KKV-k körében.

Az intézkedés elsősorban az alábbi operatív célok elérését szolgálja:

- Oktatás és képzés fejlesztése
- A vállalkezési, vállalkozói kultúra színvonalának emelése, fejlődésének gyorsítása
- Az innováció népszerűsítése, innovációs ismeretek terjesztése

Indoklás

A hazai KKV-k működésében a külső tanácsadók igénybevétele jelenleg meglehetősen ritkának számít, nem alakult ki a tanácsadási kultúra ebben a szektorban. A vállalkozások egyik oldalról drágának érzik a tanácsadást, másrészt számos vállalkozás vezetője nehezen ismeri be, hogy hasznos segítséget kaphat, vagy túl bizalmatlan ahhoz, hogy külső félt avasson be vállalkozásának működésébe, gondjaiba. A másik probléma, hogy a sokszor hangoztatott szlogen, ami a folyamatos tanulásra és új ismeretek befogadására vonatkozik, és aminek egy tervezett és tudatos továbbképzési folyamatban kellene megvalósulnia, a KKV-k piacán még mindig csak a vállalkozások töredékére jellemző.

Nemzetközi tapasztalatok szerint ennek a szektornak a tanácsadási és oktatási kultúrájának a fejlesztését különböző támogatott projektek és pályázatok formájában célszerű megvalósítani. Ahhoz, hogy a vállalkozók megismerjék a tanácsadási folyamatot, és felismerjék az oktatás fontosságát, el kell érni, hogy az ezzel kapcsolatos információk és a tanácsadás, oktatás révén nyerhető előnyök számukra ismertté váljanak. A világ számos országában beváltak az olyan típusú projektek, ahol a tanácsadás első néhány napját állami vagy más közösségi forrásból finanszírozzák és csak a nagyobb projektek esetében van szükség a cégek saját forrásaira is. Ez a technika lehetővé teszi a KKV-k számára a tanácsadási kultúra megismerését.

Támogatott tevékenységek

- Az oktatás és tanácsadás révén elérhető eredmények széleskörű bemutatása
- A tanácsadás új módszereinek és támogatási formáinak kidolgozása (pl. egyetemi oktatók által tartott tanácsadás vállalkozások számára)
- A tanácsadás különböző területein megfelelő módszerek kialakítása:
 - műszaki tanácsadás
 - technológiai audit
 - technológiai transzfer
 - menedzsment tanácsadás
- Pályázat-írási és projekt-menedzsment ismeretek átadásának támogatása

Megjegyzés

A tanácsadás és a folyamatos továbbképzés igényének felkeltése a jelenlegi hazai gyakorlat ismeretében igen nehéz feladatot jelent.

6.6.3.3 Benchmarking módszerek terjesztése

Cél

A vállalkozások – elsajátítva és alkalmazva a benchmarking módszereket – folyamatos önértékelést folytassanak, és saját tevékenységüket az ágazatukban elismerten vezető szerepet betöltő vállalkozások teljesítményéhez viszonyítsák, illetve ennek megfelelően határozzák meg a szükséges fejlesztéseiket.

Az intézkedés elsősorban az alábbi operatív célok elérését szolgálja:

- Oktatás és képzés fejlesztése
- A vállalalkozási, vállalkozói kultúra színvonalának emelése, fejlődésének gyorsítása
- Az innováció népszerűsítése, innovációs ismeretek terjesztése

Indoklás

A benchmarking egy viszonylag egyszerű és olcsó eljárás. Mindezek mellett ez a módszer olyan innovatív folyamatokhoz vezethet, amelyek jelentős teljesítménynövekedést, termelékenység-bővülést jelenthetnek. A magyar vállalkozásoknak nagyon kevés összehasonlítási alapjuk van arra, hogy versenytársaik hogyan teljesítenek, illetve hogy ők hogyan teljesítenek versenytársaikhoz képest. Kevés az elérhető statisztika, üzletági elemzés. Benchmarking módszerek alkalmazásával a vállalkozások mércét állíthatnak maguk elé, és megtalálhatják, hogy mely területeken erősek és – ami a tevékenység fejlesztése szempontjából sokkal lényegesebb – mely területeken gyengék.

A benchmarking technikával elérhető a:

- cég működésének és munkafolyamatainak javítása,
- költségek csökkentése,
- ügyfélpanaszok kezelése,
- hibák, hiányosságok feltárása,
- tőkemegtérülési ráta növelése,
- verseny és az iparág felülvizsgálata.

Ezen adatok ismeretében tudatosabbá, tervezhetőbbé válhat a vállalkozások fejlesztése.

Támogatott tevékenységek

- A benchmarking elemeinek és az alkalmazás előnyeinek megismertetése a vállalkozásokkal
 - Funkcionális benchmarking
 - Iparági benchmarking
- Vállalkozási kiválósági kategóriák paramétereinek kidolgozása
- Segédletek kidolgozása a cégek önértékeléséhez
- A versenyképesség elemeinek meghatározása a különböző iparágakban

6.6.3.4 A minőségi szemlélet és a korszerű vezetési módszerek terjesztése.

Cél

A minőségi szemlélet általánossá tétele, és a korszerű vezetési módszerek elterjesztése.

Az intézkedés elsősorban az alábbi operatív célok elérését szolgálja:

- Oktatás és képzés fejlesztése
- A vállalkozási, vállalkozói kultúra színvonalának emelése, fejlődésének gyorsítása

Indoklás

A minőségszemlélet általános elterjesztése terén a közelmúltban már értünk el eredményeket, azt mondhatjuk például, hogy a beszállító vállalatok többsége már rendelkezik valamilyen szintű minőségbiztosítási rendszerrel. Közismert, hogy nem a minőségtanúsítás megszerzése az igazán nehéz, hanem ahhoz kell sok idő és következetesség, hogy a minőség igénye beépüljön a dolgozók szemléletébe és ne külső kényszerek hatására legyen kikényszeríthető. A minőségszemlélet általánossá válásával igényesebbek leszünk a saját környezetünkkel szemben is, ami segíthet abban, hogy társadalmilag is előrelépjünk a rend és a tisztaság terén.

A korszerű vezetési módszerek területén még közel sem állunk a minőségszemlélet kialakítása területén elért eredményekhez. A KKV-k vezetőinek többsége előtt az ezekben a módszerekben rejlő lehetőségek szinte teljesen ismeretlenek.

Támogatott tevékenységek

- A minőségszemlélet hosszú távú megtartása és finomabb technikáinak elterjesztése.
- A minőség, a termelékenység és a versenyképesség kapcsolatának vizsgálata.
- A környezettudatos vállalatirányítás általánossá tétele.
- A vezetői információs rendszerek, a kontrolling alkalmazásának általánossá tétele.
- A cégmérethez igazodó korszerű vezetési módszerek elterjesztése.

Megjegyzés

A korszerű vezetési módszerek és a minőségszemlélet terjedése a versenyképesség megőrzésének és javításának egyik záloga.

6.6.3.5 Az eddigi támogatási módszerek objektív értékelése, és a tervezett támogatási projektek várható hatásának szimulálása

Cél

A közelmúlt tapasztalatainak felhasználásával hatékony KKV támogatási projektek kidolgozása.

Az intézkedés elsősorban az alábbi operatív cél elérését szolgálja:

- A tőkéhez, hitelhez jutás segítése

Indoklás

Ennek az intézkedésnek a keretében célszerű megbízni néhány tanulmány elkészítésével olyan tanácsadó, az innováció iránt elkötelezett, kreatív megközelítésre képes intézményeket, vállalkozásokat, amelyek áttekintnék, elemeznék és értékelnék a közelmúlt néhány országos, illetve regionális pályázati rendszerét. A készülő tanulmányokban át kellene tekinteni, hogy mennyire sikerült a pályázatokkal az elérni kívánt célokat megközelíteni, milyen általánosítható tapasztalatok vonhatók le.

A vizsgálatok tapasztalatainak felhasználásával, pedig tegyenek új pályázati javaslatokat, lehetőleg egyszerűsítve a pályázati rendszert, és adjanak becslést arra, hogy az így kidolgozott pályázati javaslatok révén milyen eredmények érhetők el a KKV-k innovációs készségének fejlesztésében.

Támogatott tevékenységek

- A KKV pályázati rendszerek tapasztalatainak összegzése, a támogatások mértékének és az elért eredményeknek az összevetése, javaslatok kidolgozása a korábbi tapasztalatok figyelembevételére alapján a pályázati rendszerek változtatására.
- A pályázati rendszerek egyszerűsíthetőségének vizsgálata.
- A sikeres és jó eredményeket elérő pályázók különleges kezelhetőségének vizsgálata.
- Az új pályázatokkal elérhető eredmények prognosztizálása, a pályázati folyamatok szimulálása révén a várható eredmények pontosítása.

6.6.3.6 Az innováció széles körű kommunikációja a felsőoktatásban résztvevők felé

Cél

A projekt célja az innovációs ismeretek terjesztése, az innovációhoz szükséges attitűd, az innovációra való érzékenység, innováció-tudatosság kialakítása a jövő vezető értelmiségének körében.

Az intézkedés elsősorban az alábbi operatív célok elérését szolgálja:

- Oktatás és képzés fejlesztése
- A vállalkezési, vállalkozói kultúra színvonalának emelése, fejlődésének gyorsítása
- Az innováció népszerűsítése, innovációs ismeretek terjesztése

Indoklás

A jelenleg aktív vezetői, vállalkozói réteg aktivizálása mellett nagyon fontos a gazdaság jövője szempontjából meghatározó szereplőkre is figyelmet fordítani. Ez azért is különösen fontos, mert a felsőoktatásban töltött évek alatt a diákok személyisége, motivációja, attitűdje még nagy mértékben változtatható, sokkal könnyebben, mint később.

Támogatott tevékenységek

- Termékfejlesztési esettanulmány verseny a felsőoktatásban résztvevők számára:
Az elmúlt évek során a magyar felsőoktatásban is megjelentek az esettanulmány versenyek, amelyek lehetőséget adnak a diákok számára, hogy megszerzett tudásukat

valós, vagy valóságghú szituációkban tegyék próbára. Javasoljuk egy olyan esettanulmány verseny megrendezését, amelyben egy termékötlet kidolgozása, kifejlesztése lenne a cél.

Egy olyan régió szintű verseny megszervezése és lebonyolítása, amelyben a résztvevőknek valamilyen – nem feltétlen műszaki! – innovációt kell létrehozniuk. A csapatoknak komplett projekteket kell kidolgozni: a műszaki megvalósíthatóság mellett figyelmet kell fordítaniuk a vevői igények, piacképesség vizsgálata, üzleti terv készítése, ergonómiára, szellemi tulajdonjogi kérdésekre, stb. A versenyben résztvevő csapatok tagjai különböző szakterületeket képviselnek (terméktervező, marketing-, gépész-, menedzsment- stb. szakos hallgató) ezáltal is életszerűbb, a valós üzleti életben történő együttműködési szituációt teremtve.

- Innovációs előadássorozat megszervezése:
A régió főbb egyetemén (nemcsak műszaki!) olyan előadássorozat megszervezése, ahol sikeres magyar innovációk kerülnek bemutatásra.
- Az Innovációs Szövetség Ifjúsági tagozatának megszervezése/megerősítése:
kapcsolatépítő jellegű rendezvények megszervezése, ahol az innováció iránt érdeklődő diákok egymással és az üzleti életben szereplő innovátorokkal is találkozhatnak.
- Szükséges az iparjogvédelmi ismeretek oktatásának beépítése minden műszaki és gazdasági jellegű egyetemi szintű képzésbe.

6.6.3.7 Az innováció széles körű kommunikációja a vállalkozói réteg és a társadalom számára

Cél

A cél az innovációs ismeretek, információk elterjesztése.

Az intézkedés elsősorban az alábbi operatív célok elérését szolgálja:

- Oktatás és képzés fejlesztése
- A vállalkozási, vállalkozói kultúra színvonalának emelése, fejlődésének gyorsítása
- Az innováció népszerűsítése, innovációs ismeretek terjesztése

Indoklás

A külföldi legjobb gyakorlatokat tanulmányozva arra a megállapításra jutottunk, hogy az innovációs intézményi rendszerek tevékenységének legsarkalatosabb pontja a legtöbb régiós stratégiában az ismeretterjesztés, információátadás. Ezen a téren a – legjobb mutatókkal rendelkező – Közép-magyarországi régióban is sok a teendő.

Támogatott tevékenységek

- Az innováció média-megjelenésének növelése
- Lobbytevékenység, információnyújtás a sajtónak innovációs témákról, a gazdasági magazinokban innovációval foglalkozó rovatok, KKV vezetők sikertörténeteinek megjelentetése, a Mindentudás Egyetemében innovációs blokk szerepeltetése

- A vállalkozókat képviselő szakmai szervezetek rendezvényein előadás, hírlevelekben innovációval kapcsolatos ismeretek, sikertörténetek közvetítése (Magyar Innovációs Szövetség, VOSZ, ...)
- Szabadegyetem, szakkollégium, virtuális oktatási intézmény létrehozása és beindítása²⁹
- Üzleti terv készítő verseny: számos országban bevált és Magyarországon is volt kezdeményezés arra, hogy az innovatív ötlettel rendelkező, vállalkozás-alapításban gondolkodók üzleti terv verseny keretében mérik össze ötleteiket és tudásukat. A verseny legjobbjai ezt követően tőkét is kapnak az ötleteikre alapozott vállalkozás beindításához

²⁹ Hasonlóan a Közép-dunántúli régió Innovációs Stratégiájában és Akciótervében leírtakhoz.

7 Forrásallokációs terv

Az innovációs stratégia megvalósításához szükséges források ütemezését az alábbi táblázat mutatja:

	Prioritások/Intézkedések	2004	2005	2006	2007	2008	Összesen
I. Prioritás	A KKV-k működési feltételeink javítása						1906
1.	Interaktív, folyamatosan karbantartott vállalati információs rendszer kialakítása és működtetése.	20	30	20	20	20	110
2.	A multi- és transznacionális cégek igényeinek monitorozása, és a többszintű folyamatos kommunikáció ösztönzése.	0	15	10	10	10	45
3.	A tőkéhez, forgóeszközhöz jutás feltételeinek javítása.	40	200	250	300	350	1140
4.	A vállalkozások összefogásának ösztönzése (klaszterek és virtuális vállalatok).	0	23	18	22	25	88
5.	A „háztáji”, kevés eszközös bedolgozói körök szervezése.	0	10	15	0	0	25
6.	Az ipari parkok és vállalkozási övezetek lehetőségeinek bővítése.	0	18	24	20	15	77
7.	A különböző szintű beszállítói tevékenységek ösztönzése.	0	50	60	72	90	272
8.	A vállalkozások beilleszkedésének segítése, felkészítése az EU csatlakozásból eredő kihívások és lehetőségek kezelésére.	0	18	0	0	0	18
10.	A keresleti és kínálati oldal humán erőforrás fejlesztése.	0	27	30	34	40	131
II. Prioritás	A termék- és technológiafejlesztés ösztönzése						1570
1.	Korszerű termékfejlesztési módszerek bemutatása és terjesztése.	20	100	120	130	150	520
2.	Korszerű technológiai központok létrehozása közösségi segítséggel.	0	100	160	200	240	700
3.	Technológiai információs rendszerek kidolgozása és működtetése.	0	60	80	100	110	350
III. Prioritás	Az innovációs kultúra színvonalának emelése						389
1.	A meglévő tapasztalatok szintetizálása és megismertetése a KKV-kal (best practice).	10	10	12	15	18	65
2.	Tanácsadási és oktatási projektek szervezése, támogatása.	10	20	30	25	20	105
3.	Benchmarking módszerek terjesztése.	0	10	15	18	22	65
4.	A minőségi szemlélet és a korszerű vezetési módszerek terjesztése.	0	10	14	0	0	24
5.	Az eddigi támogatási módszerek objektív értékelése, és a tervezett támogatási projektek várható hatásának szimulálása.	0	5	0	0	0	5
6.	Az innováció széles körű kommunikációja a felsőoktatásban résztvevők felé.	0	12	15	0	0	27
7.	Az innováció széles körű kommunikációja a vállalkozói réteg és a társadalom számára.	0	20	23	25	30	98
	Összesen	100	738	896	991	1140	3865

8 Akcióterv

8.1 Interaktív, folyamatosan karbantartott vállalati információs rendszer kialakítása, működtetése

Cél

A meglévő nyilvános cégbázis adatainak felhasználásával, széles körben alkalmazható, a helyi információk összesítésére alkalmas, az egyedi igényekhez rugalmasan alakítható adatbázis létrehozása, ami lehetővé teszi a KKV-k tevékenységének monitorozását. Az összegyűjtött adatokból jól használható portálok és további adatbázisok állíthatók össze, és jobban tervezhetővé válik a KKV-k támogatása.

Indoklás

A kis- és középvállalatok fejlődésének egyik legnagyobb gátja a különböző felmérések szerint az általános információ hiány:

- KKV-k egymás közötti együttműködéséhez szükséges információk (pl. szabad kapacitások, technológiai szolgáltatások stb.),
- KKV-k és a fejlesztési szolgáltatók kapcsolata,
- fejlesztési szolgáltatók tevékenységei stb.

Az elmúlt években többféle KKV-kal kapcsolatos adatbázis készült, de a meglévő vállalati információs rendszerek közös problémája, hogy egyszer feltöltötték az adatokat, de a karbantartás nem biztosított. A rendszerek nem interaktívak, ezért sok vállalkozás tekintetében már nem időszerű adatok állnak rendelkezésre. Azoknak a cégeknek, akik gyakran kerülnek kapcsolatba az adatbázist működtető központtal, pontosabbak és általában napra készebbek az adatai, mint a többi vállalkozásé.

Az újonnan elkészítendő, és a tervek szerint sokcélúan használható interaktív, folyamatosan karbantartott vállalati információs rendszer alapját célszerű valamilyen, a cégbíróság adataira támaszkodó cégbázis (KERSZÖV, OPTEN stb.) felhasználásával elkészíteni, mert így a párhuzamos feldolgozás elkerülhető. A kidolgozandó rendszernél törekedni kell egy egyszerű, jól áttekinthető kiépítésre, lehetőleg a legfontosabb adatok szakszerű gyűjtésére. A szoftvernek kellően rugalmasnak kell lennie ahhoz, hogy a helyi egyedi igényeket is kielégítse. Az elképzelés lényege, hogy egy egyszer kidolgozott szoftvernek kellene terjesztésre kerülnie. Ösztönözni kellene a különböző fejlesztési szolgáltatókat saját KKV adatbázisuk elkészítésére. A rendszer lehetővé tenné, hogy bizonyos adatok a KKV-k tevékenységéről egy-egy helyi, kistérségi illetve regionális központban vagy akár országosan is a hálózatba kapcsolás révén összegyűjthetők, lekérdezhetők legyenek. Egy ilyen rendszer kiépítése esetén rövid idő alatt létrehozható a KKV-k tevékenységének helyi, kistérségi és regionális (sőt országos) monitoring rendszere.

Vannak-e előnyei az interaktív megoldásnak?

Az interaktivitás nem feltétlenül on-line kapcsolatot jelent az adott vállalkozás és a helyi központ között, hanem egy folyamatos kapcsolattartást a központ vállalati referense és az adott vállalkozás vezetője, vagy a kapcsolattartással megbízott alkalmazottja között. Tapasztalataink szerint a személyes kapcsolatok révén sokkal jobb és tartósabb együttműködések alakulnak ki, mintha az egyes információkhoz személytelen adatbázisokból jutnak hozzá a vállalkozások.

Az interaktív vállalati adatbázis gondolatánál az alábbi feltételezésekből indultunk ki:

- Minden vállalkozásnak folyamatosan műszaki, gazdasági és üzleti információkra van szüksége
- A vállalkozásoknak előnyös, ha egy helyen szerezhetik be a vállalkozásukkal kapcsolatos műszaki, üzleti, stb. információk zömét
- A vállalkozásoknak érdeke, hogy fejlesszék üzleti lehetőségeiket, terheljék szabad kapacitásaikat, és megoldást találjanak a speciális megmunkálást, szakértelmet igénylő problémáikra
- Az interaktív adatbázist működtető központoknak, fejlesztési szolgáltatóknak fontos, hogy megismerjék a vállalkozások információs és fejlesztési igényeit, mert ezen keresztül lesz lehetőségük a saját szolgáltatásaik jobb értékesítésére
- A közvetlen vállalati információk alapján, azokon a helyeken, ahol ilyen típusú interaktív információs központot működtetnek, kialakul egy ki-mit gyárt, szolgáltató, milyen különleges kapacitásokkal rendelkezik, stb. adatbázis

Támogatott tevékenységek

- A pilotprojekt keretében egy széles körben terjeszthető rugalmas szoftver beszerzése az arra alapozott rendszerépítő know-how kifejlesztése
- Támogatási rendszer kidolgozása az interaktív vállalati információs rendszer használatának folyamatossá tételére a régió fejlesztési szolgáltatói körében
- A Régióban működő interaktív vállalati információs rendszerek adatait szintetizáló, és a Régióban működő KKV-kkal kapcsolatos statisztikákat készítő bázis intézmény kijelölése, vagy pályázat alapján történő kiválasztása (monitoring)
- Az információs központok ösztönzése, hogy rendszerezett információkkal is lássák el a vállalkozásokat (pl. hírlevél, új adatbázisok, fejlesztési és befektetési ajánlatok, stb.)
 - A vállalkozásokat érintő törvények, előírások változásai
 - Technikai újítások, új anyagok
 - Fejlesztési eredmények
 - Kiállítások, pályázati információk
 - Egyéb információk
- A folyamatosan feltöltött KKV adatbázisokból különböző **információs portálok és adatbázisok** összeállítása, mint például:
 - KKV termék és szolgáltatás portál
 - Technológiai centrumi szolgáltatások portálja
 - Szabad kapacitások portálja
 - Gyártó kapacitást kereső portál
 - Fejlesztési szolgáltatók szolgáltatásai

Az interaktív vállalati információs rendszereknek helyi, mikro-regionális szinten kell működni, akár olyan módon is, hogy egy-egy vállalkozás több helyi központtal is tarthat kapcsolatot, attól függően, hogy melyik központ milyen színvonalú, illetve tartalmú

szolgáltatást tud nyújtani a cégeknek. A közös szoftver használata lehetővé teszi a párhuzamosságok elkerülését a különböző központok adatainak összesítésénél.

Az előzetes vizsgálatok, korábbi tapasztalatok alapján valószínűsíthető, hogy egy-egy vállalati referens maximum néhány száz céggel képes interaktív kapcsolatot folyamatosan tartani.

A Közép-magyarországi régióban jelenleg közel 12 000 db. kis-és középvállalkozás és közel 100 000 db. mikrovállalkozás működik, ezeknek kb. 10 %-a tevékenykedik az innovációs szempontból kiemelkedő jelentőségű feldolgozóiparban. Feltételezve, hogy egy-egy központnak maximum néhány száz (vagy egy-két ezer) vállalkozással célszerű interaktív kapcsolatokat kiépíteni, az átfedéseket is figyelembe véve a Régióban 10-20 helyi központ már le tudná kezelni az innováció szempontjából fontos KKV-kat.

Miért fontos a szervezett módon kiépítendő interaktív adatbázisok kialakítása?

Jelenleg egyetlen szervezet sem rendelkezik kellő mélységű információkkal arra vonatkozóan, hogy a Régió KKV-i milyen területeken, mivel foglalkoznak, milyen problémákkal küzdenek, hol vannak olyan területek, ahol a külön-külön elért eredmények indokoltá tehetik a KKV-k hálózatokba tömörülését, milyen egyedi, illetve közös fejlesztési igények fogalmazódnak meg, milyen típusú pályázatokra lenne szükség a fejlődés és versenyképesség élénkítéséhez.

A vállalkozások igen sok forrásból szerzik be a működésükhöz szükséges információkat, sok számukra fontos információ az esetek nagy részében csak késve érkezik hozzájuk, ami esetenként károkat is okoz.

Ha az interaktív adatbázisok működnek, az élénkíteni fogja a vállalkozások egymás közti együttműködését, valamint lehetőség nyílik a vállalkozások és a fejlesztési szolgáltatók közötti kapcsolatok fejlesztésére is. Mindkét tényező javítja a vállalkozások működési feltételeit.

Pénzügyi keret

A KKV adatbázis kifejlesztésének (pilotprojekt) költsége kb. 20 millió forint, ami a portálok kifejlesztésének költségeit nem tartalmazza. Az előzetes információk szerint az adatbázis kb. három hónap alatt kifejleszthető, és rövid idő alatt feltölthető adatokkal. Valószínűsíthető, hogy kb. fél év alatt 10-20 000 vállalkozás adatai lesznek összesíthetők, ami alapjául szolgál a KKV-k tevékenységének további fejlesztéséhez.

Az adatbázis használatának és folyamatos karbantartásának ösztönzését regionális pályázatok keretében célszerű megoldani, aminek keretében a fejlesztési szolgáltatók ösztönözhetőek lennének évi 1-2 millió forint elnyerhető forrás fejében. Véleményünk szerint hajlandók lennének a saját adatbázisuk feltöltésére és működtetésére is, valamint a helyi központok által évente néhány alkalommal kért összesített adatok megadására.

A monitoringot végző, az adatokat évenként összegző intézmény ezt a tevékenységet valamint az összesített adatokból különböző portálok készítését és karbantartását évente kb. 5-10 MFt megbízási díj, vagy pályázat keretében elnyerhető támogatás keretében el tudná végezni.

Év	2004	2005	2006	2007	2008	Összesen
Forrás (MFt)	20	30	20	20	20	110
Önrész	5	7	5	5	5	27
Összesen	25	37	25	25	25	137

Ütemezés:

- Az első feladat a **pilotprojekt** keretében az interaktív vállalati információs minta rendszer kifejlesztése (2004)
- Támogatási pályázat kidolgozása (2005)
- Támogatási pályázat meghirdetése, interaktív központok megbízása (2005)
- A monitoringot végző bázis intézmény kiválasztása (2005)
- Az összesített adatok alapján portálok készítése (2006)
- Az interaktív vállalati információs rendszer folyamatos működtetése (2005-2008)

Eredményindikátorok

- Az adatbázisokban folyamatosan interaktív úton nyilvántartott adatokkal szereplő KKV-k aránya a régióban működő összes KKV-hoz képest
- Az interaktív adatbázist kialakító szolgáltatók, vállalkozások száma
- A Régióban működő azon fejlesztési szolgáltatók száma, amelyek a rendszert hálózatban használják
- Az adatbázisban tárolt KKV-k fejlődési rátája a Régió összes vállalkozásához képest

8.2 A tőkéhez, forgóeszközhöz jutás feltételeinek javítása

Az intézkedés az alábbi célok eléréséhez járul hozzá:

Az innovációhoz szükséges tőkéhez, forgóeszközhöz jutás segítségével javítja a Régió KKV-inak működési feltételeit, növeli versenyképességüket.

A tőkéhez, forgóeszközhöz jutást az intézkedés az alábbi részcélok elérésével szolgálja:

- A fedezethiányos, innovatív vállalkozások segítése az uniós pályázati támogatások elérésében, garancia biztosításával
- Innovatív ötletek megvalósítására, termékfejlesztésre alapított vállalkozások elindításának segítése tőkével
- Forrásbevonási formákkal, likviditás-menedzseléssel, uniós, országos és regionális pályázati forrásokkal kapcsolatos ismeretek terjesztése

Indoklás

A KKV-k működési színvonalát vizsgáló valamennyi elemzés megállapítja, hogy a hazai vállalkozások többsége alultőkésített. A legtöbb KKV-nak komoly problémát jelent a fejlesztési hitelek igénybevételéhez szükséges fedezet biztosítása. A KKV-k fejlődését szolgáló pályázatokban megfogalmazott feltételek a KKV-k többsége számára – hasonló okokból – szinte teljesíthetetlenek.

Enyhe túlzással állíthatjuk, hogy gyakorlatilag azok a vállalkozások juthatnak fejlesztési forráshoz, amelyeknek az anyagi helyzete ezt nem feltétlenül indokolja.

A KKV-k forráshiányának azonban két szubjektív oka is van.

Az egyik a vállalkozók tájékoztatatlansága a tőkebevonási, finanszírozási és likviditás-menedzselési lehetőségek terén. Ezen a problémán tájékoztatással, képzéssel, illetve a pénzügyi, gazdasági tanácsadás igénybevételét vonzóbbá tevő, támogatott tanácsadással segíthetünk.

Meg kell azonban jegyezni, hogy a vállalkozások még az ismeretek birtokában is nehezen szánják rá magukat, hogy éljenek e lehetőségekkel, hiszen költségük magas, a vállalt terhek, illetve a gazdaság alakulása bizonytalan. Regionális szinten ezen – már objektív – tényezők egy részét is befolyásolhatjuk pozitívan.

A másik, a megfelelő tőkeellátottságot hátráltató tényező a helytelen tulajdonosi szemlélet. Sok kis- és középvállalkozó ugyanis nem hajlandó társtulajdonosokat bevonni vállalkozásába, és ezáltal olyan tőkétől esik el, amely segíthetne vállalkozásának fejlesztésében, a piaci igényeknek megfelelő ütemű és méretű fejlesztés megvalósításában.

Az elemzések tanulsága szerint a Közép-magyarországi régióban működik a legtöbb innovatív vállalkozás, a legtöbb egyetem és kutatóintézet. Vélhetően itt keletkezik tehát a legtöbb kutatási eredmény, ötlet, melyre vállalkozást lehetne alapítani (spin-off vállalkozás). A Régió működő vállalkozásainak fentebb taglalt problémáin túl az intézkedés segíteni kívánja az innovatív ötletek, termékek kifejlesztését, illetve az ezekre alapozott vállalkozások alapítását, elindítását. Ezt egy, a nemzetközi gyakorlatban jól ismert – ugyanakkor a mai magyar tőkepiacon hiányként jelentkező – regionális magvető tőkealap létrehozásával, működtetésével kívánja pótolni.

Tekintve a Régió fenti adottságait, itt működhetne a leghatékonyabban egy kísérleti jellegű magyar magvető tőkealap projekt.

Támogatható tevékenységek

A tőkéhez, hitelhez jutás feltételeinek javítása jelentős részben az állami, és nem a regionális szintre tartozik. Ezen problémakörbe tartozik az adókulcsok és közterhek csökkentése, a vállalkozások befektetéseit ösztönző szabályozók bővítése. A regionális szinten felvállalható, támogatható tevékenységek a következők:

- A különböző forrásbevonási formákkal, likviditás-menedzseléssel kapcsolatos ismeretek terjesztése (hitel, kockázati tőke, lízing, faktoring stb. – előadások, tájékoztató anyagok)
- Az Európai Unió, országos és regionális pályázati források népszerűsítése
- Portál létrehozása, működtetése, vagy meglévő fejlesztése, népszerűsítése
- Regionális garanciaalap létrehozása, illetve a létrehozását célzó megvalósíthatósági tanulmány elkészítése a preferált ágazatokban tevékenykedő, innovatív KKV-k számára, elsősorban az uniós pályázati források elérhetőségének javítása érdekében
- Regionális magvető tőkealap létrehozása, illetve a létrehozását célzó megvalósíthatósági tanulmány elkészítése

Pénzügyi keret

Évi két rendezvénnyel számolva az ismeretközlést célzó konferenciák évi költsége 3 millió Ft, tájékoztató anyagok évi 2 millió Ft.

A garanciaalap létrehozásának lehetőségét vizsgáló tanulmány költségeit 8 millió Ft-ra, míg a magvető tőkealap létrehozását célzó megvalósíthatósági tanulmányét 10 millió Ft-ra becsüljük. Az alapok szervezésének költsége 20 millió forintra tehető. Az alapok valamint működtetésük szükséges forrásait a Régió részéről mintegy 2-300 millió forintra becsüljük.

Az intézkedés költségigénye a 2004-2008 tervidőszakban 1140 millió Ft: 2004-ben 40 millió Ft, a 2005-ben 200 millió, 2006-ban 250 millió, 2007-ben 300 millió, míg 2008-ban 350 millió forint forrásigénnyel számolhatunk.

Év	2004	2005	2006	2007	2008	Összesen
Forrás (MFt)	40	200	250	300	350	1140
Önrész/EU/Egyéb	5	100	125	150	175	555
Összesen	45	250	310	380	440	1695

Ütemezés

A rendezvényszervezés és a kiadványok elkészítése évi rendszerességgel folyik. A megvalósíthatósági tanulmányok elkészítése még 2004-ben megkezdődhet és 2005 első félévében befejeződhet, időigényük 6-8 hónap. Az alapok szervezésével, előkészítésével az alap kezelésére kiválasztott egy-egy szakembert, esetleg tanácsadó céget célszerű megbízni, a szervezés kb. egy-másfél évet vesz igénybe, tehát 2006. első félévében állhatnak fel az alapok.

Végső kedvezményezett

- Pályázat útján kiválasztott tanácsadó, kiadványkészítő és rendezvényszervező szervezetek (vállalkozások, alapítványok, szövetségek, kamara)
- Pályázat útján kiválasztott innovatív KKV-k, innovatív ötletek, termékfejlesztési projektek

Végrehajtás intézményrendszere

Az intézkedést egy, a Pro Régió Kht. által megbízott szervezet hajtja végre. A végrehajtást közvetlenül a Kht. ellenőrzi, míg a RIS céljainak megvalósulását a Közép-Magyarországi Regionális Fejlesztési Tanács Innovációs Bizottsága felügyeli. Ez utóbbi szervezet felállítására a RIS írása során több javaslat is elhangzott, s a Közép-Magyarországi Regionális Fejlesztési Tanács napirendjén szerepel.

Projektkiválasztás kritériumai

A tanácsadó szervezetek kiválasztásának szempontjai:

- Megfelelő szakértői háttér
- KKV gyakorlat
- Referenciák

A kedvezményezett KKV-k kiválasztásának szempontjai:

- Fejlesztési projekt minősítése innovációs szempontból (újdonosság, realitás, készütségi szint, sikerre vitel ideje, stb.)
- A támogatással (befektetéssel) eljut-e a sikerig, vagy több lépcső szükséges
- A projekt jelentősége a régió szempontjából
- A vállalkozás gazdasági, személyi háttere

Indikátorok

- Rendezvények száma, résztvevők száma
- KKV-khoz eljuttatott kiadványok sorozat és példányszáma
- A Régió portál ezen lapjának látogatottsága

- Kihelyezhető és kihelyezett magvető tőke, kihelyezések száma, sikeres (nyereségesre fordult) projektek száma, később: gazdasági eredményesség jelzőszámai
- A garanciaszerződések száma, pályázhatóvá vált, illetve elnyert támogatások összege, a megvalósult beruházások összértéke

8.3 A vállalkozások összefogásának ösztönzése (klaszterek és virtuális vállalatok)

Cél

A KKV-k hálózatalakotási kedvének javítása, a hálózatosodásban rejlő elméleti előnyök gyakorlati eredményekre váltásával.

Indoklás

Napjainkban egyre gyakrabban foglalkoznak a vállalkozások közötti együttműködésekkel. Az Európai Unió gazdaságfejlesztési politikája is ilyen irányt vett: a támogatások az egyes vállalkozások helyett egyre inkább a vállalatok együttműködésére irányulnak.

A változó világban a gyors alkalmazkodás vált az egyik sikertényezővé, amely újfajta, hatékony kommunikációt és együttműködést feltételez. A verseny nem zárja ki az együttműködést, de az együttműködés nagyban hozzájárulnak a sikerhez. A gazdaságban bekövetkezett változásokra, és a változások által generált új kihívásokra – különösen a KKV szektorban – a vállalati kooperációk jelenthetik az egyik jó választ.

A vállalati együttműködéseknek többféle formája létezik: hálózatok, klaszterek, iparági körzetek stb.

A hálózatosodás realizálható előnyei:

- Elősegíti a nemzetközi piacra történő kilépést
- A klaszter tagjai egymás fejlődését ösztönzik
- Növekvő innovációs és tanulási kapacitás jellemző, a hálózat tagjai egymástól tanulhatnak
- Szinergia hatások alakulhatnak ki
- A sikeres együttműködések más cégeket is ösztönöznek ezen magatartás folytatására
- A tömörülés lobbija ereje együtt nagyobb, mint egyes résztvevőké
- A termelékenység növekedése, a tudás és az információk gyors és olcsó elérése, az intézmények és a közjavak hatékony felhasználása válik lehetővé, a méretgazdaságosságból eredő hátrányok kiküszöbölhetők
- Az innovációs kapacitás és az alkalmazkodóképesség növekedése, a technológiai ismeret elterjedése, diffúziója gyors és hatékony az ilyen szerveződésekben, a helyi versengés a cégeket állandó innovációra kényszeríti.

	Hálózatok	Klaszterek
Tagság	Meghatározott (zárt tagság)	Nyílt szerveződés
Együtműködés alapja	Szerződéses kapcsolatok	Szociális értékek
Együtműködés jellege	Együtműködésen alapulnak	Együtműködésen és rivalizáláson alapulnak
Kohézió	Közös üzleti célok	Kollektív vízió
Résztvevők	Vállalatok	Vállalatok, intézmények, szakmai szervezetek

Rosenfeld (2001) alapján szerkesztette Imreh Szabolcs, SZTE Regionális és Alkalmazott Gazdaságtani Tanszék

A klaszterek és a hálózatok közötti különbség:

- A hálózatok jellemzően vállalkozások között, közös üzleti célok megvalósítására jön létre,
- A klaszter tagjai között a vállalkozásokon kívül egyéb, non-profit intézmények is szerepelnek és speciális tudású munkaerővel, képzéssel, innovációval járulnak hozzá a klaszter teljesítményéhez.

Hálózat-brókerek:

A hálózatok fejlesztésében kiemelkedő szerepet játszanak az úgynevezett bróker szerepet betöltő egyének vagy ügynökségek (koordinátorok). A brókerek feladatának leghangsúlyosabb része a már meglévő, spontán kezdeményezések támogatása. Ezzel jelentősen fel lehet gyorsítani az együtműködések létrejöttét.

Hogyan lehet sikeresen támogatni a klaszterek megerősödését?

A létező hazai hálózatok elsősorban beszerzési hálózatok, beszállítói kapcsolatokra terjednek ki. A hazai hálózatok építésében, magasabb szintű együtműködések kialakításában kulcstényező **a tudás terjedése, a "tudásalap" létrehozása**. Ebben a folyamatban nagy jelentősége van az innováció fejlődését segítő **intézményrendszernek**, amely hozzájárul a tudás diffúziójához.

A klaszterek fejlesztésénél nem lehet erőltetni a klaszterek létrejöttét (Legendijk 1999, Porter 1998/c). A klaszterek kialakulásához a vállalkozásoknak maguknak kell felismerniük az együtműködésből származó előnyöket, és nyitottá kell válniuk kapcsolatok építésére. A folyamat csak az üzleti érdekek felismertetésével ösztönözhető. Ennek az ismeretterjesztésnek alkalmas formái az előadások, tanfolyamok, szakmai rendezvények. Ezek elősegíthetik, hogy a vállalkozások készek legyenek az együtműködésre.

Az európai klasztervizsgálatok alapján Lagendijk javaslatai a klaszterfejlesztéssel kapcsolatban (Lagendijk 1999):

Lehet (ajánlott)	Nem lehet (nem célszerű)
<ul style="list-style-type: none"> • ösztönözni a klaszterek fejlődését • a klasztert demonstrációs modellként felhasználni • buzdítani a cégeket új együttműködések kialakítására • törekedni a klaszter bővítésére • a régió iparágai globális piacának felmérni • támogatni a nagyvállalatokat és fejlesztő ügynökségeket a klaszterek élénkítésében 	<ul style="list-style-type: none"> • klasztert mesterségesen létrehozni • a klasztert mint végcélt hirdetni • egyes klaszterek vagy cégek túlélése mellett elköteleződni • létrehozni egyetlen klasztert hosszú távra • fókuszátlan támogatást nyújtani • innovációt ösztönözni, amikor a cél a modernizáció • a fejlesztési ügynökségeket egymással versenyeztetni

Ezen túl az Európai Unió tapasztalatai azt mutatják, hogy a klaszter-fejlesztési politikák a régió gazdasági fejlődésének egészét helyezik a fókuszba és nem egy-egy iparágra koncentrálnak.

Támogatott tevékenységek

- A KKV-k hálózatalakotási területeinek feltárása tanulmány formájában:
 - Közös beszerzés
 - Közös értékesítés
 - Közös fejlesztési és oktatási programok
 - Termelési együttműködések,
 - Közös használható eszközök beszerzése
 - Marketing akciók megvalósítása
- Módszerek kidolgozása a vállalkozások érdekeltté tételére
- KKV brókerek alkalmazása, akiknek feladata a vállalkozások közötti együttműködések stimulálása:
 - A kialakulófélben lévő spontán kapcsolatok feltárása és megerősítésük
 - Új kapcsolatok teremtése
 - A beszállítói hálózatok erősítése lehetőségeinek vizsgálata
- Információ gyűjtés a KKV adatbázisokhoz
 - A klaszter-szervezéshez ingyenes tanácsadás nyújtása, a klaszteresedés kezdeti fázisában ingyenes segítség, mentoring: kooperációs megállapodások kötéséhez, együttműködések végrehajtásához kompetenciákra van szükség, ehhez pedig az együttműködésben szükséges tapasztalat szükséges. Ezért olyan tanácsadókkal kell segíteni a hálózatosodás folyamatát, akik rendelkeznek ezen tapasztalatokkal
 - A működő klaszterek széleskörű bemutatása, a jó példa terjesztése
 - Modellek, variációk kidolgozása és bemutatása a vállalati együttműködésekre
 - „Kézikönyv” a hálózatmenedzser számára

Pénzügyi keret

Év	2004	2005	2006	2007	2008	Összesen
Forrás (MFt)	0	23	18	22	25	88
Önrész	0	5	4	5	6	20
Összesen	0	28	22	27	31	108

Ütemezés

A KKV-k hálózatalakotási területeinek feltárása tanulmány formájában:

- 2004. szeptember-2005 március

Módszerek kidolgozása a vállalkozások érdekeltté tételére:

- 2005 január-2005 április

A működő klaszterek széleskörű bemutatása, a jó példa terjesztése:

- folyamatosan a teljes program alatt

Modellek, variációk kidolgozása és bemutatása a vállalati együttműködésekre, amit a hálózatosodni kívánó vállalatok modellként használhatnak, „Kézikönyv” a hálózatmenedzser számára:

- 2005 szeptember-2005 december

KKV brókerek alkalmazása:

- 2005 januártól

Eredményindikátorok

- Megvalósíthatósági tanulmány (hálózatalakotási lehetőségek feltárása)
- A megalakult klaszterek száma
- Klaszter-típusok száma
- A megalakulásuk után 3 évvel is sikeresen működő klaszterek száma
- Hálózatban együttműködő vállalkozások, szervezetek, intézmények száma
- KKV brókerek száma
- A brókerek által nyújtott tanácsadások száma
- Segítségükkel létrejött hálózatok száma
- Kézikönyv

8.4 Keresleti és kínálati oldal humán erőforrás fejlesztése

Cél

Az intézkedés célja egyik oldalról a kínálati oldalon az innovációval foglalkozó szakemberek szaktudásának fejlesztése, különös tekintettel az innovációs folyamatot támogató metodológiákra. Célja továbbá a keresleti oldal vállalkozásai számára a vállalkozási ismeretek oktatásának kiterjesztése, valamint a szakképzett munkaerő keresésének és alkalmazásának elősegítése.

Indoklás

Az innovációt támogató folyamatok Magyarországon – és így a régióban is - még relatív újkörűek és kiforratlanok. Az innovációs folyamatot támogató szervezetek többségénél még nem állnak rendelkezésre a korszerű menedzsment módszertanok. Amennyiben ez esetleg meg is van, a támogató szolgáltatók többségénél még nem halmozódott fel elegendő gyakorlati tapasztalat. A másik, keresleti oldalon lévő kis- és középvállalkozások túlnyomó része pedig nem rendelkezik kellő szintű vállalkezési ismeretekkel, és nem tudja magához vonzani, majd később forrás hiányában megtartani a magasan kvalifikált munkaerőt, vagy ha ezt meg is tehetné, nem érzi magát kellően ösztönözve kutató, fejlesztő mérnökök alkalmazására.

Támogatott tevékenységek

Kifejezetten KKV-k részvételével zajló, regionális alapon szervezett állásbörzék szervezése

A KKV-k számára problémát jelent a frissen végzett, kvalifikált munkaerőt elérni, és mint potenciális munkavállalókat megszólítani. Cégük neve – természetesen – nem ismert a diákok körében, akik pályázataikat, jelentkezésüket elsősorban általuk ismert cégekhez nyújtják be. A hirdetési felületek többsége drága, illetve kevésbé hatékony a magasan kvalifikált munkaerő elérésére, ez alól csak az internetes álláshirdetések jelenthetnek kivételt.

A személyes kapcsolatfelvételt elősegítené egy regionális alapon, kizárólag KKV-k számára megszervezett állásbörze. Az állásbörze javasolt időtartama 2-3 nap, amelyet az állásbörze szervezésben legnagyobb hagyományokkal és sikerekkel rendelkező Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem diákszervezeteinek szervezésében javasolunk megvalósítani. A 2-3 napon egymást váltva mintegy 200-300 cég bemutatkozása lenne megszervezhető.

Pénzügyi keret: Egy ilyen méretű állásbörze költségvetése mintegy 40 millió forint, amelynek 12 millió forinttal történő (30%-os) támogatását javasoljuk.

A fejlesztő mérnökök KKV-knál történő alkalmazásának támogatása

Jelenleg elenyésző azon vállalkozások száma akik fejlesztő mérnököket alkalmaznak, ez pedig elősegítené a termékfejlesztést. A külföldi best practice-ek tanulmányozása során bukkantunk rá olyan megoldásokra, amelyek frissdiplomás fejlesztő mérnökök alkalmazását támogatásokkal segítik elő. Az ottani modellt a magyar viszonyokhoz adaptálva a következőket javasoljuk:

A kiválasztás kritériumai:

- egy vállalkozás maximum 3,5 millió forintot kaphat évente,
- a támogatás 2 évig kapható, a fejlesztő mérnök alkalmazásának első évben 50%-os, a második évben 30%-os támogatás kapható,
- a pályázó vállalja, hogy az új alkalmazottat a támogatás megszűnése után legalább egy évig alkalmazásban tartja,
- a pályázatban előnyt élveznek a start-up vállalkozások, az 50 fő vagy évi 2 milliárd forint forgalom alatti cégek, illetve
- a GVOP kapcsolódó pályázatainak nyertesei.

Pénzügyi keret: évi 20 millió Ft

Az innovációs menedzserek külföldi tapasztalatszerzésének ösztöndíjakkal történő segítése

Az innovációt támogató folyamatok Magyarországon – és így a régióban is – még relatív újkörűek és kiforratlanok. Az innovációs folyamatot támogató szervezetek többségénél még nem állnak rendelkezésre a korszerű menedzsment módszertanok. Annak érdekében, hogy a kínálati oldal innováció menedzsment folyamatainak hatékonysága növekedjen, az innovációs menedzserek külföldi tapasztalatszerzését támogatni javasoljuk a következő paraméterekkel:

A kiválasztás kritériumai:

- szervezetenként 1, összesen 3-5 ember 3-6 hónapra való kiküldetése
- a kiküldött személy és a kiküldő szervezet is vállalja, hogy a kiküldetés befejezése után a munkajogi viszonyt további 1 évig fenntartják
- a kiküldött személyek tanulmány formájában beszámolnak tapasztalataikról
- az ösztöndíj mértéke: 1500 euró/ fő/ hó

Pénzügyi keret: 25.000 euró/év (kb. 6,3 millió Ft)

Megjegyzés: A projekt nemcsak a tapasztalatszerzéshez, hanem közvetve az innovációs és technológia transzfer folyamatokban oly fontos nemzetközi kapcsolatrendszer fejlődéséhez is hozzájárul.

KKV akadémia indítása

Javasoljuk egy vállalkozók számára kialakítandó „KKV Akadémia” kidolgozását, és elindítását. Ennek a képzésnek messzemenően alkalmazkodnia kell a KKV-k igényeihez. Ezt egy modulszerű, blokkokba szervezett, később akkreditált képzés formájában tudjuk elképzelni, amely figyelembe veszi a vezetők elfoglaltságát is. Ennek megfelelően egy távképzés megvalósítását javasoljuk, ahol a tanulási folyamatban a hallgatókat tutorok támogatják. Javasoljuk a fentiekben vázolt vállalkozási akadémia keretrendszerének és tematikájának kidolgozását.

Pénzügyi keret: A tanulmány kidolgozásának költsége 5 millió Forint.

Pénzügyi keret összesen: 131 millió Ft.

Év	2004	2005	2006	2007	2008	Összesen
Forrás (MFt)		27	30	34	40	131
Önrész		6	7	8	10	31
Összesen		33	37	42	50	162

Ütemezés

- Állásbörzék szervezése: 2005 tavasszal kerülhetne megrendezésre az első rendezvény
- A fejlesztő mérnökök KKV-knál történő alkalmazásának támogatása: a pályázat 2005 második félévében kiírható
- Az innovációs menedzserek külföldi tapasztalat szerzésének ösztöndíjakkal történő segítése: A pályázat 2005 folyamán kiírható, a jelöltek kiválasztását követően a program 2005 szeptemberében elindítható
- A felsőoktatás gyakorlatiasabbá tétele termékfejlesztési esettanulmány verseny elindításával
- KKV Akadémia indítása: 2004/2005 tanév

Eredményindikátorok

- A szakképzett munkaerő arányának növekedése a KKV-k körében
- A KKV-k számára szervezett állásbörzéken részt vett cégek száma
- A frissen végzett fejlesztőmérnökök számának növekedése a KKV-knál
- A felsőoktatás gyakorlatorientáltságának növekedése
- A gyakorlati szakemberek részvételének alakulása az oktatásban
- A vállalkozás-specifikus – akkreditált és nem akkreditált – képzések száma
- A vállalkozás-specifikus képzésekben résztvevők száma
- A külföldi tapasztalattal rendelkező innovációs menedzserek száma

8.5 Korszerű termékfejlesztési módszerek bemutatása és terjesztése

Cél

A sok ötlet és kevés termék országából a tengernyi ötlet és sok termék országává válni. Az ötlettől a terméké válás folyamatának felgyorsítása.

Indoklás

A termékfejlesztés célja a felhasználói igényeket (célpiacon) árban és minőségben kielégítő, a gazdaságos gyártást lehetővé tevő, szerelэшelyes, technológiai-intenzív, környezetbarát konstrukció létrehozása és értékesítése a vállalkozás profitjának és folyamatos fejlődésének biztosítása céljából. Miért fontos a termékfejlesztés? A jól eladható termék gyártása általában lényegesen magasabb profitot biztosít, mint a beszállítói, illetve részegység-gyártói tevékenység. Magyarország image-át nagymértékben javítja, ha a kreatív magyar szellemre alapozott, eredeti és jó minőségben előállított saját termékkel jelenik meg a világpiacon.

Az utóbbi években az ipari termékek tervezésének és fejlesztésének filozófiája forradalmi változásokon ment keresztül. Amíg a korábbi felfogásban a tervezők csak a funkcionális és formai követelményekre helyezték a hangsúlyt, ma ezek mellett új követelményként jelentek meg a versenytárs termékek korszerűségi színvonalának összehasonlító elemzése, a termékek

önköltségének folyamatos csökkentése, a termékfunkciók bővítése, az állandóan megújuló szabványelőírások figyelembevétele, valamint a termékek egész életpályájára kiterjedő költségelemzés.³⁰

Ma Magyarországon a kis- és középvállalatok körében, amíg egy ötletből terv lesz, nem ritka, hogy 5-10 év telik el, és csak kevés ötlet jut el a termék fázisig. Ez a lassú termékfejlesztési gyakorlat sok esetben piacvesztéshez, piacmúláshoz vezet. A korszerű termékfejlesztési módszerek bemutatásával és elterjesztésével a termékfejlesztés ideje lerövidíthető, kockázata csökkenthető.

Támogatott tevékenységek

- A termékfejlesztési módszerek összegyűjtése
- A külföldi, sikeres termékfejlesztési gyakorlatok tanulmányozása: azon technológiai központok, termékfejlesztő konzorciumok és innováció menedzsment tanácsadó cégek kiválasztása, majd meglátogatása, akik számottevő tapasztalattal rendelkeznek, és különböző módszerek használatával érték el sikereket az innováció menedzsment terén
- Tananyag fejlesztése: oktatási anyag elkészítése a különböző módszerek elméleti hátterének és gyakorlati alkalmazásának szintetizálásával, a módszerek magyar körülményekre való adaptálásával
- A termékfejlesztési módszerek oktatása innovációs menedzserek számára
- Termékfejlesztési konzorciumok létrehozása a módszerek alkalmazására, tesztelésére, terjesztésére: a termékfejlesztéshez szükséges különböző kompetenciákkal rendelkező kínálati oldali szereplők – intézmények és üzleti szolgáltató cégek – konzorciumokba tömörítése. Ezen konzorciumok a működés során alkalmazzák és tesztelik a kidolgozott módszereket, amelyet kiértékelve később lehetőség nyílik a legmegfelelőbb módszer kiválasztására és tökéletesítésére

Pénzügyi keret: 520 millió Ft

Év	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	Összesen
Forrás (MFt)	20	100	120	130	150	520
Önrész	5	25	30	33	37	130
Összesen	25	125	150	166	187	650

Ütemezés

- A termékfejlesztési módszerek összegyűjtése: 2004 decemberig bezárólag
- A külföldi, sikeres termékfejlesztési gyakorlatok tanulmányozása: 2005 január-2005 április
- Tananyag fejlesztése: 2005 május-június
- A termékfejlesztési módszerek oktatása innovációs menedzserek számára: 2005 szeptember

³⁰ <http://www.consultingcenter.hu/portal/versenykepes/eredmenyek.html>

- Termékfejlesztési konzorciumok létrehozása a módszerek alkalmazására, tesztelésére, terjesztése és a termékfejlesztési folyamatok támogatására: 2005 szeptember

Eredményindikátorok

- Az összegyűjtésre kerülő termékfejlesztési módszerek száma
- A termékfejlesztési módszerek oktatásában résztvevők száma
- Az új termékfejlesztési módszerekkel kivitelezett projektek száma és sikeressége
- Létrejött technológia-fejlesztési konzorciumok száma
- Sikeres termékfejlesztések száma

9 Pilot projektek

A különböző felmérésekből és a SWOT analízisből is az derül ki, hogy a KKV-k fejlődésének egyik legnagyobb gátja a még mindig jellemző alultőkésítettségen kívül, hogy a vállalkozások többségének nincs a világpiacon jól eladható terméke, illetve technológiája. A fejlődés másik jelentős gátja, hogy a KKV-k és a fejlesztési szolgáltatók között nem megfelelő a kapcsolat. A Regionális Innovációs Stratégia végrehajtása során ezért két olyan pilot-projekt indítását javasoljuk, aminek révén áttörés lenne elérhető a KKV-k fejlesztési folyamatában.

9.1 Termékfejlesztési konzorciumok kialakítása a KKV-k termékfejlesztésének gyorsítására

Cél

A sok ötlet és kevés termék országából a tengernyi ötlet és sok termék országvá válni. Az ötlettől a terméké válás folyamatának felgyorsítása a termékfejlesztési konzorciumok segítségével.

Jelen pilot projekt a termék- és technológia-fejlesztés prioritásra válaszol.

Leírása

A kis- és középvállalkozások innovációs képessége alapvetően eltér a multinacionális vállalatokétól. Adottságaikat tekintve sok téren előnyben vannak a nagyvállalkozásokkal szemben, általában kreatívabbak, jobban megtalálják a piaci réseket, nagyobb motivációval rendelkeznek az innováció megvalósítására, és rugalmasabb szervezeti kultúrával rendelkeznek, amely szintén elősegíti az innovációt. De számos téren hátrányt is szenvednek a KKV-k. A nagyvállalatokkal szemben ezen cégeknek nincs meg a szervezetben az innovációs folyamat során szükséges összes tudás.

Kompetenciák

A termékfejlesztéshez sokféle tudásra van szükség:

- Marketing: a találmányhoz kapcsolódó piacok vizsgálata, piaci igény becslése, célpiacon szegmens meghatározása, a termék marketing tervének kidolgozása stb.
- Műszaki/technológiai szakértő: a találmányok műszaki szemmel való elbírálása, kockázatai, meglévő technológiákkal való összehasonlítása stb.
- Általános üzleti: a megvalósíthatóság gazdasági szempontból való vizsgálata, várható megtérülés, szükség esetén a vállalkozás üzleti tervének kidolgozása, forrásszerzés
- Iparjogvédelem: a projekt ötletgazdája által benyújtott iratok felülvizsgálata, szükség esetén a jogok megszerzésében segítségnyújtás stb.
- Jog: közigazgatás, társasági jog, polgári jog: szerződések elkészítése a projektszervezet és a megrendelő között, a megrendelő meglévő szerződéseinek felülvizsgálata
- HR: a megrendelő cég, feltaláló vállalkozói, szervezeti képességeinek vizsgálata, szervezet fejlesztésben való tanácsadás
- Projekt vezető: ezen felül minden projektnek, ami megvalósítás céljából kiválasztásra kerül, projektvezetővel kell rendelkeznie
- Kommunikáció: megtalálni a közös hangot, az ellentétes érdekeltségű, gondolkodású (befektető, kockázati tőkés, feltaláló, állami intézmények, stb.) szereplők között
- Kontrolling: gazdaságosság biztosítása, költségek figyelése
- Számvitel, adózás
- Informatika
- Innovációs menedzsment

Szinte kizárt, hogy egy kis- és középvállalkozásnál ezen kompetenciák mindegyike rendelkezésre álljon, ami párosulhat az általánosan jellemző finanszírozási gondokkal. Sőt, az innováció menedzsment szolgáltatásokat nyújtó intézmények sem rendelkeznek ezen területek mindegyikén elég tapasztalattal, tudással. Amennyiben esetleg a vállalkozó rendelkezik minden szükséges tudással és képességgel, még akkor is előfordulhat, hogy nem rendelkezik a szükséges kapcsolattalrendszerrel. Ezért olyan termékfejlesztési konzorciumok létrehozását javasoljuk, amelyben a fent említett kompetenciákat a különböző szakterületekre specializálódott intézmények, vagy üzleti szolgáltatók adják. A konzorciumok a korszerű termékfejlesztési módszereket alkalmazva növelhetik a termékfejlesztési projektek megvalósulási arányát, csökkenthetik kockázatukat és a megvalósítási időt.

A konzorciumok feladata, lehetséges működése:

A konzorciumok feladata, hogy az ötlettől a termékig folyamat különböző szintjén tartó projektek minősítését, és azokból, amelyek magukban hordozzák a sikeres piaci értékesítés lehetőségét, olyan projektterveket készítsenek, ami lehetővé fogja tenni a megfelelő befektetők megtalálását.

Az üzletág tehát kreatív ötletek, találmányok, licencek, egyéb szellemi termékek menedzselésével, közvetítésével, befektető kereséssel, piackereséssel, technológiai-intenzív vállalkozások menedzselésével foglalkozik. Egyes projektek esetén a konkrét megvalósítás, projektársaság létrehozása, piaci hasznosítás is lehetséges opció.

A munka felöleli a következőket:

- Ötletkeresés, gyűjtés, nyilvántartás
- Gazdasági becslések készítése
- Megvalósíthatósági tanulmányok készítése
- Marketing/piackutatás
- Befektetői anyagok / projekt javaslat létrehozása
- Piacszerzés alvállalkozók bevonásával
- Iparjogvédelem
- Befektető-keresés, projektársaságok létrehozása
- Saját projektársaságok menedzselése
- Gyártó keresés
- Szakértő közvetítés
- Finanszírozás közvetítése

A konzorciumok az egyes projektekkel a projektgazda igénye, illetve a projekt nagysága, bonyolultsága stb. szerint különböző mélységben foglalkozhatnak.

- Ötlet/találmány közvetítés beruházással – befektetőnek, finanszírozónak jutalékért. Ezekben az esetekben valamilyen beruházásra van szükség, hogy a termék eladható/lényegesebb értékesebb legyen, mint a kezdeti beruházás (feasibility, engedélyeztetés, minta legyártás, stb.)
- Tanácsadás, piacszerzés – jutalékért vagy tanácsadói díjért
- Projektársaság létrehozása

A folyamat során kiemelt figyelmet kell szentelni a beérkező projektek kiválasztásának. Megfontolandó, hogy milyen kritériumrendszer szerint történjen a projektek szűrése.

A konzorciumok profil-szűkítésére az alábbi vázlatos lehetőségek kínálkoznak:

- A projektben való részvétel szerint:
 - Csak projekt közvetítés
 - Csak befektető keresés
 - Csak saját projektársaságok létrehozása
 - Csak speciális tanácsadás
 - Csak piacszerzés
- Tevékenység, iparág szerint, pl.
 - Információs és kommunikációs technológiák
 - Biotechnológia, stb.
- Tervezett projekt értéke szerint

Specializáció esetén az adott területen komoly kompetencia/know-how alakulhatna ki, kérdéses azonban, hogy a konzorciumokhoz bekerül-e elég ötlet ahhoz, hogy specializálódjanak. A folyamatok megismerése, készségek, a szakértői kör valamint a befektetői kör kialakítása szempontjából szintén a specializáció előnyös. A finnországi termékfejlesztési projektekben sikereket felmutató Hermia park példájából kiindulva bizonyosan számottevő előnyökkel járna a szűkebb profil választás, mert így kialakulhatnának az ún. expertise area-k.

Hatása

A konzorciumok a korszerű termékfejlesztési módszereket alkalmazva növelhetik a termékfejlesztési projektek megvalósulási arányát, csökkenthetik kockázatukat és a megvalósítási időt.

A projekt időtartama

A projektek beindulása, a pozitív cash-flow bevételek elérése inkább években, mint hónapokban mérhető. A konzorciumi tagok számára időre van szükség ahhoz, hogy megfelelő együttműködés alakuljon ki közöttük, illetve ezen szervezeti tanulás mellett szükség van megfelelő projekt tapasztalatra is. Ezért a projekt időtartamaként **minimum 3 évet, de ideális esetben 5 évet javasolunk.**

A projekt költsége

A kezdeti tapasztalatok szerint az ötletek szűrése igen lassú, munkaigényes, és ennek megfelelően költségigényes folyamat. A beérkező projektötletek készülségi szintje – elsősorban a feltalálók, ötletgazdák hiányos ismeretei miatt – alacsony, a megfelelő szűréshez, nem is beszélve a befektetői javaslattá konvertálásig, sok előkészítés szükséges. Ezen munkákat a feltalálók, projektgazdák az esetek túlnyomó többségében nem tudják finanszírozni, hiszen forráshiánnyal küzdenek. (A leggyakoribb igény az ötletgazdák részéről a finanszírozás biztosítása, felkutatása). A projektben érdekelt befektetőkkel pedig csak az általa kiválasztott projektekre eső költségek ismertethetők el. Ezért meg kell oldani az ilyen termékfejlesztési konzorciumok ellenőrzött finanszírozását. Az izraeli modell szerint – amely nagyon sikeresnek bizonyult és best practice-ként több országban is felhasználták – az ilyen tevékenységgel foglalkozó technológiai központokat feltőkésítették, a tőke 50%-át az állam adta. A másik 50% magán forrásból származott.

Egy konzorcium éves szinten az előzetes becslések szerint mintegy 30-50 projekttel tud foglalkozni. Egy konzorcium működtetésének éves költsége 15-20 millió forint, ehhez jönnek még a projektekre fordított költségek (prototípusok gyártása, külső szakértők megbízása, projektársaságok létrehozása stb.).

Monitoring

Az említett izraeli modellben a projektekbe való befektetéssel kapcsolatos döntést szakértői csapatokra bízta, és a befektetéseket évente kellett prezentálni. A bizottság ilyenkor csak azt vizsgálta, hogy a pénz valóban projektekre lett-e elköltsve. Javasoljuk egy olyan fórum létrehozását is, ahol a termékfejlesztési konzorciumok képviselői találkoznak, és kicserélik tapasztalataikat. Ez egybeeshet a támogatásokkal való elszámolásra szolgáló bizottság előtti prezentációval.

Indikátorok

- A konzorciumokhoz került projektek száma
- A konzorciumból sikeresen kikerült projektek száma
- A projektek átfutási ideje
- Új termékek száma

- A projektekbe történt befektetés volumene
- Új termékek értékesítési volumene

9.2 Kapcsolatrendszerek fejlesztése

Cél

A meglévő nyilvános cégadatbázisok adatainak felhasználásával, széles körben alkalmazható, a helyi információk összesítésére alkalmas, az egyedi igényekhez rugalmasan alakítható adatbázis-kezelő szoftver, és az arra alapozott rendszerépítő know-how kifejlesztése és kipróbálása.

A projekt a „KKV-k működési feltételeinek javítása” című prioritásra válaszol.

Leírás

A pilot-projekt keretében kifejlesztésre kerül egy széles körben alkalmazható rendszer, ami az alapja lehet a vállalkozások működési feltételei javításának, azon keresztül, hogy a vállalkozások időben hozzájutnak a működésükhöz és fejlődésükhöz szükséges információkhoz.

A pilot-projekt keretében megoldandó feladatok:

- A projektvezető intézmény kiválasztása és megbízása.
- Az adatbázisban tárolni kívánt adatok meghatározása, a későbbi potenciális felhasználók (fejlesztési szolgáltatók, regionális szervezetek, kamarák, ipari parkok, szakmai szervezetek, KKV-k stb.) bevonásával.
- A meglévő nyilvános cégadatbázisok összehasonlítása, a használható adatok körének meghatározása. (Kerszöv, Opten stb.)
- Rendszerterv készítés, programozás.
- Tesztelés, próbafeltöltések, próbafeldolgozások.
- Az elterjesztést segítő rendszerépítő know-how kidolgozása.
- A rendszer működtetése.

A meglévő és helyenként elszigetelten még üzemelő vállalati információs rendszerek közös problémája, hogy egyszer feltöltötték az adatokat, de a karbantartás nincs megszervezve, ezért a különböző vállalkozások tekintetében más és más időszerűségű adatok állnak rendelkezésre. Azoknak a cégeknek az adatai, amelyek gyakran kerülnek kapcsolatba az adatbázist működtető központtal pontosabbak és általában naprakészebbek, mint a többi vállalkozásé.

Az interaktív KKV adatbázisban a jelenlegi előzetes elképzelés alapján nyilvántartandó adatok felsorolása

A vállalkozás jellemző adatai:

- cég neve
- cég címe, postacím
- telefon, fax, E-mail, Web
- vezető(k) és a kapcsolattartással megbízott személyek adatai

- név, beosztás, telefon, mobil, fax, e-mail
- a vállalkozás alapításának éve
- gazdálkodási forma
- tulajdonviszonyok
- a vállalkozás működési történetének legfontosabb adatai alapításkor és az elmúlt három évben
 - tőzstőke
 - jegyzett tőke
 - árbevétel
 - adózott eredmény
 - létszám
 - exportértékesítés az árbevétel %-ban
- összes hasznos termelő, szolgáltató és tároló terület (m²)
- tárgyalóképes nyelvtudás

A vállalkozás tevékenysége:

- a vállalkozás árbevételének milyen a megoszlása?
 - termelés
 - késztermékgyártás
 - alkatrészgyártás
 - anyagmentes bér munka
 - technológiai szolgáltatás
 - kereskedelem
 - szolgáltatás
 - egyéb, éspedig
- a cég jellemző gyártmányai és szolgáltatásai
- a vállalkozás főbb hazai és külföldi referenciái
- a vállalkozás versenytársai

Általános kérdések a vállalkozás működésével kapcsolatban

- milyenek a vállalkozás technológiai lehetőségei?
- milyen speciális technológiai szolgáltatásai vannak?
- árbevételének hány %-t fordítja fejlesztésre?
- milyen szolgáltatásokat igényel vagy ajánl?

A vállalkozás és a központ közötti kapcsolat dokumentálására alkalmas felület kialakítása

Az interaktivitásnak akkor van értelme, ha a vállalkozás a központ vállalati referensétől az időnként felmerülő, a vállalkozás életében előforduló számos kérdésre vagy választ, vagy a válasz megtalálását elősegítő útmutatást kap. A jó vállalati referensek nagy tapasztalatú, vállalkozói múlttal is rendelkező, kommunikációképes, azaz „KKV-ül” értő szakemberek kellene, hogy legyenek, vagy pedig a vállalati referensek munkáját egy kis helyi szakértői team kell, hogy támogassa.

A kialakítandó szoftvert célszerű valamilyen a Cégbírószág adataira támaszkodó publikus adatbázisra építeni (KERSZÖV, OPTEN, stb.), mert ennek segítségével számos azonosító

adatot nem kell a vállalkozástól bekérni, hanem az azonnal rendelkezésre áll és az ilyen rendszerek alapulvétele segíthet az adatok tovább feldolgozásánál is az esetleges párhuzamosságok kiszűrésében.

A kidolgozandó adatbázis kezelő szoftver rendszertervének elkészítése előtt célszerű összegezni a meglévő, de nem általánosan használható rendszerek működtetési tapasztalatait, aminek alapján olyan a megfogalmazott feladatok ellátására alkalmas, de a lehető legegyszerűbben kezelhető rendszert kell kidolgozni.

A rendszerépítő know-how-nak tartalmaznia kell mindazokat az információkat, ami alapján az interaktív vállalati adatbázis bármilyen, átlagos számítástechnikai felkészültséggel bíró fejlesztési szolgáltatónál, hídképző intézménynél, innovációs központnál, inkubátorháznál, stb. rövid idő alatt bevezethető.

Reményeink és meggyőződésünk szerint a kezdeti tapasztalatok alapján és az alkalmazás elterjesztésére mozgósított regionális támogatás hatására a rendszer használata rövid idő alatt bevezethető és egy éven belül az alkalmazás pozitív hatásainak jelentkeznie kell elsősorban az innovációra alkalmas vállalkozások működési feltételeinek javulásában.

Hatása

A pilotprojekt hatásaként javul a vállalkozások működési feltétele, hiszen segítségével a vállalkozások időben hozzájuthatnak a működésükhöz és fejlődésükhöz szükséges információkhoz, és elősegíti a KKV-k közötti kapcsolatok fejlődését.

Projekt időtartama

Tekintettel arra, hogy ezen a területen számos tapasztalat és tudás gyűlt össze a közelmúltban, a rendszer kifejlesztése véleményünk szerint maximum 3-5 hónapot vesz igénybe, ha olyan projektvezető intézmény kerül kiválasztásra, amelyik jelenleg is rendelkezik tudatosan kiépített és működtetett KKV kapcsolatrendszerrel.

Projekt költsége

A projekt költsége kb.: 20MFt, ami tartalmazza a projekt előkészítését szolgáló felméréseket, a meglévő tapasztalatok összegyűjtését, a megvásárlandó cégbírószági adatokra támaszkodó vállalati adatbázis árát, a rendszerterv és a programozás költségeit, a vállalati referensek munkájának ellenértékét, az adatbevitel és a próbaüzem költségeit.

A pilot-projekt végrehajtásával kialakul egy sokszorosán felhasználható és terjeszthető szoftver és a hozzá tartozó módszer, amivel a vállalkozások információ ellátása nagymértékben javítható, ami a KKV-k működési feltételei javításának szükséges, de nem elégséges feltétele.

Eredményindikátorok

- Az adatbázisokban folyamatosan interaktív úton nyilvántartott adatokkal szereplő KKV-k aránya a Régióban működő összes KKV-hoz képest
- Az interaktív adatbázist kialakító szolgáltatók, vállalkozások száma
- A Régióban működő azon fejlesztési szolgáltatók száma, amelyek a rendszert hálózatban használják
- Az adatbázisban tárolt KKV-k fejlődési rátája a Régió összes vállalkozásához képest

9.3 Magvető tőkealap létrehozása

Cél

A regionális magvető tőkealap létrehozásának célja, hogy

- a Régió KKV-i innovatív ötleteinek a megvalósítását, termékfejlesztéseit finanszírozza, illetve az ezekre létrehozandó vállalkozások alapítását, a már megalapított vállalkozások beindítását finanszírozza üzleti alapon,
- mintául szolgáljon más régiók számára a magvető tőkealap működése magyar modelljének, gyakorlatának kialakításával,
- a tőkealap magán, állami és uniós forrásokból történő létrehozásával mintául szolgáljon a magán és közszféra együttműködésére, azaz egy magyar PPP modell (Public Private Partnership) kialakítására.

Melyik prioritásra válaszol

A javasolt projekt megvalósítása a KKV-k működési feltételeinek javítását célozza.

Leírás

Amint arra a Régió elemzésénél, illetve az akciótervben, a 7.2 fejezetében már utaltunk, a Közép-magyarországi régióban működik a legtöbb magyar innovatív vállalkozás, a legtöbb egyetem és kutatóintézet, s itt dolgozik a legtöbb magyar kutató. Vélhetően itt keletkezik a legtöbb magyar kutatási eredmény, innovatív ötlet, mely potenciálisan magában hordozza egy sikeres vállalkozás létrehozásának lehetőségét.

Sajnos nagyon sok ötlet, találmány, kutatási eredmény nem hasznosul, nem válik termékké, mert nem áll rendelkezésre anyagi forrás a tényleges termékfejlesztéshez, illetve hiányoznak azok az ismeretek, amelyek a termékfejlesztéshez, továbbmenve, egy vállalkozás elindításához, menedzseléséhez szükségesek.

Nem ritka probléma a mai magyar KKV-k gyakorlatában az sem, hogy – felhasználva a családot, barátok segítségét – kifejlesztenek egy terméket, a működőképes modell elkészül, de nincs már forrás arra, hogy a piackutatást, a sorozatgyártást, még kevésbé a piaci bevezetést, marketinget finanszírozza.

Ezeket a problémákat segítené egy, a mai magyar tőkepiacon hiányzó regionális magvető tőkealap, mely – funkcióját tekintve – bővebb területet ölelne fel, mint a klasszikus magvető tőkealapok. Nem csak a vállalkozás indítása előtti szakaszban lévő projektekkel (kutatás, termékfejlesztés, piackutatás, üzleti terv készítés, stb.) foglalkozna ugyanis, hanem a már megalapított vállalkozások beindítását is finanszírozná („start-up” finanszírozás). Az alapkezelő intézmény a tőkebefektetéseken túl – igyekezve a siker valószínűségét növelni, s egyúttal saját kockázatát csökkenteni – tanácsokkal is ellátná ügyfeleit, illetve szükség esetén szakembere részt vesz a projekt, illetve a vállalkozás irányításában, melyhez megfelelő szakmai háttérrel rendelkezne.

Az alap az egyes projektek finanszírozása fejében opciós jogokat szerez a leendő, illetve a már meglévő vállalkozás tulajdonrészére, majd a projekt, illetve vállalkozás sikere esetén megfelelő hozam mellett értékesíti a tulajdonrészt.

Lényeges eleme az elképzelésnek, hogy a sikeres befektetés után – miután a vállalkozás elérte a kockázati tőkealapok méretgazdaságossági határát – előszerződéssel biztosítaná a további növekedés finanszírozásának lehetőségét a vállalkozás számára, s ugyanakkor pozitív, és ismert előéletű projektek átvételének lehetőségét kínálná a kockázati tőkealapoknak. Ez

utóbbi egy olyan lehetőség, mely ösztönözheti a magántőkét a regionális magvető tőkealapban való részvételre.

A javaslat szerinti regionális magvető tőkealap létrehozásában 25-50%-ban magántőke lenne jelen, ez biztosítaná a gazdasági döntések, a kihelyezések realitását. A magántőke célja természetesen a profitszerzés.

Az állami (és regionális) szerepvállalás elsődleges célja a gazdaságfejlesztés, vállalkozásfejlesztés, a korábban taglalt problémák megoldása.

Az állami a javasolt projektben két formában vesz részt:

- a tőkealapban való 50-75%-os részesedéssel,
- a szakértői munka finanszírozásának átvállalásával.

Az állami szerepvállalás csökkenti az ügyletek, azaz a magánbefektetések kockázatát, ami újabb ösztönző a magántőke számára.

A megvalósíthatósági tanulmánynak ki kell térnie az uniós források bevonásának lehetőségeire is, valamint a projekt folytatására tett javaslatokra (állami tőkerész csökkentése, működési terület kiterjesztése földrajzilag és szolgáltatási portfólió területén stb.).

Hatása

A Régióban megnő az innovatív KKV-k, száma, s jelentősen növekszik a sikeres, nagy hozzáadott értéket tartalmazó termékek száma.

Egyre több befektetés valósul meg az innovatív KKV-kban, s megjelenik a kockázati tőke ebben a szektorban is, tovább élénkítve a Régió gazdaságát.

Az ötlet, kutatási eredmény termékké fejlesztése, az ezekre alapozott cégalapítás gyakorlattá válik, kultúrája teremtődik a Régióban, mintául szolgálva Magyarország többi régiója számára.

A Közép-magyarországi régió a termék és technológiai innováció egyik jelentős európai központjává válik.

Projekt időtartama

A projekt három szakaszból áll. Az első két szakasz az előkészítés, a harmadik az alap működésének fázisa. Az első lépés a megvalósíthatósági tanulmány elkészítése, melynek időigénye 6-8 hónap, míg a második, az alap létrehozása hosszabb időt igényel, mintegy 1-1,5 évet. Ennek a periódusnak a feladata a szükséges lobby, a jogi, pénzügyi háttér biztosítása, az alapkezelő szervezet felállítása stb., melyre a megvalósíthatósági tanulmány részletes útmutatásokat kell adjon. A projekt ezután a törvényes keretek között, a kialakított szabályok szerint „önjáróvá” válik. Ettől az időponttól indul a tényleges tevékenység, a kihelyezések. Ahhoz, hogy érdemi következtetéseket lehessen levonni a magvető tőkealap működésére vonatkozóan, a tevékenység jellegéből adódóan hosszabb időszakra, legalább öt működési esztendőre van szükség. A projekt teljes futamideje így 6-7 év.

Projekt költsége

A projekt költsége az előkészítés szakaszában két tételből adódik: a megvalósíthatósági tanulmány elkészítése mintegy 10 millió Ft, illetve az alap szervezésének költsége szintén 10 millió forintra tehető.

Az alap kezelésének költségeit évi 12 millió forintra, a szakértői közreműködés költségeit évi 20 millió Ft-ra becsüljük 2005-től.

Az alap fokozatos feltöltését javasoljuk: 2005-ben 120 millió, 2006-ban 150 millió, 2007-ben 180 millió, míg 2008-ban 210 millió forint kezelésével növelné meg a Régió az alapot. Ennek forrását az innovációs járulék képezné.

Feladatok és javasolt felelőseik

1. A tőkealap létrehozásának előkészítése, szervezése a Pro Régió Kht. feladata.

A projekt indítása a megvalósíthatósági tanulmány elkészítése, melyet a Pro Régió Kht megbízásából egy szakértő cég végezne.

Érdemes a tanulmány elkészítése során szorosán együttműködni a Közép-Dunántúli Régióval – amint az Irányító Bizottság ülésén is elhangzott –, jöllehet ma több érv sorolható fel külön regionális tőkealap létrehozására, mint közösre.

Az előkészítési fázishoz tartozik – a tanulmány pozitív konzekvenciái esetén – magának a tőkealapnak a szervezése, a működés jogi, gazdasági és fizikai feltételeinek, köztük a projektkezelés szakértői háttérének szerződéses biztosítása. Ezt a feladatot célszerűen már az alapkezelő leendő vezetője végezné, megfelelő szakértői (pl. jogász) és lobby támogatással.

A szervezéssel párhuzamosan folyhat az uniós pályázat(ok) megírása is, amely a tőkealapban való uniós részvétel, támogatás elnyerését célozza. Ezt ugyancsak szakértő cég végzi, a Kht. megbízásából.

2. A működtetés szakasza, melyben a fő szerep az megbízott, bejegyzett alapkezelő szervezeté, melynek ellenőrzése törvényi előírások szerint történik.

Indikátorok

- Tőkealap nagysága
- Kihelyezett magvető tőke
- Létrejött cégek száma
- Kihelyezések száma
- Sikeres (nyereségesre fordult) projektek száma
- Elindított, sikeres vállalkozások (projektek) gazdasági eredményességének jelzőszámai
- Tőkealap egyéb hatékonysági mutatói

Mellékletek

1. RIS fókuszcsoporthoz tartozó fórumok dokumentumai
 - 1.1 keresleti oldal
 - 1.2 kínálati oldal
 - 1.3 irányító szervezetek
2. Statisztikák
 - 2.1 A Közép-magyarországi régió adatai
 - 2.2 K+F-re vonatkozó adatok
 - 2.3 Oktatásra vonatkozó adatok
 - 2.4 Vállalkozásokra vonatkozó adatok
 - 2.5 Régiók összehasonlító adatai
3. Regionális jelentőségű programok, programjavaslatok
 - 3.1 Talentis program
 - 3.2 Közép-Magyarországi Innovációs Központ
 - 3.3 Regionális informatikai rendszer
 - 3.4 Úrkutatói Technológiai és Teszt Központ
4. Irodalomjegyzék

1. Melléklet - RIS Fókuszcsoporthoz tartozó fórumok dokumentumai

1.1 Keresleti oldal

JEGYZŐKÖNYV

RIS Fókuszcsoporthoz tartozó Workshop Keresleti oldali szervezetek

Időpont: 2004.06.25. 10:00

Helyszín: 1147 Budapest, Hermina u. 17.

Jelen vannak:

- Dr. Róth Péter (Consact Kft.)
- Garda Zsolt (Közlekedéstudományi Intézet Kht.)
- Gordos Tamás (Pro Régió Ügynökség)
- Hantos Zoltán (CHIC)
- Jakab Attila (ÖKO Rt.)
- Kövesd Péter (Trebag Kft.)
- Márta Attila (Gödöllői Innovációs Központ)
- Somogyi Miklós (CHIC)

A rendezvényen az előzetesen kiküldött vitaanyag kiegészítéseként, illetve vitaindítóként az alábbi előadások, prezentációk hangzottak el:

- Gordos Tamás: RIS Innovációs tengely
- Hantos Zoltán: A régió és a keresleti-kínálati oldal elemzése, SWOT analízisek
- Somogyi Miklós: Stratégiai célok, prioritások, intézkedési javaslatok

A elemzésekkel kapcsolatban azok kiegészítéseként az alábbi észrevételek hangzottak el:

- Túlképzés a felnőtt oktatásban
- 100 millió Ft alatt nem adnak a bankok bankgaranciát
- piacismeret hiányában a vállalkozások, termékek helytelen pozicionálása

A fórumon az alábbi javaslatok fogalmazódtak meg:

- Innováció fogalmának megismertetése, népszerűsítése
- Adatok szakszerű szűrése, leválogatása a KKV-knek szakértő közreműködésével
- Pályázati támogatás, garanciabiztosítás
- Pályázati támogatás előfinanszírozásának népszerűsítése
- Nemzetközi szövetségekbe bekapcsolódni
- „Koppintás” - termelési, technológiai kultúra átvétele
- Nemzetközi kutatásban való részvétel (mobilitás)
- EU finanszírozások kihasználása, esélyek növelése (szervezeti feladat)
- Régiós projekteken KKV-k részvétele
- Együttműködési kultúra fejlesztése (KKV - önkormányzat)
- Fejlesztési központok, hídképző intézmények hálózatszervező szerepének erősítése

Gordos Tamás összegezte az elhangzottakat, majd – megköszönve az aktív részvételt – a fórumot lezárta.

1.2 Kínálati oldal

JEGYZŐKÖNYV **RIS Fókuszcsoporthoz Workshop** **Kínálati oldali szervezetek**

Időpont: 2004. 06. 24. 10:00

Helyszín: 1052 Budapest, Városház u. 7., nagy 102-es terem

Jelen vannak:

Balázs Miklós (Kisvállalkozás-Fejlesztési Pénzügyi Rt.)
Bitay Balázs (CHIC)
Gordos Tamás (PRO Régió Ügynökség Kht.)
Hantos Zoltán (CHIC)
Dr. Kádár Imre (Innotech Kft.)
Somogyi Miklós (CHIC)
Szakács András (3TS Ventures)
Vékony Ferenc József (Vesh Inkubátor Kft.)
Veres László (Terra Studio Kft.)

A rendezvényen az előzetesen kiküldött vitaanyag kiegészítéseként, illetve vitaindítóként az alábbi előadások, prezentációk hangzottak el:

- Gordos Tamás: RIS Innovációs tengely
- Bitay Balázs: Közép-Magyarországi Régió elemzése
- Hantos Zoltán: Keresleti, kínálati oldali elemzések, SWOT analízisek
- Somogyi Miklós: Stratégiai célok, prioritások, intézkedési javaslatok

A régió illetve a keresleti-kínálati oldal elemzéseit a jelenlévők az alábbiakkal javasolták kiegészíteni:

- Tulajdonosi szemléletváltás elősegítése
- Minőségi követelményeknek nem felel meg sok termék
- A finanszírozási szektor bizonyos esetekben akadályoz is
- Gyakorlat közeli egyetemi oktatás fejlesztése
- A kutatók nem motiváltak vállalkozás alapítására
- Nincs KKV oktatás
- Szabadalmak száma alacsony
- Nincs információ a szabadalmak hasznosulásának arányáról
- Oktatásból hiányzik a menedzsment szemlélet
- Információ hiány a KKV-król
- Vállalkozók megszólításának nincs jól bevált gyakorlata
- Önkormányzatok nem szolgáltatók
- KKV szektor inaktivitása kulturális probléma
- „Magvető tőke” (SEED Capital) hiánya

A regionális innovációs stratégiával kapcsolatban az alábbi javaslatok hangzottak el:

- Korai kommunikáció (RIS)
- KSH-val együttműködve innováció statisztikák felhasználása
- Szabadalmaztatás támogatása
- Közös menedzsment team (szakma specifikus legyen) innovációs vállalkozásoknak
- Régiós alapú portálok (teleházak mint meglévő rendszerek használata: helyi interaktív adatgyűjtés, majd információs rendszer felállítása)
- Tőkéhez, forgóeszközhöz jutás megkönnyítése
- Nyugdíjalapok befektetési kockázati tőkealapokba
- KKV kapcsolat erősítése
 - ügynöki rendszerű cégszolgáltatás
- Vállalkozói szemlélet oktatása
- Tudatosítani, kommunikálni a tőke közvetítő intézményeket (pl. fórumokon)
- A négy állami tulajdonú kockázati tőkeként működő szolgáltatót (Magyar Fejlesztési Bank KKV Kockázati Befektetési Főosztály, Regionális Befektetési Társaságok, Beszállítói Befektető Rt., Kisvállalkozás-fejlesztési Pénzügyi Rt.) összevonni:
 - olcsóbb
 - tőkeerősebb
- Technológia transzfer ösztönzése
- Hídképző szerep erősítése
- EU védettség támogatása, segítése
- EU-s KKV adatbázisok használatának ösztönzése
- Szolgáltató önkormányzat egységes KKV szolgáltató rendszer
- Egyablakos rendszer
- Projekt inkubátor
- Ipari parkok tevékenységét kiegészíteni az inkubációval
- Magyar termék imagének javítása

Gordos Tamás összegezte az elhangzottakat, majd – megköszönve az aktív részvételt – a fórumot lezárta.

1.3 Irányító szervezetek

JEGYZŐKÖNYV

RIS Fókuszcsoporthoz Workshop Irányító szervezetek

Időpont: 2004. 06. 24. 14:00

Helyszín: 1052 Budapest, Városház u. 7., nagy 102-es terem

Jelen vannak:

Bitay Balázs (CHIC – Közép-Magyarországi Innovációs Központ)
Bonyhády Elek (Budapest Kereskedelmi és Iparkamara)
Dr. Pálmai Zoltán (Magyar Innovációs Szövetség)
Gordos Tamás (Pro Régió Ügynökség)
Hantos Zoltán (CHIC)
Huszár Enikő (Magyar Szabadalmi Hivatal)
Somogyi Miklós (CHIC)
Sziklai Katalin (Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal)

A rendezvényen az előzetesen kiküldött vitaanyag kiegészítéseként, illetve vitaindítóként az alábbi előadások, prezentációk hangzottak el:

- Gordos Tamás: RIS Innovációs tengely
- Bitay Balázs: Közép-Magyarországi Régió elemzése
- Hantos Zoltán: Keresleti, kínálati oldali elemzések, SWOT analízisek
- Somogyi Miklós: Stratégiai célok, prioritások, intézkedési javaslatok

A regionális innovációs stratégiával kapcsolatban az alábbi javaslatok hangzottak el:

- Klaszterek hangsúlyosan szerepeljenek
- Innovációs terhek csökkentése támogatásokkal
 - Fejlesztési licenc bevezetési ideje, anyagi terhe
 - Befektetési igény, kiesések
 - Marketing, piaci bevezetés
- Olcsó és gyors hitel biztosítása szükséges
- „Kis” technológiák (de fejlett), kisszériás, nagy tudásigényű termékek
- Nagyobb hangsúly legyen a szolgáltatásokon
- Az egyenlőtlenségek a fejlődés forrásai is lehetnek
- Lehetőség: KKV-k számára az innovációs infrastruktúra fejlesztése
- Innovációs tanács létrehozása a régióban
- Uniós innovációs projektek kihasználása
- Kamarai infrastruktúra kihasználása a KKV innovációs képességeinek fejlesztésére
- KKV-k szellemi tulajdonnal kapcsolatos ismereteit fejleszteni szükséges
- Egyetemek, frissdiplomások – KKV-k kapcsolatai, frissdiplomások felvételének támogatása

Gordos Tamás összegezte az elhangzottakat, majd – megköszönve az aktív részvételt – a fórumot bezárta.

2. Melléklet - Statisztikák

2.1 Melléklet - A Közép-magyarországi Régió adatai

Közép Magyarország számokban 2001/2002

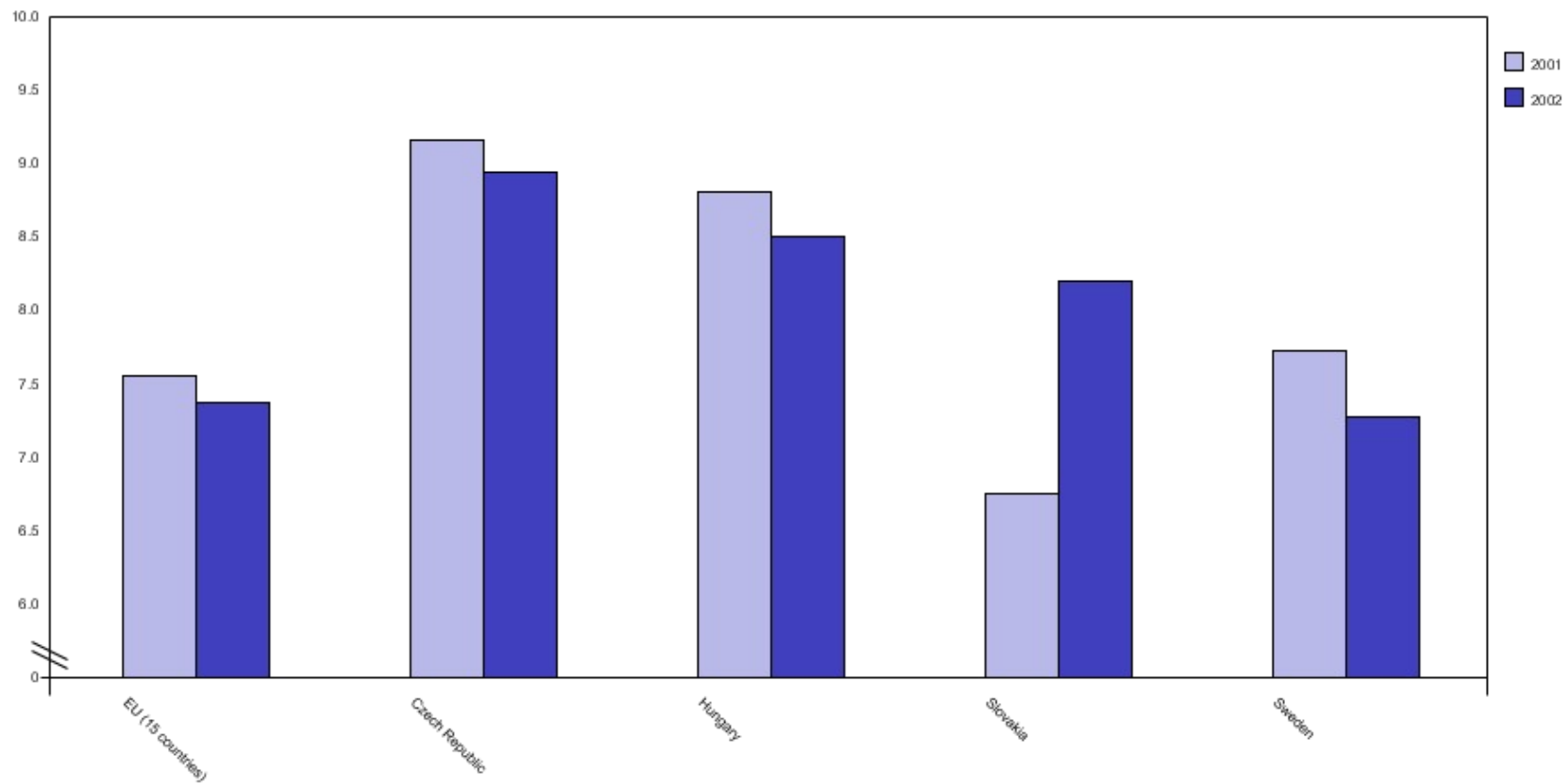
Közép-Magyarország (km ²)	6 919,0
Népesség (ezer fő)	2 826,0
Népsűrűség (fő/km ²)	408,3
Városi népesség aránya (%)	80,8
Az eltartott népesség rátája	44,0
Havi bruttó átlagkereset	166 370,0
Aktivítási arány (%)	56,6
Munkanélküliségi arány (%)	4,0
Közüzemi vízhálózatba bekapcsolt lakások aránya	95,8
Közüzemi szennyvízcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások aránya	76,6
GDP (2000)	5 669,0
Egy főre jutó GDP (2001) az országos átlag %-ban	158,0
Egy lakosra jutó beruházás (ezer Ft)	362,0
Egy lakosra jutó FDI (ezer Ft)	1 577,2
Települések száma (db)	185,0
Ebből városok száma (db)	32,0
Foglalkoztatottak (ezer fő)	1 195,0
Gazdasági szervezetek (db)	352 953,0
Külföldi cégek (db)	16 329,0
Ipari termelés (Mrd Ft)	2 904,0
Beruházások (Mrd Ft)	1 196,0

<http://www.magyarorszag.hu/orszaginfo/tarsadalom/kozigazgatas/kozigazgatas.html>

2.2 Melléklet - K+F-re vonatkozó adatok

A tudás intenzív szolgáltatási ágakban alkalmazottak aránya

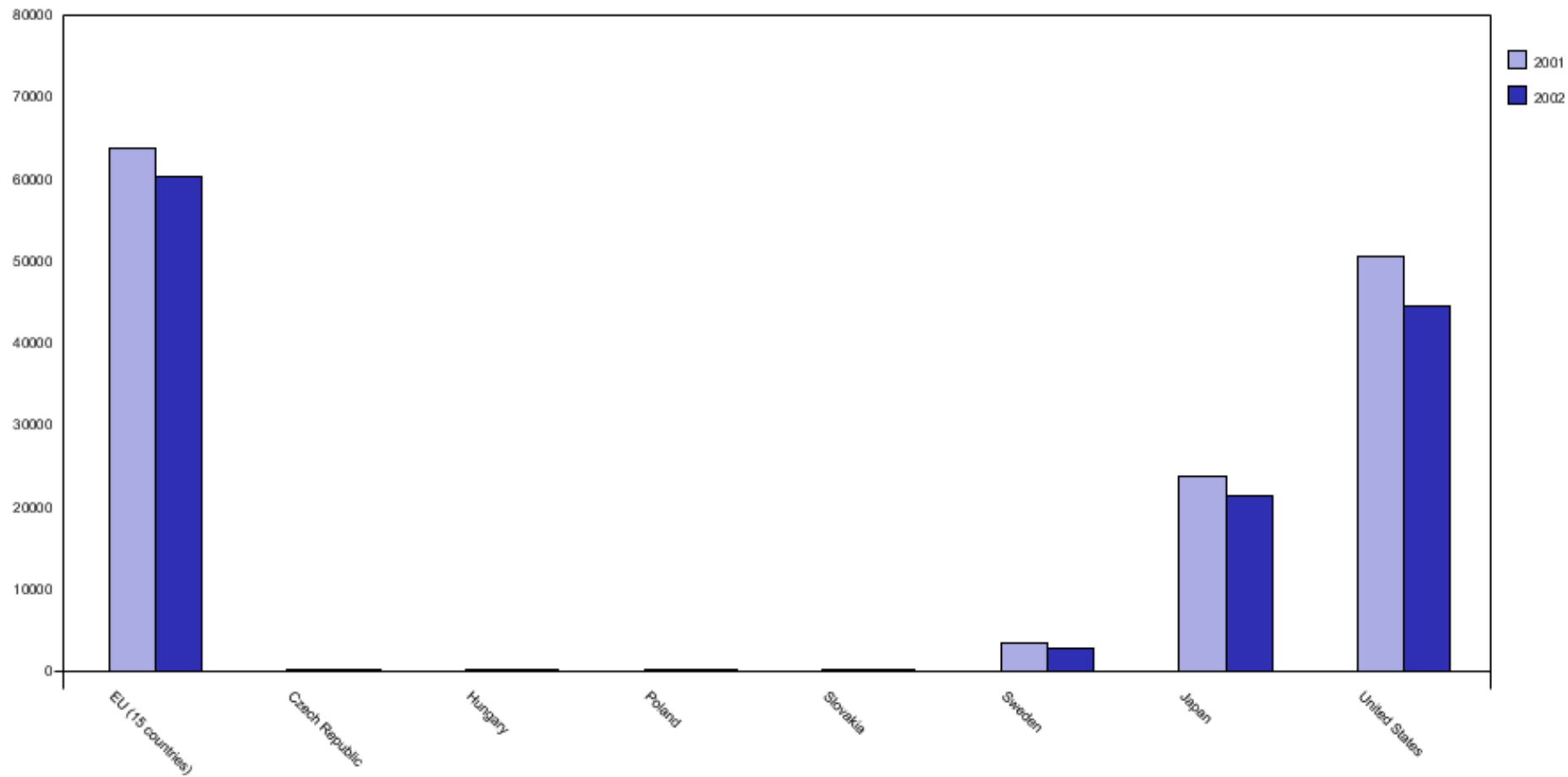
Employment in knowledge-intensive service sectors
Share of total employment (%)

Source: Eurostat

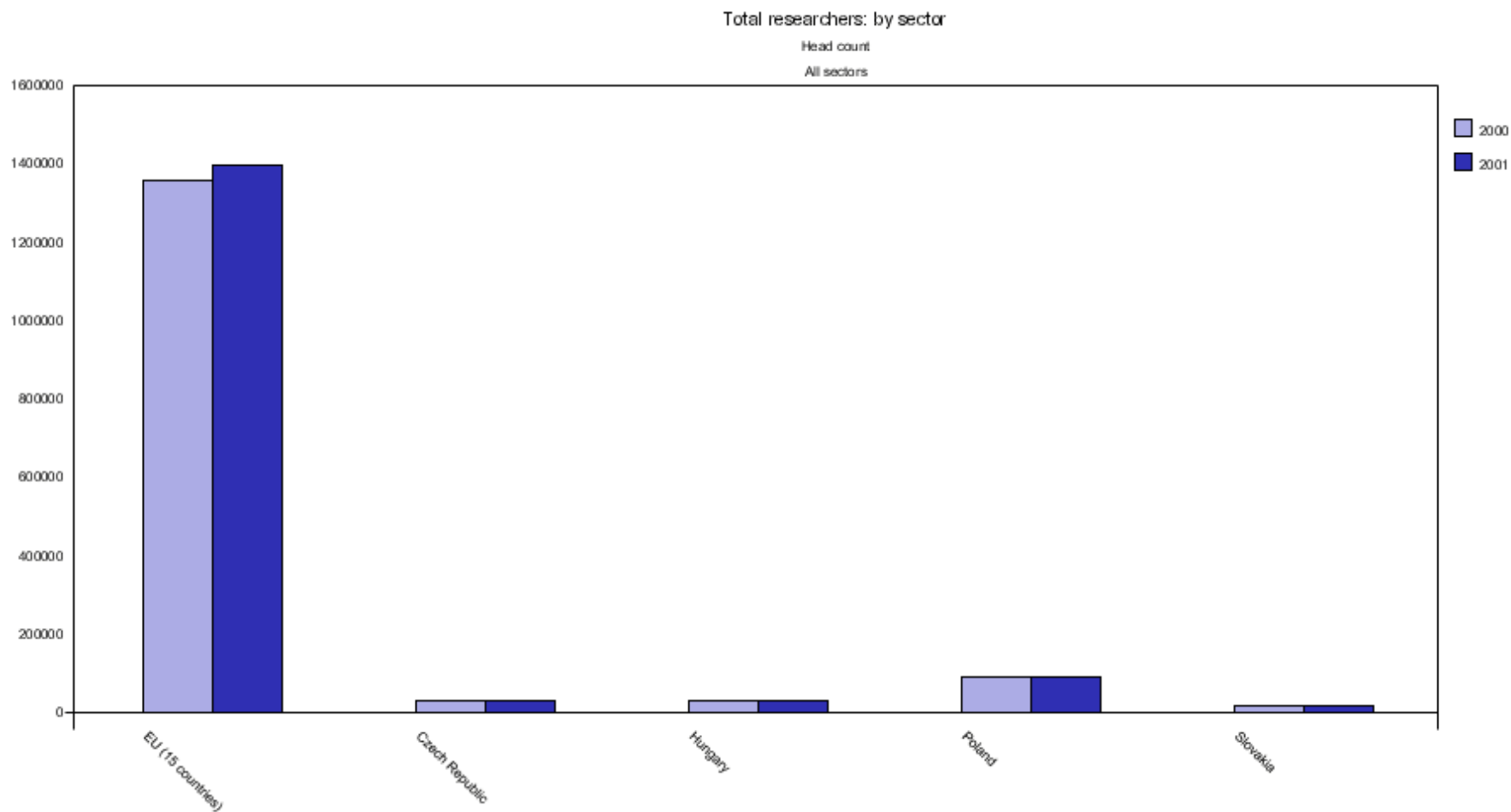
Az Európai szabadalmi bejelentések száma

Total European patent applications

Source: OPE

Kutatók száma

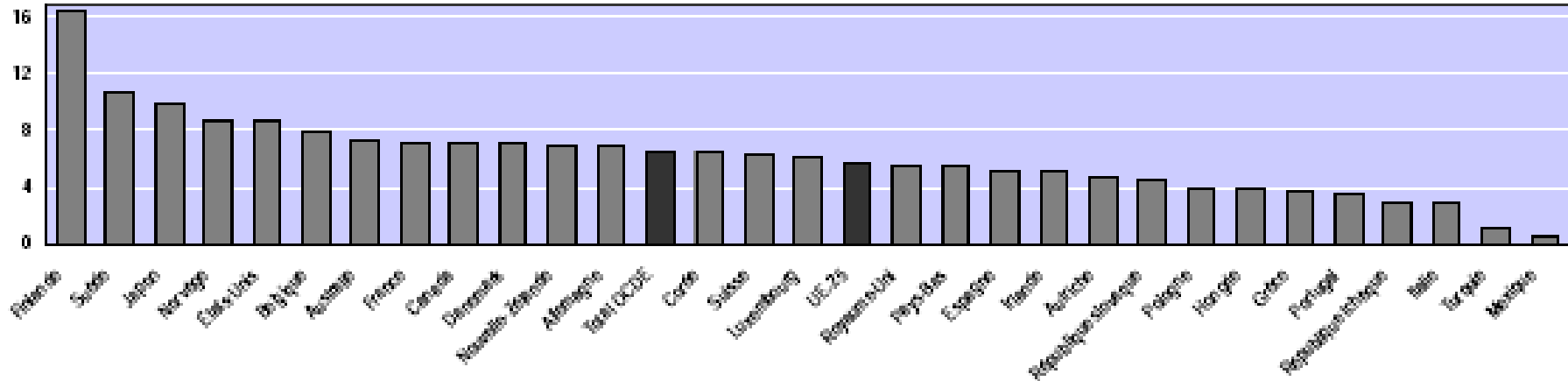

Source: Eurostat

Az ezer alkalmazottra jutó kutatók száma országok szerint

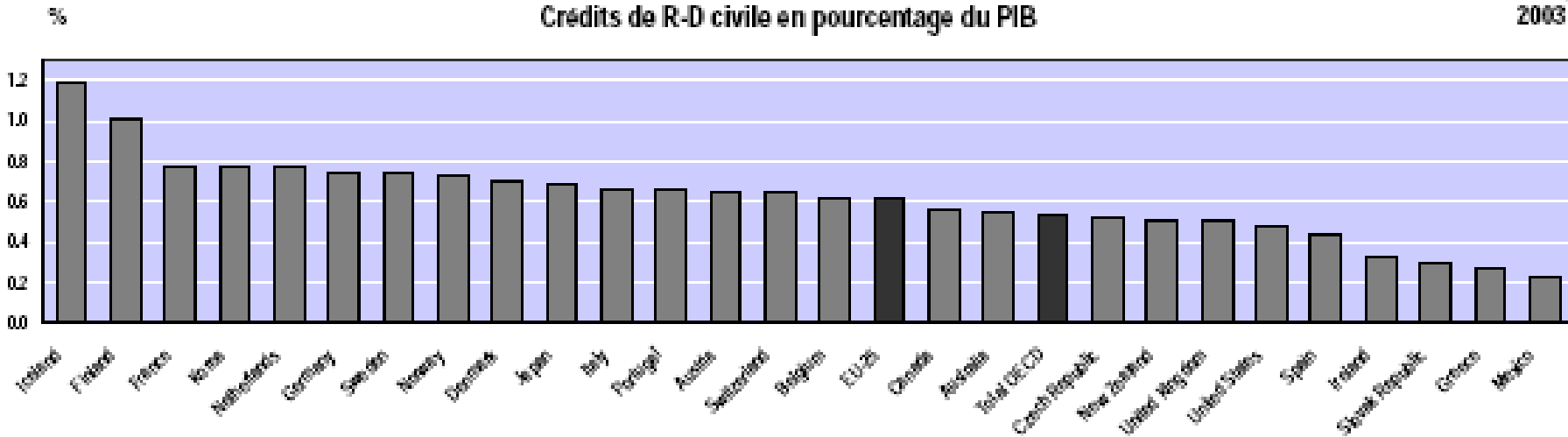
Total researchers (FTE) per thousand total employment
Total chercheurs (en ept) pour mille emplois

2002¹

Civil budget R&D as a percentage of GDP
Crédits de R-D civile en pourcentage du PIB

2003¹

A kutató-fejlesztő helyek adatai 2002

Megye, főváros, régió	Kutató- és fejlesztőhely	%	Az összes dolgozó tényleges száma	%	Ebből: kutató és fejlesztő	%	A tudomány doktora	%	A tudomány kandidátusa, PhD	%
Budapest	1 041	42,9%	25 639	52,6%	16 346	54,9%	1023	59,7%	4654	53,8%
Pest	177	7,3%	2 282	4,7%	1 365	4,6%	64	3,7%	492	5,7%
Közép-Magyarország	1 218	50,2%	27 921	57,3%	17 711	59,5%	1087	63,4%	5146	59,5%
Országos összesen	2 426		48 727		29 764		1715		8655	

KSH Területi Statisztikai Évkönyv 2002

2.3 Melléklet - Oktatásra vonatkozó adatok

A felsőfokú oktatási intézmények főbb adatai 2002/2003

Megye, főváros, régió	Felsőoktatási intézmény (db)	%	Oktatók száma (fő)	%	Felsőoktatásban hallgatók száma (fő)	%	Ebből egyetemi, főiskolai szinten			
							Összesen	%	nappali tagozaton	%
Budapest	32	48%	10406	44,90%	149288	39,10%	127503	37,40%	81420	42,10%
Pest	3	4,50%	1237	5,30%	34800	9,10%	32835	9,60%	10727	5,50%
Közép-Magyarország	35	53%	11643	50,29%	184088	48,20%	160338	46,90%	92147	47,70%
Országos összesen	66		23151		381560		341187		193155	

KSH Területi Statisztikai Évkönyv 2002

Humán Erőforrás fejlesztés (oktatásra jutó közkiadás) a GDP százalékában

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
EU (25 tagállam)	5.19	:	5.06	:	5.01	4.97	5.09
Csehország	4.62	4.68	4.43	3.93	4.05	4.04	4.16
Magyarország	5.04	4.48	4.61	4.56	4.66	4.54	5.15
Lengyelország	5.14	4.73	4.84	5.09	4.88	4.99	5.56
Szlovákia	4.98	4.50	4.80	4.51	4.40	4.15	4.03
Finnország	6.85	7.00	6.52	6.29	6.31	6.12	6.24
Svédország	7.22	7.37	7.62	7.71	7.47	7.39	7.31
Japán	3.53	:	3.53	3.45	3.53	3.59	3.57
Egyesült Államok	5.03	4.84	4.86	4.90	4.93	4.93	5.08

Eurostat

2.4 Melléklet - Vállalkozásokra vonatkozó adatok

1000 állandó lakosra jutó állandó vállalkozások száma 2001					
Kistérségek	Társas vállalkozások	Egyéni vállalkozások	0-9 főt foglalkoztató	10-49 főt foglalkoztató	50-249 főt foglalkoztató
Budapest	86,61	52,42	133,91	4,20	0,75
Aszódi	21,71	37,26	57,16	1,58	0,18
Ceglédi	18,01	40,88	56,80	1,73	0,31
Dabasi	25,96	45,41	68,56	2,35	0,45
Gödöllői	38,42	47,01	83,06	1,96	0,34
Monori	20,03	38,54	56,81	1,64	0,07
Nagykátai	15,63	34,29	48,36	1,37	0,19
Ráckevei	36,38	46,56	79,90	2,63	0,35
Szobi	15,47	33,22	47,03	1,34	0,24
Váci	31,88	47,72	77,05	2,24	0,21
Budaörsi	57,49	51,22	104,84	3,14	0,58
Dunakeszi	47,77	51,96	96,78	2,54	0,34
Gyáli	29,79	43,15	70,75	1,81	0,32
Pilisvörösvári	56,90	48,18	101,58	2,98	0,49
Szentendrei	57,36	54,44	108,46	2,83	0,45

<http://www.gkm.hu/dokk/binary/89/31/5/072.html>

A külföldi érdekeltségű vállalkozások száma gazdasági ág szerint 2002

Megye, főváros, régió	Mezőgazdaság		Ipar		Építőipar		Kereskedelem, javítás		Idegenforgalom		Szolgáltatás, ingatlanügyek		Összesen	
		%		%		%		%		%		%		%
Budapest	77	8,9%	1 131	29,7%	537	53,5%	5 835	55,0%	439	36,0%	4 333	68,2%	13 445	52,3%
Pest	53	6,2%	409	10,8%	159	15,8%	762	7,2%	44	3,6%	451	7,1%	2 052	8,0%
Közép-Magyarország	130	15,1%	1 540	40,5%	696	69,3%	6 597	62,2%	483	39,6%	4 784	75,3%	15 497	60,3%
Országos összesen	861		3 803		1 004		10 618		1 221		6 356		25 693	

KSH Területi Statisztikai Évkönyv 2002

A működő egyéni vállalkozások száma gazdasági ág szerint 2002

Megye, főváros, régió	Mezőgazdaság		Ipar		Építőipar		Kereskedelem, javítás		Idegenforgalom		Szállítás, raktározás, távközlés		Többi gazdasági ág		Összesen	
		%		%		%		%		%		%		%		%
Budapest	599	2,4%	6 709	17,4%	5 230	12,4%	14 481	14,5%	2 038	8,0%	7 214	23,5%	54 640	25,6%	90 911	19,2%
Pest	1 767	7,0%	4 994	12,9%	5 397	12,8%	10 557	10,6%	2 406	9,5%	3 982	13,0%	21 156	9,9%	50 259	10,6%
Közép-Magyarország	2 366	9,4%	11 703	30,3%	10 627	25,2%	25 038	25,1%	4 444	17,5%	11 196	36,5%	75 796	35,5%	141 170	29,8%

Országos összesen	25 167	38 579	42 068	99 647	25 392	30 665	213 160	474 678
----------------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	---------	---------

KSH Területi Statisztikai Évkönyv 2002

A működő társas vállalkozások száma létszám-kategória szerint 2002

Megye, főváros, régió	0 vagy ismeretlen	%	1-9 fő	%	10-19 fő	%	20-49 fő	%	50-249 fő	%	250 fős és nagyobb	%	Összesen	%
Budapest	70 067	44,7%	73 942	37,2%	4 735	31,3%	2 669	29,2%	1 297	27,3%	306	29,4%	153 016	39,7%
Pest	17 302	11,0%	22 617	11,4%	1 557	10,3%	841	9,2%	371	7,8%	68	6,5%	42 756	11,1%
Közép-Magyarország	87 369	55,8%	96 559	48,6%	6 292	41,6%	3 510	38,4%	1 668	35,0%	374	36,0%	195 772	50,8%
Országos összesen	156 583		198 691		15 127		9 144		4 759		1 040		385 344	

KSH Területi Statisztikai Évkönyv 2002

A működő vállalkozások száma gazdasági forma szerint 2002

Megye, főváros, régió	Kft	%	Rt	%	Szövetkezet	%	Egyéb jogi személyiségű	%	Bt	%	Egyéb nem jogi személyiségű	%	Egyéni vállalkozás	%	Összesen	%
Budapest	67 864	42,9%	1 980	51,3%	891	16,5%	1 393	35,4%	65 703	36,4%	12 369	47,4%	90 911	19,1%	241 111	36,2%
Pest	17 769	11,2%	262	6,7%	367	6,8%	166	4,2%	22 711	12,5%	711	2,7%	50 259	10,6%	92 245	13,8%
Közép-Magyarország	85 633	54,1%	2 242	58%	1 258	23,3%	1 559	39,6%	88 414	48,9%	13 080	50,1%	141 170	29,7%	333 356	50,0%
Országos összesen	158 342		3 857		5 392		3 934		180 534		26 060		474 678		666 712	

KSH Területi Statisztikai Évkönyv 2002

2.5 Melléklet - Régiók összehasonlító adatai

Ország	GDP/fő
Románia	5 265
Bulgária	5 783
Lettország	5 975
Litvánia	8 060
Lengyelország	8 783
Észtország	9 063
Szlovákia	10 375
Magyarország	11 245
Csehország	12 701
Szlovénia	15 183
Görögország	15 300
Portugália	15 372
Spanyolország	18 583
Egyesült királyság	22 678
Franciaország	22 853
Olaszország	23 057
Finnország	23 498
Németország	24 053
Svédország	24 090
Belgium	24 286
Hollandia	25 136
Ausztria	25 831
Írország	26 030
Dánia	26 803
Luxemburg	44 140

	Legfejlettebb régió	GDP/fő	Legfejletlenebb régió	GDP/fő	Legfejlettebb / legfejletlenebb régió (GDP/fő)
Bulgária	Yugozapaden	7593	Yuzhen tsentralen	4781	1,6
Románia	Bucuresti	10876	Nord-Est	3878	2,8
Lengyelország	Mazowieckie	13316	Lubelskie	6019	2,2
Magyarország	Közép-Magyarország	17555	Észak Alföld	7106	2,5
Görögország	Notio Aigaiio	18030	Ipeiros	10643	1,7
Portugália	Lisboa e Vale do Tejo	20538	Acores	11683	1,8
Szlovákia	Bratislavsky	22134	Vychodné Slovensko	8014	2,8
Spanyolország	Madrid	24855	Extremadura	11980	2,1
Csehország	Praha	27354	Stredni Morava	10167	2,7
Írország	Southern and Eastern	28571	Borders, Midland and Western	18940	1,5
Olaszország	Trentino-Alto Adige	30804	Calabria	14047	2,2
Hollandia	Utrecht	31711	Flevoland	18062	1,8
Finnország	Uusimaa (Suuralue)	32365	Itae-Soumi	16849	1,9
Svédország	Stockholm	33235	Norra Mellansverige	20570	1,6
Ausztria	Wien	35483	Burgenland	16556	2,1
Franciaország	Ile de France	35783	Réunion	11401	3,1
Németország	Hamburg	41025	Dessau	14502	2,8
Belgium	Brussels Hfdst.	49191	Hainaut	16003	3,1
Egyesült királyság	Inner London	54565	Cornwall & Isles of Scilly	14685	3,7

<http://www.oecd.org/dataoecd/49/45/24236156.pdf>

	Központi régiók	GDP/fő	Terület (km ²)	Népesség (ezer fő)	Népsűrűség (fő/km ²)	Teljes munkanélküliségi ráta (%)	Fiatalok munkanélküliségi rátája (%)	Egy főre jutó GDP az EU-15 átlagában, %
Írország	Southern and Eastern	28 571	36 997	2 780	75,3	3,4	5,8	126
Ausztria	Wien	35 483	415	1 606	3 876,3	4,9	7,2	157
Belgium	Brussels Hfdst.	49 191	161	959	5 959,5	11,0	27,2	218
Németország	Berlin	21 617	891	3 387	3 796,4	12,5	18,0	96
Finnország	Uusimaa (Suuralue)	32 365	9 113	1 380	152,2	5,2	8,2	143
Spanyolország	Madrid	24 855	7 995	5 112	644,2	9,8	21,5	110
Portugália	Lisboa e Vale do Tejo	20 538	11 931	3 423	286,9	5,3	13,5	91
Görögország	Attiki	17 432	3 808	3 451	1 022,0	10,4	27,4	77
Csehország	Praha	27 354	496	1 184	2 387,5	3,0	8,2	121
Magyarország	Közép-Magyarország	17 555	6 919	2 838	410,2	2,0	3,0	78
Lengyelország	Mazowieckie	13 316	35 598	5 069	142,4	14,2	32,4	59
Egyesült Királyság	Inner London	54 565	321	2 822	8 494,2	8,5	15,9	241
	Outer London	19 775	1 263	4 477	3 469,0	4,0	7,8	88
Franciaország	Ile de France	35 783	12 012	10 979	915,9	7,6	12,4	158
Hollandia	Noord-Holland	29 433	2 657	2 518	950,8	2,0	5,7	130
Olaszország	Lazio	25 512	17 208	5 264	307,0	10,3	33,9	113
Svédország	Stockholm	33 235	6 490	1 803	279,4	2,7	4,4	147
Románia	Bucuresti	10 876	1 821	2 279	1 251,5	4,1	10,6	48
Bulgária	Yugozapaden	7 593	20 276	2 143	105,7	9,7	17,2	34
Szlovákia	Bratislavsky	22 134	2 053	617	300,6	8,4	19,5	98

KSH Területi Statisztikai Évkönyv

3. Melléklet - Regionális jelentőségű programok, programjavaslatok

3.1 Melléklet - Talentis Program

A Talentis Program lényege:

A Talentis létrehozásával a fejlesztők gyakorlati példát kívánnak mutatni a tudásalapú társadalom megvalósítására.

A Talentis egy regionális, tudásalapú térségfejlesztési program, amely a XXI. századi kihívásoknak megfelelő gazdasági és társadalmi fejlődéshez szükséges különféle anyagi és szellemi erőforrások koncentrációjával (klaszter-modell), kívánja terveit megvalósítani. A tudásklaszter az ipari-innovációs klaszterek leghatékonyabb ismert formája, amely az emberi, a technikai és a szervezési intelligenciát állítja a középpontba egy adott régióban. (Világszerte ismert példája a kaliforniai Szilícium-völgy, Európában pedig például Grand Lyon, Sophia Antipolis.)

A Talentis Program lényegi ismérve a különféle anyagi (magán és állami) és szellemi (politikai, civil és más társadalmi) érdekekből fakadó energiák térben, időben és célokat tekintve egyaránt koncentrált felhasználása. Ennek a világon legelterjedtebb és legismertebb formái a magán- és a közszféra összefogására épülő, ún. PPP illetve a PPI modellek.

A Talentis Program maga is egy PPP modell, ahol a közszférát a térségi önkormányzatok és az állam képviselik. A hazai költségvetési és az uniós források felhasználásának koordinálását jelenleg egy *Térségfejlesztő Kht* végzi, amelyben részt vesz a Zsámbéki-medence településeinek kistérségi szövetsége (ZSAMERT), az érintett települések önkormányzatai és a Talentis Programiroda.

A Talentis Program helyszíne, önkormányzati együttműködés:

Közép-Európa első nagytérségi innovációs és tudásközpontja a budapesti agglomerációban, a Zsámbéki-medencében valósul meg. A Program és helyszíne egymásra találását igazolja az a közvélemény-kutatás is, amely szerint a térség lakói között a Talentis támogatottsága az ötfokozatú skálán 3,97 átlagpontoszámot, várható kedvező hatása pedig 4,28 átlagpontoszámot kapott.

A térség polgármesterei emellett több alkalommal kijelentették, hogy egyetértenek a Program megvalósításával és készek ennek érdekében minden érintettel együttműködni.

Az önkormányzatok a Talentis koncepció megvalósításával, illetve azzal összehangolva kívánják számos infrastrukturális, intézményi, továbbá településfejlesztési és -üzemeltetési problémájukat megoldani, és ami a legfontosabb: térségi szinten kezelni. Mindezek eredményeképpen kialakulhat egy olyan „mintatérség”, amely az Európai Unióban már jellemző regionális szinten gondolkodik és cselekszik. Ennek kiváló példája az a Magyar Építészkaromával közösen, 2004. február 19-én kiírandó, kétfordulós nemzetközi városépítészeti tervpályázat, amely az egész Zsámbéki-medencére - mint tervezési területre - kívánja meghatározni egy tudástérség urbanisztikáját.

A Talentis Program tehát nem csupán üzleti kezdeményezés, hanem a Zsámbéki-medence önkormányzatainak tudásalapú térségfejlesztési koncepciója: egy élő PPP együttműködés az üzleti és önkormányzati szféra között.

A Talentis Program elemei:

Három tartópillére az egyetemi szintű oktatás és szakképzés, a fejlett technológiai park, valamint az innováció és kutatás-fejlesztés, amely területek egymást erősítve járulnak hozzá a Program sikeréhez, egy versenyképes tudásrégió létrehozásához.

A fejlesztők, ismerve a Program helyszínét adó térség minőségi deficitjét, a sikeres megvalósítás érdekében, negyedik pilléreként, felvették a Programba a térség környezeti és életminőségének javítását is.

A Talentis Program I. pillére: Campus – vagyis oktatás, képzés

A tudástőke koncentrációja és újratermelése egy „oktatásiipari” bázison, többszintű és magas színvonalú képzéssel.

Az oktatási pillér, illetve a tágabb értelemben a Talentis Program felépítése *egy regionális szakképzési központ létrehozásával indul*, amely a hosszú távon és folyamatosan biztosítja a termelő és szolgáltató ipar humán erőforrás szükségletét. Az ezen a területen induló több projekt közül az alábbi kettőt érdemes külön kiemelni:

1. Talentis Foglalkoztatási és Képzési Központ

Feladata, a Talentis program keretében megvalósuló korszerű ipari technológia működtetéséhez szükséges jólképzett közép- és felsőfokú végzettségű munkaerő át- és továbbképzése, ezáltal a régióban dolgozó aktív munkavállalók tudásszintjének és alkalmazkodóképességének folyamatos növelése.

A régió centrumába később betelepülő tudományos kutatóintézetek, fejlesztő központok számára biztosítja a magasan képzett technikus munkaerőt, és felkészíti a régióban élő új és inaktív munkavállalókat a munkaerőpiacra történő belépésre.

A Foglalkoztatási Központ tevékenységének jellemzője, hogy működése során elsődleges szerepet kap a vállalkozások és egyéb helyi szervezetek munkaerő-igényeinek kielégítése. Ennek megfelelően a központ által nyújtott szolgáltatások komplex jellegűek. A felmerülő igények alapján feltérképezi a mobilizálható munkaerőt, megszervezi annak szakmai képzését és munkaviszony létesítésére alkalmassá téve adja át a foglalkoztatóknak.

2. Talentis Műszaki Szakközépiskola és Technikum

A projekt célja, a jelen és a jövő követelményeinek megfelelni tudó szakmunkások és technikusok képzésének megteremtése, előteremtve ezzel a régióba letelepülő csúcstechnológiai iparágak, kutatóintézetek működéséhez szükséges szakképzett munkaerő folyamatos biztosítását.

Bicske város tulajdonában áll az a hasznosítatlan ingatlan-komplexum, amely eredetileg a valamikori eocén program keretében tervezett erőmű számára iskolaépületnek és kollégiumnak készült. A felépítmények szerkezetkész állapotban vannak. Az ingatlanok területe mintegy 5 hektár. A terület közművesített, jó minőségű kiépített úttal kapcsolódik a városhoz. Az új intézmény a Kandó Kálmán Műszaki Főiskola gyakorló iskolájaként működne.

A Talentis oktatási-képzési projekt-együttesében a többnyelvű oktatást nyújtó, magas szintű középfokú szakképesítést adó oktatási intézmények mellett helyet kapnak kollégiumok, oktatói apartmanok, egyéni kutatási laborok, sport és kulturális központok, valamint a szabadidő parkok. Mindez megalapozza egy Egyetemváros létesítését. A magyarországi vezető felsőoktatási intézmények kihelyezett tagozatai mellett elismert, nagy múlttal rendelkező nemzetközi háttérrel bíró egyetemi oktatási intézmények is helyet kapnak.

Az oktatásfejlesztési projektet – a Talentis Oktatási Programot – a *Talentis University Kht.* irányítja és felügyeli mind oktatásszakmai, mind ingatlanfejlesztési tekintetben.

A Talentis Program II. pillére: Technológiai Park – vagyis termelés, gyártás

A kiváló település-földrajzi és infrastrukturális adottságok, valamint az ezek kiaknázásával biztosítható, illetve már jelenleg is adott képzett munkaerő birtokában a terület ideális helyszínt jelent a csúcstechnológiai ipar, valamint az innovatív hazai KKV-k letelepítésére. Ágazati, illetve beszállítói ipari és szolgáltatói klaszterek kialakítására természetszerű lehetőség nyílik.

A Technológiai Park jó adottságokkal rendelkezik magyar tudósok, mérnökök, feltalálók kutatási-fejlesztési eredményeinek, innovációinak hazai hasznosítására, valamint lehetőség nyílik csúcstechnológiai fejlesztések olyanfajta összefogására, amire eddig csak a gazdaságilag fejlett nyugati országokban volt példa. A magas hozzáadott értéket előállító vállalkozások jelentősen javítják hazánk gazdasági versenyképességét, és hatványozottan járulnak hozzá a gazdasági növekedés gyorsításához.

Az információtechnológiai, telekommunikációs, elektronikai iparág mellett nagy figyelmet kapnak a biotechnológiai, nanotechnológiai és környezettechnológiai fejlesztéseket hasznosító vállalkozások is.

Mindezek következtében a rendkívül intenzíven és tudatosan, jóelőre meghatározott koncepció szerint fejlődő Régió – a nemzetközi tapasztalatok alapján – további beruházásokat és befektetéseket indukál.

A Talentis Program III. pillére: Innovációs Központ – vagyis kutatás, technológiai fejlesztés

Új magyar kutatási intézmények létesítése és a meglévő akadémiai, egyetemi és non-profit szervezeteknek a térség felé történő bővítése mentén új kutatási és innovációs központ felállítása válik lehetővé.

Az EU programjai által támogatott és összefogott új nemzetközi kutatási központok idevonzásával olyan új ágazatok koncentrációja valósul meg, amelyek szellemi magját adhatják a Technológiai Park egyes projektjeinek.

A kutatás-fejlesztés területén indítható projektek a következők:

1. Agrár-kutatási Központ (Agrár Science Park)

A Talentis területén jelenleg is működő Állattenyésztési és Takarmányozási Kutatóintézet rekonstrukciója kapcsán lehetőség nyílik, a hazánkban nagy hagyományokkal rendelkező mezőgazdasági kutatóintézetek részvételével egy Európai Agrárkutatási Központ felépítésére. Nyilvánvaló, hogy egy ilyen ágazati kutatási központ egyúttal a regionális vagy országok közötti együttműködés alkalmas színtere is (agrár-klaszter), megvalósításához jó eséllyel jelentős EU forrás szerezhető.

2. Nemzeti Science Park Program – Nemzeti Science Park Ügynökség

A Talentis célja egy innovációs „nagy régiós” (hálózati) központ kialakítása, támogatva a tudasparkok, egyetemek és kutatóintézetek - azaz a magyarországi tudástermelés legfontosabb résztvevői - hálózattá szerveződését és széleskörű, hatékony együttműködését is. Ez a hálózatépítés elősegíti a korábbi eseti, szétszórtan jelentkező elképzelések összekapcsolását, a „méretgazdaságossági” előnyök eredményes kihasználását, a kritikus tömeg elérését. A magyar tudásközpontok hálózata szervesen illeszkedhet nagy régiós szinten, a Közép- és Délkelet-európai Innovációs Térség (mint a lisszaboni folyamat egyik meghatározó elemét jelentő Európai Kutatási és Innovációs Térség regionális leképeződése) koncepcióhoz.

3. ESS

Az EU több éves törekvése egy Európában első, de világméretűben is egyedülálló Spallációs Neutronforrás (European Spallation Source, ESS) és a ráépülő *Anyagtudományi Kutatóközpont* létrehozása, melyhez a strasbourgi parlament elvi állásfoglalása kapcsolódik, miszerint ezt célszerű egy újonnan csatlakozó EU országban létrehozni, több ország tudományos intézeteinek részvételével.

Szakértői jelzések szerint a magyarországi helyszínt az EU várhatóan támogatná, de a végleges döntést még nem mondták ki. Alappal vélelmezhető ugyanakkor, hogy a Talentis Program megindítása kedvező pozíciót biztosít hazánk számára a végső döntés meghozatalakor, hiszen a térség első tudásklasztere önmagát kínáló helyszín ezen európai léptékű és nemzetgazdaságilag is jelentős projekthez.

A közel 1 Mrd € értékű ESS projekt megvalósításához a Talentis 1 km² területet ajánlott fel és az előkészítés koordinációjára munkacsoportot hozott létre az MTA, az NKTH és a KFKI részvételével. A megvalósíthatósági tanulmány elkészítése rövidesen megkezdődik. A megvalósuló központban számos országból várhatóan mintegy 4000 kutató munkájára lesz lehetőség.

4. Nanotechnológiai központ

Az előbbi anyagtudományi projekthez, illetve az MTA kezdeményezéséhez kapcsolódva a Talentis együttműködési megállapodást kötött a nanotechnikai eszközök gyártásában és a kapcsolódó mérés technikában világszínvonalon élenjáró NT MDT zelenogradi intézettel.

A fentiek alapján a Talentis keretében megvalósítandó nanotechnológiai bázis mérési szolgáltatásokat végez majd, méréstechnikát oktat és a termékek magyarországi végszerelése kapcsán az EU-ba irányuló értékesítés kiinduló bázisaként szolgál.

5. Talentis Innovációs és Technológiai Központ és Inkubátorház

A K+F-el foglalkozó KKV-k számára határozott időre (2 év) kedvezményesen biztosítja az alapvető működési feltételeket (teljes infrastruktúrával felszerelt iroda, laboratórium, képzés, konzultáció, konferencia, forrásszervezés).

6. Akadémiai Park

A Magyar Tudományos Akadémia számos nemzetközi hírű kutatóintézetrel rendelkezik. Új szakterületek feltárása, egyben a kutatók munkakörnyezetének javítása érdekében az Akadémiával együttműködve a kor színvonalának megfelelő intézetek épülhetnének a Talentis területén, kihasználva a térbeli és funkcionális tudáskoncentráció előnyeit. A projekt nagy előnye, hogy a meglévő akadémiai ingatlanok más célú hasznosításával és ezen keresztül az üzleti szféra bevonásával, klasszikus PPP modell keretében költségvetési források felhasználása nélkül megvalósítható.

A IV. pillér: környezetfejlesztés

A fentiekén túl a térség magas minőségű környezetfejlesztése és számos üzleti projekt (pl. Bor és Gasztronómiai Központ, Termálfalu, Golf, nyugdíjas és diplomata negyed, művésztelep, elővárosi vasút) is megvalósul. Mindezek egyrészt biztosítják a teljes programot finanszírozó magántőke számára az elvárt megtérült, másrészt a helyi önkormányzatokat is folyamatos bevételhez (helyi adók) juttatják.

A Talentis Program környezetfejlesztési tervei a természeti adottságok védelmét, valamint a lakó- és munkakörnyezet minőségi átalakítását célozzák, gazdasági-társadalmi és ökológiai tényezők stratégiai szemléletű összekapcsolása révén.

A Talentis Program költségei, finanszírozása:

A Program előkészítésére, megkezdésére és a fejlesztési terület tulajdonjogának megszerzésére a Programgazdák, a Mammut Üzletház Rt tulajdonosai Kenyeres Sándor és S. Nagy Sándor saját forrásaikból 5 milliárd forintot biztosítottak. Az általuk létrehozott 20 fős Talentis Programiroda mintegy 80 neves szakértő bevonásával mára kidolgozta a Program és majd 30 projekt megvalósításának részletes terveit és készek azok megvalósítására.

A húszéves Program prognosztizált forrásigénye 12 milliárd euró, amelyet átlagosan 80%-ban magántőke, 20%-ban állami és uniós forrás fedez. A makroökonómiai számítások szerint az állami költségvetésben a folyósított állami és EU források négyszerese jelentkezik, és az is megállapítható hogy a Talentis Program a fejlesztés minden évében a magyar költségvetés nettó befizetője.

A részleges állami és uniós támogatás a jelenleg is meglévő pályázati és támogatási rendszerre épül, ezért fontos megemlíteni, hogy a Talentis Program valamennyi eleme összhangban van mind a Nemzeti Fejlesztési Tervvel, mind az európai uniós irányelvekkel.

Az állami szerepvállalás az elképzelések szerint az NFT-be és a költségvetésbe jelenleg is beépített gazdasági versenyképesség, infrastruktúra-, és területfejlesztési alapok, források (címezett és céltámogatások; KAC; stb.) igénybevételén keresztül valósul meg, vagyis a Talentis Program közvetett támogatásához nincs szükség a hatályos jogszabályok szerinti támogatási rendszer megváltoztatására.

Fontos azt is kiemelni – ami a költségvetési források felhasználásának egyik legfontosabb garanciális eleme is - hogy a fentiek figyelembevételével tervezett költségvetési támogatások túlnyomó része a programban érintett önkormányzatokhoz érkeznek, és ott is kerülnek felhasználásra.

A Talentis Program megvalósításához szükséges terület jogának helyzete:

A Talentis Program gazdái jelenleg mintegy 400 hektár tulajdonjogával rendelkeznek a Zsámbéki-medencében.

A teljes program megvalósításához, egy igazi tudástérség felépítéséhez azonban a nemzetközi példák alapján is minimum 5000 hektár szükséges.

Noha a fejlesztők már rendelkeznek a fenti kritériumnak közel megfelelő földterület (4200 hektár) – immár jogerős bírósági ítéletben rögzített - 50 éves bérleti jogával, a Talentis Program megvalósításához szükséges források megszerzésének előfeltétele e terület tulajdonjogának megléte. Az ezzel kapcsolatos, a Nemzeti Földalappal zajló egyeztetések és tárgyalások – a térségi önkormányzatok sürgetése ellenére – eddig nem vezettek eredményre.

További információ: www.talentis.hu

3.2 Közép-magyarországi Innovációs Központ

A BUDAÖRSI IPARI ÉS TECHOLÓGIAI PARKBAN (BITEP) MEGVALÓSULT CHIC KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI INNOVÁCIÓS KÖZPONT

A mintegy 55 hektáros Budaörsi Ipari és Technológiai Parkot (BITEP) a Budaörsi Ingatlanfejlesztő és Szolgáltató Centrum Kft. (Budaörsi ISC Kft.) hozta létre, célzottan a régió kis- és középvállalkozásainak (KKV) fogadására. A mára már 90%-ban betelepült, 149 kis- és középvállalkozásnak telephelyet adó ipari park sikerét nemcsak ezek a számok igazolják, hanem az Integrátor Ipari Park Cím is, mellyel 2003 januárjában tüntette ki a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium.

Köztudott, hogy a mai gazdaság legfontosabb hajtóereje az innováció. A kis- és középvállalkozások fejlődésének, versenyképességük megőrzésének feltétele innovativitásuk.

A BITEP, valamint a régió vállalkozásainak körében végzett felmérés kimutatta, hogy a KKV-k segítségre szorulnak ezen a téren, különösen most, az Európai Unióhoz frissen csatlakozva. Ezt a megállapítást megerősítette a Regionális Innovációs Stratégia kidolgozása kapcsán végzett felmérés is.

Ez a felismerés vezette a Budaörsi ISC Kft-t arra, hogy létrehozza a CHIC Közép-magyarországi Innovációs Központot (CHIC – a rövidítés a központ angol neve alapján született: „Central Hungarian Innovation Centre”), valamint, hogy – a Magyar Innovációs Szövetséggel és három kisvállalkozással közösen – megalapítsa a központ szakmai szolgáltatásait biztosító közhasznú társaságot (CHIC Kht).

A CHIC új épülete a Budaörsi Ipari és Technológiai Parkban kapott helyet. A park kedvező elhelyezkedése, az egyedülálló zöldövezeti helyszín a kis- és középvállalkozások méreteihez igazodva, ideális működési teret kínál a kutatási, fejlesztési és innovációs tevékenységet végző vállalkozások számára.

Az Innovációs Központ a Park főbejárata közelében helyezkedik el.

A CHIC KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI INNOVÁCIÓS KÖZPONT CÉLJA

A CHIC célja a BITEP-ben, Budaörsön illetve a Közép-magyarországi régióban működő kis- és közép vállalkozások számára

- korszerű, uniós elvárásoknak megfelelő infrastruktúra, innovatív környezet biztosítása,
- kutatás-fejlesztési, valamint innovációs tevékenység végzését segítő szolgáltatások nyújtása.

A CHIC Kht. célja, hogy a központot a gazdaság- és vállalkozásfejlesztés regionális eszközeként működtesse.

A CHIC KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI INNOVÁCIÓS KÖZPONT SZEREPE

A fenti célok elérése érdekében a CHIC a saját szerepét az alábbiakban látja:

- biztosítson **korszerű telephelyet** (laborok, műhelyek, irodák, kutatói szálláshelyek, tárgyaló, étterem, fitness terem stb.)
- **inkubátorként** működjön: támogassa a kezdő, elsősorban a „spin-off” vállalkozásokat kedvezményes bérleti lehetőségekkel
- **hidképző** szerepet lásson el, azaz alakítson ki élő kapcsolatokat a
 - KKV-k és az egyetemek, kutatóintézetek között, (ösztönözze, segítse a technológiatranszfert, a kutatási eredmények hasznosítását)
 - KKV-k és a kormányzat, önkormányzatok között, (segítse a kétirányú információ áramlást, az elektronikus ügyintézést)
- **Integrátor** szerepet töltsön be
 - a Közép-magyarországi régió kis- és közép vállalkozásai körében, (szervezze, ösztönözze a szakmai profiljába tartozó vállalkozások együttműködését, klaszterekbe tömörülését, kompetenciaközpontok létrehozását)
 - a Régió vállalkozásfejlesztéssel, gazdaságfejlesztéssel foglalkozó, a vállalkozások innovációs tevékenységében érintett intézményei, szervezetei és vállalkozásai között, (szervezze együttműködésüket, generáljon regionális, uniós projekteket, szervezzen konzorciumokat)
- **Szolgáltatóként**, szolgáltatás-közvetítőként biztosítson teljeskörű, magas szintű szolgáltatásokat a KKV-k működéséhez, innovációs tevékenységéhez. Kiemelten kezeli, s már jelenleg is nyújtja az alábbi szolgáltatásokat:
 - termékfejlesztés (projektmenedzselés az ötlettől a termékig)
 - komplex tanácsadás, forrásszervezés (hazai és uniós pályázatok, kockázati tőke)
 - oktatás, képzés, rendezvényszervezés

A CHIC KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI INNOVÁCIÓS KÖZPONT SZAKMAI PROFILJA

A CHIC-be települő, azonos szakmai profilú cégek számára a központ egyedi lehetőséget teremt az együttműködésre, intenzív fejlődésre (szinergia).

Az előzetes felmérések alapján – melyek eredménye a betelepülőkkel folytatott tárgyalások alapján igazolódni látszik –, a CHIC az alábbi ágazatokat kezeli prioritásként:

- új- és megújuló energiák alkalmazását szolgáló technológiák
- információs és kommunikációs technológiák

A CHIC szakmai profiljának meghatározása nem zárja ki az egyéb területeken felbukkanó témák, projektek vizsgálatának illetve menedzselésének lehetőségét.

A CHIC szellemi központja kíván lenni:

- a megújuló energiák alkalmazásával foglalkozó vállalkozásoknak,
- a modern információs társadalomhoz kapcsolódó kutatásoknak,
- az internet-alapú tudásbankot működtető teameknek, és
- a tudásmenedzsmet területén működő szervezeteknek (pl.: „találmány piac”).

Ennek érdekében első lépésként a CHIC létrehozza a

- Megújuló Energia Kompetencia Központot., majd a
- Információtechnológia Kompetencia Központot.

A fenti szakterületekhez kapcsolódóan a CHIC a tudat-formálásban is szerepet kíván vállalni. Ennek egyik eszköze, hogy az új épületben demonstrációs célokra is alkalmas, korszerű berendezéseket létesít.

Az épület melegvízellátását napkollektoros rendszer biztosítja, az informatikai igények kielégítése pedig a legkorszerűbb információ-technológiai eszközökkel történik.

A CHIC SZOLGÁLTATÁSAI

A CHIC munkatársai ismerik a kis- és középvállalkozások működési sajátosságait, érzik és átérzik problémáit, hiszen egy részük maga is hosszú évek óta vállalkozó. Komplex szolgáltatásaik testreszabottak, áraik értékarányosak, szerződési konstrukcióik eredményorientáltak. Munkatársaik szakmai háttere, kiterjedt szakértői kapcsolatrendszere a biztosíték arra, hogy partnereik kérdésekre hiteles választ, problémáira szakszerű megoldást kapnak.

Információs és ügyintézési szolgáltatás

A vállalkozásokban nap mint nap felmerülnek olyan műszaki és gazdasági kérdések, amelyekre – a felhalmozódott tapasztalatok ellenére – nem könnyű azonnal választ találni. Együtt azonban – a CHIC belső és külső munkatársainak szakértelmére és néhány adatbázisra alapozva – jóval hamarabb találunk megoldást.

• Gyártási kapacitások és üzleti ajánlatok közvetítése	• Ki, mit gyárt információk
• Fejlesztési és különleges technológiai kapacitások közvetítése	• Szakirodalmi tájékoztatás
• Szakértők ajánlása	• Információk kiállításokról, rendezvényekről, pályázatokról
• Műszaki-fejlesztési eredmények közvetítése	• Igény szerinti web lapok, adatbázisok keresése

Termékfejlesztés

Közismert tény, hogy száz innovatív ötletből átlagban csak néhány vezet piaci sikerre, és ehhez 3-5 évre van szükség. A CHIC munkatársai azon dolgozunk, hogy ezen az arányon javítsanak, és lecsökkentsék a piacra jutás idejét.

A CHIC ennek érdekében INNOCHIC néven konzorciumot szervezett. A konzorcium - biztosítva a szükséges szakmai hátteret –, különböző kreatív ötletek, szellemi termékek összegyűjtésével, illetve azok előszűrése után, a kiválasztott projektek menedzselésével, megvalósításával, hasznosításával foglalkozik.

Ezen tevékenységükben a konzorciumi tagok kiterjedt kapcsolatrendszere, valamint több évtizedes szakmai tapasztalata van segítségükre.

- Iparjogvédelem
- A termékfejlesztési folyamat megtervezése
- Piackutatás
- A prototípusok elkészítésének koordinálása
- Fejlesztő, gyártó és értékesítő partnerek keresése
- Befektetők keresése
- Projekttervek készítése
- Cégalapítás, projektmenedzselés

Tanácsadás

Az üzletviteli, stratégiai tanácsadás már nem csak a multinacionális cégek, nagyvállalatok kiváltsága. A vállalkozások előnyt szerezhetnek versenytársaikkal szemben, ha igénybeveszik a központ elérhető áron kínált alábbi tanácsadási szolgáltatásait.

- Cégátvilágítás és menedzsment tanácsadás
- Üzleti tervek és megvalósíthatósági tanulmányok készítése
- Pályázatírás, pályázat menedzsment
- Marketing tanácsadás
- Műszaki és technológiai tanácsadás
- Költségracionalizálás, termelékenység tanácsadás
- Pénzügyi-, hitel- és adótanácsadás
- Környezetvédelmi tanácsadás
- Minőségügyi tanácsadás
- Technológiai transzfer

Oktatás, rendezvényszervezés

Mindenki számára ismert, hogy a folyamatos tanulás, ismeretszerzés és ismeretbővítés elengedhetetlen feltétele egy vállalkozás fejlesztésének, versenyképessége megőrzésének. Saját vállalkozásvezetési gyakorlatukból kiindulva, több évtizedes tapasztalataikra alapozva alakították ki a CHIC oktatási szakértői az egymásra épülő, gyakorlatorientált modulokból álló oktatási csomagjaikat. Tréningjeiken praktikus kérdésekre kaphatnak választ a résztvevők, s az elsajátított ismereteket azonnal hasznosítani tudják vállalkozásuk mindennapjaiban. Korszerű konferencia terem, jól felszerelt oktató kabinetek, tárgyalóik állnak az érdeklődik rendelkezésére. A központ vállalja különböző rendezvények szervezését, lebonyolítását is.

- Speciális szakmai tanfolyamok
- Gazdálkodási és pénzügyi ismeretek
- Számítástechnikai ismeretek
- Vállalkozásokat érintő kérdések az EU-val kapcsolatban
- Nyelvtanfolyamok
- Szakmai tapasztalatcserék, tanulmányutak

Piacfejlesztő, kapcsolatépítő szolgáltatások

Napjainkban a verseny mellett egyre fontosabbá válik a vállalkozások közötti sokrétű együttműködés. Ha a KKV-k különböző beszerzési, értékesítő, fejlesztési stb. hálózatokba tömörülnek, az önállóságuk feladása nélkül, a kölcsönös előnyök kihasználásával, akkor versenyképességük növekedése révén jobban fel tudják venni a versenyt a multinacionális vállalatokkal.

- Fejlesztési társulások szervezése
- Vállalkozási hálózatok, közösen vállalkozások szervezése
- Nemzetközi kooperációk segítése
- Biztosítási klaszter szervezése

Informatikai szolgáltatások

Az informatikai szolgáltatásokat a KKV-k igényei alapján alakítják ki és folyamatosan fejlesztik.

- Portálok
- Adatbázisok
- Tartalomszolgáltatás
- Hasznos linkek

A felsorolt szolgáltatások közül az informatikai szolgáltatások egy része ingyenes, az információs és ügyintézési szolgáltatás előfizetéses rendszerben működik, az oktatási programjaik folyamatosan meghirdetésre kerülnek, a többi szolgáltatás pedig egyedi megrendelés keretében vehető igénybe.

AZ INNOVÁCIÓS KÖZPONT FŐ PARAMÉTEREI

• Telek területe	5000 m ²	• Épület hasznos területe	4500 m ²
• Irodák (50)	874 m ²	• Tárgyalóterem	21 m ²
• Kutatói műhelyek (6)	659 m ²	• Étterem	322 m ²
• Kutatói szálláshely (7)	177 m ²	• Fitness terem	105 m ²
• Konferencia, -és oktató kabinetek	156 m ²	• Kiállítóterem	70 m ²
		• Parkolók, teraszok, közterületek	2093 m ²

Minimális bérelhető terület: 10 m² A bérlemények azonnal beköltözhetőek.

A CHIC SZAKMAI TEVÉKENYSÉGÉT TÁMOGATÓ INTÉZMÉNYEK:

- Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
- BME Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár
- Gazdasági és Közlekedési Minisztérium
- Informatikai és Hírközlési Minisztérium
- Ipari Parkok Egyesülete
- Kisvállalkozás-fejlesztési Pénzügyi Rt.
- Magyar Innovációs Szövetség
- Magyar Napenergia Társaság
- Magyar Tudományos- Technológiai és Ipari Parkok Szövetsége
- NETI - Puskás Tivadar Alapítvány Nemzetközi Technológiai Intézet
- Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
- PROMEI Modernizációs és Euroatlanti Integrációs Projekt Iroda Kht.
- Stratégiakutató Intézet Kht.
- Vállalkozói Inkubátorok Szövetsége

3.3. Melléklet - Regionális informatikai rendszer

Regionális (igazgatási) informatikai modell ³¹ (konszolidáció, kiegészítés és virtualizáció)³²

A Hewlett-Packard Magyarország javaslata egy regionális (igazgatási) informatikai modellt az új EU szabályozásnak megfelelő közigazgatási régiók (bennük: megyék, kistérségek, helyi önkormányzatok) számára. A modell a jelenlegi megyei infrastruktúra elemek felhasználásával és az alakuló helyi önkormányzatok társulásaiként létrejövő kistérségek igényeinek (már meglévő eszközeinek) figyelembevételével, kerül kialakításra. Célja olyan összehangolt informatikai rendszer(ek) (IT szolgáltatási infrastruktúra) létrehozása, melyek segítségével a régióbeli igazgatási, vagyonkezelési, támogatás allokációs, közszolgáltatási, térségfejlesztési, információszolgáltatási és egyéb közfeladatai elláthatók.

A Régióban szükséges, informatikával támogatandó tevékenységek:

Régió - terveket készít, pályáztat, informál

Megye - intézményeket tart fenn, pályáztat (egyre kevésbé)

Kistérség - terveket készít, projekteket gyűjt

Helyi szint - intézményeket tart fenn, helyi szereplők felé szolgáltat, projekteket készít, pályázik

Az egyes tevékenységek beindításának, támogatásának finanszírozása speciális eljárásokat igényel. Ennek technológiai alapja lehet a regionális informatikai modell.

A regionális (igazgatási) informatikai modell tartalmát tekintve a jelenlegi IT infrastruktúra konszolidációját, a rendszerek képességeinek új igények kiszolgálását megvalósító kiegészítését, majd a kialakított IT infrastruktúra felhasználók szintjei (régió, megye, kistérség) szerinti virtualizációját jelenti. A modell alapján történő működés további lehetséges jellemzői:

- A funkcionális közigazgatási, szolgáltatási igények áttekinthető kezelése (tervezni, irányítani és ellenőrizni az igazgatási folyamatokat)
- Elősegíteni a regionális igazgatási folyamatok kiterjesztését és összekapcsolását az állami szervezetektől, az önkormányzatok bekapcsolásával a civil szférán keresztül a polgárokig terjedően.
- A jelenlegi infrastruktúrákba történt beruházások megőrzése
- Az IT beruházás megtérülés számítás feltételeinek kialakítása
- Dinamikusan mérni, értékelni és kezelni a (köz)szolgáltatások és az IT „környezet” kölcsönhatását
- Az informatikai eszközök menedzselhetősége (tervezni, irányítani és ellenőrizni a szolgáltatásokat nyújtó IT „infrastruktúrát”)
- A szükséges szolgáltatási szintek kialakíthatósága (integráltan építkezve a heterogén IT környezetben)
- A szükséges szolgáltatás megvalósítási, finanszírozási sokféleségének (saját eszköz használat, bérlet, szolgáltatás kiszervezés, kapacitáshasznosítás, közös használat, stb.) megteremtése
- Közös, de ugyanakkor szervezetre, alkalomra szabott regionális, megyei, helyi önkormányzati szintű szolgáltatások (tudakozó, ügyfélszolgálat, portálok, önkiszolgáló, projekttámogató rendszerek, stb.) létrehozásának lehetősége

³¹ Az alkalmazkodó rendszerek kialakításának eszköze az organikus IT (Adaptive Enterprise) modell.

³² Az IT alapú szolgáltatások megvalósítási módjának felhasználó számára „láthatatlanná”, nem követendővé tétele. A funkció működik, az infrastruktúra (közműként) a háttérben üzemel.

- Közzszolgálati infrastrukturális alapközmű megteremtése
- Kapcsolatkezelés a központi állami és egyéb (pl. TB, stb.) informatikai rendszerekkel
- A kapacitások profi centrikus, piaci hasznosíthatóságának megteremtése

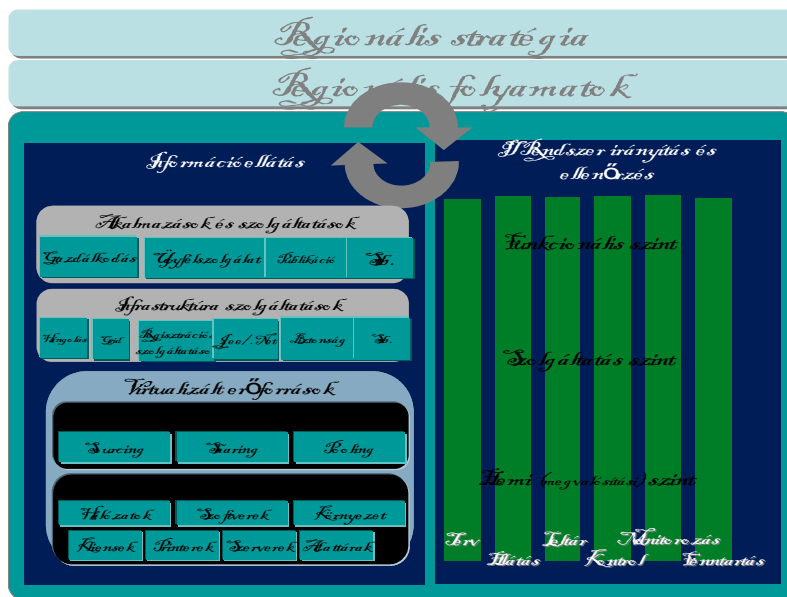
A HP javasolt modellje

Alkalmazkodó intézményi modell (belső/külső informatikai közművek)

Képesség az szervezeti igények ITszolgáltatásra fordítására Képesség az ITrealitások szervezeti környezeté alakítására

A HP modell kicsit részletesebb kifejtése³³

Összefoglalva: a Regionális (igazgatási) informatikai modell a XXI század Európai Unióba illeszkedő közzszolgáltatásának alapvető eszköze.

³³ Jelen modell alapja a HP Darwin Reference Architecture modell

3.4 Melléklet – Űrkutatási Technológiai és Teszt Központ

A Bonn Magyarország Kft. javaslata

A Program Célja:

A kor színvonalának megfelelő **technológiai és teszt központ létrehozása** ami lehetőséget teremt arra, hogy Magyarországon is kiépülhessen és megerősödjön az űrkutatás és a fejlett technológiák háttérbázisaként és húzóágazataként szolgáló **Magyar Űripar**, valamint segíti **elektronikai iparunk** kutatási-fejlesztési, termékfejlesztési tevékenységét, illetve versenyképességének megőrzését az uniós piacon.

Előzmények:

Ma Magyarországon az űrkutatás területén mindössze néhány egyetemi és akadémiai kutatóhely tevékenykedik, alapjában véve állami és pályázati finanszírozással. Ezen kutatóhelyek jelentős sikereket értek el a különböző nemzetközi projektekben. Nagy tapasztalatú szakembergárdával rendelkeznek. A fénykor a 80-as évek közepén volt, amikor a kutató és fejlesztő szakemberek létszáma a legnagyobb volt. Az ezt követő átrendeződés és a költségvetési megszorítások miatt ezen kutatócsoportok létszáma jelentősen megcsappant, általában csak a kutatócsoportok gerincét alkotó néhány fős magra zsugorodott. Ennek ellenére még sikerült néhány jelentősnek mondható programban részt venni, de többnyire már csak óriási erőfeszítések árán, a megvalósíthatóság határán egyensúlyozva, küszködve részben a személyi, részben a tárgyi feltételek hiányából adódó nehézségekkel. Ilyen projekt volt a Rosetta Lander-ben (üstökös magjára leszálló-egység) történő magyar részvétel. Ez egy igen nagy presztízsértékű program, néhány évig még nemzetközi fórumokon referenciaként használható, de mi lesz azután? A feladat teljesítése óriási erőfeszítéseket igényelt és a technológiai és korszerű tesztelő berendezések hiánya miatt bizonyos megvalósítási fázisokat (például a repülő minősítésű áramkörök tisztaszobát igénylő összeszerelését és tesztelését) azonban már csak Lindau-ban a német űrkutatás egyik bázisán kellett elvégezni.

A magyar űrkutatás és a korszerű technológiák fejlődése, létezése szempontjából alapvető és létfontosságú lenne egy több lábon álló, erős, jól szervezett hazai űripar megléte. Így van ez azokban az országokban is amelyek jelentősebb szerepet játszanak a nemzetközi űripari munkamegosztásban. Ezekben az országokban az űripar, mint a nemzeti technológiai fejlődés zászlóshajója, igen jelentős támogatásban részesül, ilyen támogatási rendszer nélkül nem létezhet.

Magyarország jelenleg egy újabb szerződés keretében társult tagként részt vesz az ESA (European Space Agency) az Európai Űrkutatási Ügynökség által koordinált programokban. Az országnak szerződésben vállalt jelentős befizetési kötelezettsége van amit a visszatérüléstől függetlenül teljesíteni kell. A jelenlegi elképzelések szerint az ország négy év múlva rendes tagként csatlakozna az ESA-hoz. Az ESA tagság, hasonlóan az EU intézményrendszeréhez, a tagországok befizetésein alapul. Pályázati rendszerben a költségek visszaigényelhetők, a visszaigénylés azonban csak akkor lehetséges, ha az adott ország rendelkezik a megfelelő színvonalú űriparral.

A hazai űripar jelenlegi helyzete:

A hagyományos egyetemi és akadémiai kutatóhelyeken kívül, tulajdonképpen néhány egy-két fős magánvállalkozás és a Bonn Magyarország Kft, mint a legerősebb hazai, az űrkutatásban is érdekelt mikrohullámú technikával foglalkozó cég jelenti a magyar űriparat. A kislétszámú vállalkozások korlátozott eszközparkja nem teszi lehetővé, hogy egyedül komolyabb volumenű munkákat elvállaljon.

A Bonn Magyarország kft. 35 fős cég, 20 fős magasan képzett mérnökgárdával rendelkezik, főleg a külföldi high-tech ipar számára fejlesztenek és gyártanak mikrohullámú berendezéseket. Évi 500 milliós forgalommal, több százmilliós műszerparkkal és űriparban használatos speciális mérés-technikai berendezésekkel rendelkeznek. Évek óta sikeres beszállítók az indiai űrkutatási programokba.

Mivel lehetne biztosítani a magyar űrkutatás szintenmaradását illetve fejlődését?

- A nemzetközi kutatási kooperációk továbbvitele, fejlesztése (ESA, NASA, India, Oroszok stb)
- A magyar űripar fejlesztése, helyzetbehozása
- Az egyetemi, akadémiai kutatóhelyek megerősítése

A magyar űriparnak, az űrkutatásnak és a húzóágazatokat képviselő iparnak égetően szüksége lenne egy technológia és teszt-központra. Ilyen lehetőségek nélkül a hazai kutatás egyszerűen nem „szalonképes”. Ez a minimális követelmény, hogy űriparban használatos vagy fejlett technológiát képviselő berendezések készülhessenek. Ennek hiányában azok a kis néhány fős vállalkozások ahol a szükséges szakértelem megvan, de a méretükhöz képest nagyon magas technológiai küszöböt nem tudják elérni, esélytelenül kimaradnak a lehetőségekből és nem tud egy több lábon álló magyar űripar kialakulni.

A javasolt beruházás:

A legalapvetőbb lehetőségek amivel egy ilyen technológiai és teszt központnak rendelkeznie kell:

- Megfelelő tisztaságú antisztatikus szerelőhelyiségek, sztereómikroszkópok
- Bondoló berendezés, vákumlezárás, ultrahangos mosó
- Korszerű elektronikai mérőműszerek
- EMC mérőszoba
- Környezetállósági és klímaberendezések (normál- és vákuumhőkamra)
- Vibrációs mérőlabor
- Lineáris gyorsulásszimulátor (centrifuga)
- Az áramkörök teszteléséhez űrszimulátor (vákuum hűtés-fűtés)

A technológiai és tesztközpont létrehozásában nem kellene a nulláról indulni. A Bonn Magyarország kft már rendelkezik egy világszínvonalú mikrohullámú műszerparkkal és bizonyos speciális mérőberendezésekkel mint vibrációs labor, EMC mérőkamra, klímaberendezések, valamint magasan képzett munkatársai révén alkalmas a tesztközpont üzemeltetésére is. Ezek a berendezések elegendők a Bonn Magyarországnak, de egy tesztközpont számára ki kellene bővíteni, néhány hiányzó berendezést be kellene szerezni és a tiszta szerelő helyiségeket meg kellene építeni. Olyan környezetet kell teremteni, hogy a hazai űrkutatók igény szerint elvégezhessék a feladatukat.

A technológiai és teszt-központ létrehozásához a Bonn Magyarország kft. összességében kb. 250-300 millió forintos értékkel tudna hozzájárulni. Egy ipari parkban van egy 6000 m² telke (100 millió értékben) valamint az elmúlt 3-4 évben beszerzett nagyon korszerű, speciális műszerpark (200 millió értékben). A beruházás becsült forrásigénye a kiépítéstől és a befogadott technológiáktól függően ennek az összegnek a 2-3 szorosa azaz 6-900 millió forint.

A létrejövő központ természetesen nemcsak a magyar űripart, hanem elektronikai iparunk kutatási-fejlesztési, illetve termékfejlesztési tevékenységét is szolgálná.

Üzemeltetés:

A technológiai és tesztközpont üzemeltetése, tekintettel a bonyolult berendezésekre és technológiákra, különös szakértelmet igényel. A Bonn Magyarország kft. rendelkezik a speciális technológiákban és méréstechnikában jártas szakemberekkel, ezért a központ üzemeltetésére a nagy tapasztalatú saját kutató-fejlesztő gárdája kiválóan alkalmas.

Amennyiben Magyarország meg tudja ragadni az alkalmat, és helyzetbe tudja hozni saját űrkutatását, megtámogatva egy hatékony magyar űriparral, akkor a térség űrkutatási és high-tech regionális központjává válhat, ami húzóágazat és nem viszi a pénzt, hanem hozza.

3. Melléklet - Irodalomjegyzék

- A kis- és középvállalkozások helyzete 2002. Éves Jelentés. Magyar Gazdaságelemző Intézet, Budapest, 2003
- A Közép-magyarországi Régió Innovációs helyzetének általános felmérése
- A Közép-magyarországi régió innovációs helyzetének általános felmérése. Innostart Nemzeti Üzleti és Innovációs Központ, Budapest, 2002
- A Közép-magyarországi régió innovációs keresleti oldalának elemzése, 2003. december
- A Közép-magyarországi régió innovációs kínálati oldalának elemzése, 2003. december
- A Közép-magyarországi Régió Operatív programja 2001-2003
- A közgondolkodás változásai 1989-től napjainkig, Rendszerváltás – fogyasztói társadalom – EU-csatlakozás, GFK Kutatóintézet, 2004
- A magyar innovációs rendszer főbb összefüggései. Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság, Budapest. 1999
- A magyar kis- és középvállalkozások innovációs képességének fejlesztése. Magyar Innovációs Szövetség, Budapest. 2002
- A magyar kis-közepes vállalatok innovációs képességének fejlesztése, Magyar Innovációs Szövetség, 2002
- A tanácsadói és oktatási piac általános helyzetének felmérése, BKIK, 2003
- Budapest Statisztikai Évkönyve 1996-2001. (1997-2002) KSH, Budapest.
- Dőry Tibor – Rechnitzer János: Regionális innovációs stratégiák. Oktatási Minisztérium, Budapest. 2000
- European Commission, DG Enterprise Policy: Regional Innovation Strategies under the European Regional Development Fund Innovative Actions 2000-2002
- Gazdasági Versenyképesség Operatív Program 2004-2006. (2003) Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, Oktatási Minisztérium, Informatikai és Hírközlési Minisztérium, Budapest.
- Grosz András (2003), Kínálat oldali felmérés a Közép-dunántúli régió regionális innovációs stratégiájához. MTA RKK NYUTI, Győr
- Innováció 2004 – Évkönyv, Magyar Innovációs Szövetség
- Innovation policy issues in six candidate countries: The challenges. (2001) European Commission. Directorate General for Enterprise, Luxembourg.
- Kádár Imre: A tudásközpontok szerepe az innovációban és területfejlesztésben, INCO 2003/1 (www.inco.hu)
- Kleinheincz Ferenc: A nemzeti innovációs rendszer vizsgálata, mint új elméleti-módszertani megközelítés.
- Közép- és Kelet-Európa piacait elemző bécsi konferencia, Fessel-GfK Piackutató Intézet
- Közép-Magyarországi Régió Operatív Programja 2001-2003. (2001). Közép-Magyarországi Regionális Fejlesztési Tanács, Budapest.

- Közép-Magyarországi Régió Stratégia Terve 2001-2006, Közép-Magyarországi Regionális Fejlesztési Tanács, Budapest. 2001 október
- Közép-magyarországi Régió Stratégiai Terve 2001-2006.
- Közép-magyarországi régió társadalmi atlasza. (2003) Pro Régió Ügynökség, Budapest.
- Központi Statisztikai Hivatal Információs Szolgálat
- KSH Magyarország kistérségei / Közép-Magyarország
- Lippényi Tivadar: A regionális innovációs rendszer kialakítása, Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal 2004. április
- Magyar Kereskedelmi és Iparkamara: Beszállítói piac az Európai Unióban és Magyarországon. 2002
- Nagy Levente és Papanek Gábor: Regionális fejlődés Magyarországon. 2001
- Nikodémus Antal (2002) A regionális politika és gazdaságfejlesztés nemzetközi és hazai szemmel. Területi Statisztika, 2002. március 5. évfolyam 2. szám.
- Pest Megye Statisztikai Évkönyve 1996-2001. (1997-2002) KSH, Budapest.
- Piaci Környezet, szabályozás, vállalkozásösztönzés. A „Gazdasági versenyképesség: helyzetkép és az állami beavatkozás lehetőségei” című kutatás résztanulmánya 2003. augusztus
- Regionális Fejlesztési Operatív Program 2004-2006, Miniszterelnöki Hivatal Nemzeti Területfejlesztési Hivatal, 2003. október 15-i változat
- Rumbold-Molnár Eszter (2003) A kis-és középvállalkozások helye az európai és a magyar foglalkoztatásban. Magyarországi Európa Társaság Műhelytanulmány pályázata, Budapest.
- Schifner Marianna: Az Európai Unió vállalkozás-fejlesztési politikája. 2000
- Területi Statisztikai Évkönyvek 1996-2001. (1997-2002) KSH, Budapest.

Web:

- www.budapest.hu Budapestportál, KSH adatok, 2004. február 25.
- www.fn.hu „140 700 forint a magyar átlagjövedelem” FigyelőNet, 2004. május 18.
- www.fn.hu „Lemaradtak a magyar cégek – technológiai lista a Deloitte-től” 2003. október 14.
- www.gm.hu, "Gyorsabban az Európai Unióba", 2003. április. 5.
- www.magyarhirlap.hu „A magyarok a jól élő egyharmadban” 2002.július 27.
- www.mfor.hu „Komoly gondok vannak a nyelvtudás terén” 2003. április 14.
- www.origo.hu/uzletinegyed/hirek/vilaggazdasag/20030716kanadaban.html